Ketabton.com

ښاغلی قیام‌الدین خان « خادم »
د «روهی ګلاونه» مؤلف

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپښتو ټولنی له خپرونو څخه :

دخپرونو لمبر (۷۱)

روهی گـلونه

مؤلف

قیام الدین « خادم »

دپښتو ټولنی ددائرةالمعارف دترجمې دڅانگی مدیر

۱۳۲۵

دکـابل

عمومی مطبعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیری

بلبلان پسی ناري و هی رحمانه !   دبهار گلونه شویدی که نه دی ؟

«رحمان»

* * *

دسوندك موندك سپلی اخری کیږي   په بلبلو زیری و کړه : بیا بهاردی

«خوشحال»

* * *

د گلونو قدر چا زده ؟

دبلبل یا دبو را زده

«خوشحال»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقریظ:

روهي گلونه

هرطرف ته نو بهار دی غوړ يد لی
ستر گی وخوره چه‌به دا ننداره نه کا
(خوشحال)

دا بنکلی گلونه چه دښاغلی خادم په زيار راغونډ شوی دی او دپښتو ادب مينانو ته دسوغات په توگه وړاندې کېږي، هغه گلونه دی چه پښتنو دپخوا نيو شاعرانو دزړه په وينو روزلی شوی دی.

ښنگه چه تراوسه پوری دپښتو ژبې په ادبياتو کښی داسی يوجامع منتخبات نه و، او ښاغلی خادم (چه دپښتو يوپيا وړی اديب دی) په دې کارگوتی پوری کړی او بريالی شوی دی، نوپښتو تولنه داخپله وظيفه گڼی چه ددی فاضل دا دستايلو وړ خدمت وستايی اوپه دې انتخاب ده ته تبريك ووايی اوهم په‌دې گلونوسره دهغو پرد يسانو روح ښاد اوياد کړی چه دوی به د خوازه وطن په بېلتون کښی‌ويل:

قاصدان له روهه نه راځي مدت شو
سلا م باد را رسوی منت ئې تېم دی

اوله خدايه غواړی چه داسی ډېر آثار پښتنوته وړاند ی کړی.

(عبد الرؤف «بېنوا»)
دپښتو تولنی عمومی مدير

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهدیه

زه دا درنګ رنګ تا زه ګلونو دسته هغه چانه په مخکښې ږدم چه تر هر چا اوتر څه دروه په ګـلانو مین دی !

دشا هانو ور کړه لعلو جواهر وی   دادب دخاوندانو ؛ دزړه وینی

« خادم »

بسم الله الرحمن الرحیم

داوي څښتن حمد او ثنا وایو . او دده په هغه لاستائی چه ترټولو غوره دی ؛ او په آل اولادئی ، درود لېږو او ددي شکر کوو چه په لېږه موده کښې مونږ دخپل ملت (پښتو او پښتو نولی) په خدمت کښې «چه زمونږ دمشرانو او خصوصاً د ګران تولواک اعلیحضرت محمد ظاهرشاه رضامندی هم په دې کښې ده »
خومره چه کېدی شوه دهغې نه ډېر کامیاب شو . یعنی په کوم وخت کښې دپښتو خدمتګارانو زیات آثارولیکل ؛ چه لږله دغوڅخه چاپ شوی دی ؛ او ډېر لاپاتې دی په فرصت کښې به چاپېږی او دذوق خاوندانو ته به وړاندی کېږی .

یوله دغو آثارو څخه چه دپښتو په ادب کښې ورته ډېره اړتیا لیدی شوه دا کتاب دی چه د «روهی ګلونو» په نامه نن له چاپه راووت . دا کتاب دډېرو پخوانو هغو شاعرانو دا شعا رو انتخاب دی ، چه نن یې آثار ډېر لږ کېږی ، دا اشعار او ددغو شعراؤ دیوانونه ماپه ډېر کوښښ پیدا کړیدی . او په ډېر زحمت سره می تری دا مجموعه جوړه کړېده ؛ چه په خپل ډول اوترتیب کښې دنورو ژبو دیوې ، انتخا با توته هم نده ورته .

او داله دې کبله چه دپښتو شعراو ادب ځانته روح او ځانته لاری لری . مادغه روح او د غه اسلوب په نظر کښې نیولی دی ؛ اوهغسې مې د کتاب دترتیب نقشه جوړه کړېده . اوبیا مې دا کتاب لیکلی دی ددې کتاب په ترتیب کښې نوې خبره داده چه دتهجی تورو یادر دیف او قافیې په لحاظ ندی ترتیب شوی بلکه په ترتیب کښې موضوع اومعنی ته زیات اهمیت ورکړی شوی دی ، نوهر خومره چه دا مجموعه یوه ادبی مجموعه ده ؛ او دا دادب اوشعر دنزاکتو او شاهکار یو څخه ډکه ده ؛ هغو مره دژوند او زندګی داسرارو خزانه هم ده !

په دغه شان سره دپخوانو کلاسیکی شعراؤ شعر په شپږو بابونو وېشل شویدی چه په هرباب کښې فصلونه دی ؛ اوپه فصلونو کښې هم ځا نته ځانته عنوا نونه دی . او دهر عنوان لاندی د مختلفو شا عرانو اشعار لیکلی شویدی . امید دی چه دقدر دانانو په نزد به زما دا خواری ځای و نیسی ؛ اوپه درنه سترګه به ورته وګوری !

کابل - تسند وژ سازی - قیام الدین خادم

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲)

لومړی باب

مینه او محبت

لویه خدایه ، لویه خدایه ! ستا په مینه په هر ځایه
غر ولاړ دی درناوی کښېږي ټوله ژوی په ځاری کښېږي
د لته د ی د غر و لمنی زموږ کږدی دی پکښې پلنی
داو ګړی ډېر ګړی خدایه !
لویه خدایه ، لویه خدایه !

دلته لنډ زموږ اوربل دی وړه کورګی دی، وړه بورجل دی
مینه ستا کښېږي مونږ مېشته یو د بل چا په مله تله نه یو
هسک او ځمکه نغښته ستا ده د مهر و وده له تا ده
دا پالنه ستا ده خدایه !
لویه خدایه ، لویه خدایه !

« بېت بابا »

❀ ❀ ❀

پر لویو غرو هم په دښتو کښېږي په لوی سهار په نیموشپو کښېږي
په غاړه ژغ او په شپېلکو کښېږي یاد ویر ژلیو په شپېلو کښېږي
ټول ستا دیاد ناري سوري دي!
دستا دمینې ننداري دي !

جنډی زرغون که په بېدیا دی دبر بڼ خواته په خندا دی
ترنګ چه خوړدی په ژړا دی دا ټول اغېز د مینې ستا دی
ټوله ښکل دی ستا له لاسه
ای دپاسوالو پاسه پاسه !

که نمر روښانه مخ یې سپین دی یا دسپوږمیه تندی ورین دی
که غر دی ښکلی پرتمین دی لکه هنداره مخ یې سپین دی
ستا دښکلا دا پلوشه ده
دا یې یو سپکه ننداره ده

لغات : هسک آسمان . مېشته : ډېره . ځاری : عجز . جنډی : ګل . ترنګ : دیورود نوم دی .

دلته لوی غرونه زرغونیږی — دړوند وږمې پکښې چلیږی
بوراوې شا وخوا گرځیږی — سترگی لیدو ته یې هېښیږی
لویه خاونده دا ټوله ته یې
تل دنړی په ښکلیده یې

خاونده! ښکلی ستاجمال دی — ښکاره یې لوریه لور کمال دی
کەورځ کەشپه کەپیړی کال دی — ستادقدرت کمکی مثال دی
ستا د لور ونو یوه رڼا ده
دلته چه جوړه تماشا ده

زړه مې داستا دمینې کوردی — سوی دعشق پەسوځندا وردی
رب یې وتاته په هر لوردی — بېلەدې هیڅ دی ورك یې پلوردی
ستا دجمال په لید و ښاد دی
که نه وی دغه نور برباد دی

پەغرو کښې ستادعشق شپېلکی دی — ددې نړی په عشق سمی دی
کەغټ کە ووړ کەپنده نړی دی — ستا د جمال ځری هر شی دی
چەپردنیامې سترگی پرې شوې
ستا دجمال په ننداری شوې

نه هسك نه مځکه وه تورتم ؤ — تیاره خپره وه ټول عدم ؤ
نه دا ابلیس نه نی آدم ؤ — ستا د جمال سو چه پرتم ؤ
چەشو ښکاره ښکلی دنیاشوه
دېنځ پر لوری یې رڼا شوه

زه چه څرگند پردې دنیاشوم — د ښکلی مخ په تماشا شوم
ستا پرجمال باندی شیداشوم — له خپلی ستمی را جلا شوم
په ژړا ژړام چه بېلتون دی
یمه پردیسی بل مې تون دی

وگرېږو، ولې «متی» ژاړی — سوړې یې اوری غاړې غاړی
څەغواړی،څەوایی، څه باړی — خپل تون او کورو کلی غواړی
چونی چه بېل شی نیمه خواشی
تل یې دبڼ په لور ژړا شی

« شیخ متی : کلات بابا »

❀ ❀ ❀

لغات ـ هېښ : حیران ،تون : ځای ، چونی : بلبل ، بڼ : باغ

الهی ! د محبت سو زو گداز را
تن پروربلبل دي عیش کاندی پر گلو
که مي نزموبی په ویاړ دوزو ستر گو
چه نظر له ناتوانی وچا ته نه کا
چه مي نوی سر کوزی چاته بي ښکلیو
اضطراب د حرص مي کړي له زړه گی اري
که مي نه فاشوي سرزید و عمر تـه
خو بـه گورم د قیامت و ورځو شیوته

چه خپل بر گئ په آب د چرخ نکړم سر سبز
چه مدام وی په چشمه د آفتا ب ولـی
چه کباب یې په گرمی ، زما ځیگر شی

چه بلبل یې و دیدن تـه انتظار کا
کـه مي نه محتاجوي د صبا باد تـه
سرخرو یې زما نصیب لکه لاله کړه

په اوبو کښې یې د کاملی گوټ پیدا کړ
پـه سجود یې مځـکې سردی لگولی

الله مي رب د ی زه یې مربوب یم
غرق یـه اوبو کښې کـله اوبه وینی

د د ه یـه حـکـم بـا لا پـستی شی
نـه تل بهار و ی نـه تل خزان و ی

چه زما په چمن راشی گستاخی کا
چه آزاد ه د منکر تر سره پر بوځی
چه کشور د افغا نا نو معطر شی
الـهی ! د خپل حبیب لـه بر کـتـه

په داور کښې دستی(١) سمند رساز را
پروانـه لره پـه اور زما گداز را
می د عیش په میخانه کښې د مجاز را
د هغو بیمارو ستر گو نازو نیا ز را
لـه دولت د عشقه هسی کبر و ناز را
قناعت قوی لنگر دد ې جها ز را
خپل زانو لکه نر گس محرم راز را
دا انجام په دم قدم کښې د آغاز را
«عبدالمجید مهمند»

د همت علو پشان د کهکشا ن را
د سحرپشان درست عمرسپین دامانرا
دلاله غوندی پهجام مئی جوشانرا
کاظم خان «شیدا »

تن و ماوتـه گلشن د هغه باغ را
بوی د یار د تورو زلفو په دماغ را
پرسینـه لـه محبـتـه هسی دا غ را
«شمس الدین کاکړ»

ده ور کړی پکښې اورلره مکان دی
هم یې زوړ ندپه ر کوع سره آسماندی
«عبدالرحمن مهمند»

بنده دده یم کـه خوب نا خوب یـم
نعمت یې نه و ینم پـه نعمت ډوب یم
«عبدالقادر ختك»

مستی خمـا ر شی خمـا ر مستی شی
هستی نیستی لری ، نیستی هستی شی
«خوشحال ختك»

د شبنم په څېر یې عمر یوزمان کړي !
د فلك په څېرمي توره د زبان کړی !
دهر بیت مصر ع مي زلفي د خوبانکړی !
دا : ساده انشار نگینه درحمان کړي !
«عبدالرحمن مهمند»

---

(١) په اکثرونسخو کښې د (ستی) پځای (سهی) لیکـلی شویدی ؛ خومونږیې په معنی نیوهېږو «خادم»

روهی گـلونه(٥٢٥) ب سردار محمد : ح سراج الدین : ر محمد امین : ن محمد نعیم : ه اجرائیه پښتو تولنه لیل١٨ : ـ٨ـ٢٥ـع

(c) ketabton.com: The Digital Library

الهی د مینې درد را   کړم د ل آ هو نه سر د را
خلاص کړه ما له بې درد ی   له د ې هسې د لسر د ی
زړه په شان د غنچې را کړه   آ تشی ز ما مینا کړه
«کاظم خان شیداء»

پر هر چا چه حق یاد نشي ناتمام دی   پر کاغذ اول دده پښا م قلم ز ده
«دولت لوانی»

ب : داستا ځی په مینه

که رښا ده پیروی د محمد ده   کنه نشته په جهان بله رښا
«عبدالرحمن مهمند»

ړندي ستر ګي چه د زړه مې بړې بیناشوې   یم پید ین د محمد آخر زما ن خوښ
«عبدالعظیم رانیزی»

توره تاریکی تو له لدې جهانه لاړه   نوردپاک رسول چه په جهان کښې شه پیدا
«میانعیم متی زی»

ما مختار یکښې مذهب د حنیفه کړ   چه مختارؤخود یه ستورو کښې مهتاب
«پیر محمد کاکړ»

راغلم ووجود ته د حبیب له بر کته   شوم لکه ذره هسې په نمر سره اظهار
«پیر محمد کاکړ»

توره تاریکی تو له له دې جها ه لاړه   نوردپاك رسول چه په جهان کښې شو پیدا
«میانعیم متی زی»

په زر ګونو انبیا تر دنیا تیر شو   محمد غوندی بل نه ؤ پیغمبر هیڅ
«دولت»

ج : عشق ... ؟

هسې پټ ګرځم دا زیر رخسار له خلقو   لکه زرچه خوك له خلقو پټ پنهم زدی
راحت نه دی بې زحمته چا مو ندلی   کوم طبیب دی چه په روغ صورت ملهم زدی
زه هر ګوره خیل صنم یوري شرمیږم   برهمن چه سر په پښو دخپل صنم زدی
وآسمان ته لاس د عقل نه رسیږی   داخو عشق دی چه په عرش کرسی قدم زدی
«عبدالرحمان مهمند»

که د سربښند ل دشوار په ما و تا دی
اندېښنه سړی بیدار کاندي لـه خوبه

دا په عشق کښې سهل کاردي دشوار نـدی
کم اندیښه که بیدار دی بیدار نـدی
«عبدالرحمان مهمند»

که په کاردي دسروشونځوشیرینۍ وی
درحمان په عاشقۍ کښې سترګې وشوي

د خپل ځان په وینو سو رلکه انار شه
څوك چه وایی عاشق ګرزند دی هغه خوارشه
«عبدالرحمان مهمند»

عشق د نـفس لـه خاصیته منـز ه دی

کاردستر ګو به څوك څرنګ پدهانـکا
«عبدالرحمان مهمند»

څه حکمت دیار په مینه کښې رب کښېود
دا باران نه دی چه اوری له آسمانه

چه عاشق اره همدر د او همدوا شوه
د مر غانو په رحمان باندی ژړا شوه
«عبدالرحمان مهمند»

چه په زړه باندی زرداغونه جوړشی

چه دیـار لـه داغه آه کاهغه ګر م دی
«خوشحـال ختـك»

زه تر عشق جار ښزم : تر هغوچه عاشقان دی
رایشی له کومه، ځای به څوو کا په زړه کښې
هی دخدای دیاره تفحص رایسی مکړه

واړه عشق یکـاردی حقیقت دی که مجازدی
هیڅ پرې نه پوهېږم عشق یوځه سوزو ګدازدی
بلارته وایه نشي عشق یو هسی مخفی رازدی
« خوشحـال ختك »

عاشقـان دعشق له کاره انکـارنه کا

فاسقان به په خپل زړه کښې ارې غلا
« خوشحـال ختك »

ځینې هـوس کـامینـه پـه باغ لـری
داد واړه ګرو هـه بوالهـو سـان دی

څوك مې پـر ستـه حب دا یـاغ لـری
عـاشقـان مینه د زړه په داغ لری
« عبدالقـادر ختك »

لیو نی غوندی دعشق په کـارو بـار کښې

دخپل ځان په سودو زیـان نه پـم هر ګـز
« عبد الحمید مهمند »

که هر څـومې تندتېزه تـوسن دعقـل

عـاقبت شوپـه دنبـال د مینـی پـا تـی
« میـا نعیم متی‌زی »

دعشق یوسبق کـافی دی

نور ددرست جهـان دفتر هیـڅ
« صدرخان ختك »

عـاشـق ګـرم او شوقـی وی
چه دعشق پـه لاره درو می

زاهد سوړ بی حمیتـه
خالی نه دی لـه تهمتـه

« دولت لوانی »

خام خاطر مي مشوش و په هجران کښې　　چه تمام دعشق په اور وسو متین شو

«دولت لوانی»

معرفت ځني پیدا شو　　عشق د عقل پلارو مور دی

«مرزا خان انصاری»

دغه عقل چه په عشق با ندې شیدا شو　　دعرب په مینه گوره چه عجم مری

«مرزا خان انصاری»

وقبلې د عشق مخ د کل عالم دی　　ودریاب ته ځی که سیل له هر جا پاځی

«مرزا حنان»

په هرداغ می دخیل زړه هسې باوردی　　چه په مرگ به راته شمع شي په گور کښ

«عبدالحمید مهمند»

که شهید نکړی خیل ځان دعشق په توره　　نوش به کله جام دحوض کوثر نکړی

«عبدالعظیم رانیزی»

دسیماب په شان په لاس کښې نیوی نه شم　　عشق را هسې گرم هم نرم هم لطیف

آئینې غو ندې هر ولی هر نا ولی　　شی مهمان ځما په کور کښې بی تکلیف

«شمس الدین کاکړ»

هر یو زړه چه شي پیدا غه بیکار نه دی　　چه بی مهره شی ابرات هغه باطل دی

«مرزا حنان»

ته دعشق په لذتو نو خبرنه شوې　　په سراب دځان مشغول کړ، له دریابه

هغه چارې چه دعشق په جذبه کېږی　　کله کېږی په لښکرو په افواج

«خواجه محمد بنگش»

جریده د عشق په لار ځم همراه نه لرم بي عشقه

بی رفیقه، بی پناه ځم، پناه نه لرم بی عشقه

هرساعت چه پیلتون یاد کرم په خپردادو فریاد کړم

ځکړم چاو ته فریاد کرم، نیکخواه نه لرم بی عشقه

مدام غوښې د زړه خورمه، دزړه وینې به تل څښمه

ځکړم ځکړم چرته ځمه، همراه نه لرم بی عشقه

معتقد یدا خیل رزق یم، مبرا په زړه له فسق یم

واړه سرتر پا په عشق یم، یو گناه نه لرم بی عشقه

دافقیر دولت نفسي یم، و گناه ته هوسی هم

خدای مي بیامرزه عاصي یم، گناه نه لرم بي عشقه

«دولت لوانی»

عشق دی دا که یو فساد دی نه یو هېنرم　　په جهان کښې چه د اشورو شرپیداشه

بیا به روغ دعاشقی له رنځه نشی　　په هر تن کښې چه د غه اثر پیدا شه

«عبدالرحمان مهمند»

باد شا هانو که قصرو نه کړه آباد   ماد عشق عمارتونه کړه آ باد (۱)
نوم د کوم یوه بادشاه هسی یادېږی   الکه نوم دی دمجنون او د فرهاد
عشق عاشق لره یوهسی پیر استاددی   چه به نه دی بل دا هسی پیر استا د
دغه واړه کرامت د عا شقی د ی   چه څوك غوث کاندی، څوك قطب څوك اوتاد
« عبدالرحمان مهمند »

د رحمان شر ا ب ا.ه عشقه   نه ا نګو ر (۲) نه له عنبه
« عبدالرحمان مهمند »

عاشقی ده خدای له اوره پیدا کړی   چه په اور کښې یې وطن وی څه به خوب کا
« عبدالرحمان مهمند »

مدام ناست یم وچ کو کل ستر ګی په نم کښې   عشق راو ښود بحروبر په خپل حرم کښې
« عبدالرحمان مهمند »

دا یو څرنګه ژوندون دی نه پوهیږم   خوا ب وخیال دی که افسون دی نه پوهیږم
د ښتنګ او د بلبل ترمینځ حیران یم   مخ دې اوردی که ګلګون دی نه پوهیږم
عشق په هسی رنګ مقام باندی قائم کړم   چه وصال دی که بیلتون دی نه پوهیږم
درحمان څهره یې زیړه زعفرانی کړه   خدای زده عشق دی که طاعون دی نه پوهیږم
« عبدالرحمان مهمند »

خود څر ګندوی لکه صبح په جهان کښې   هر ګېروان چه په یاری، کښې دریده شی
بی مطلوبه یی هیڅ فهم په چا نه وی   هر طالب چه په طلب کښې فهمیده شی
یا به قند یا به نبات او یا به شهد وی   هر کلام چه له رحما نه شنیده شی
« عبدالرحمان مهمند »

سر اومال مې شو تالا په تور د عشق   لا مې ندی لاړ له سر ه شور د عشق
« عبدالقادر خټك »

چه د عقل په تدبیر مې عاشقی کړ ه   پوهېد لی په تد بیر وم د د بیر کېج
هیڅ مدد له عقله مه غواړه په عشق کښې   د دغه طبیب دارو لری تا ثیر کېج
راهبران دعقل واړه رهزنا ن د ی   لېږ د عشق له لاری مه بیا په بهر کېج
« عبدالحمید مهمند »

په هر ځای کښې ناست ولاړ زانګم له غمه   مینی مخ راته د ځمکی ګهواره کړ
« عبدالحمید مهمند »

ته چه ما له عشقه اړ وی نا صحه !   دا عبث دی پول د سحر په دریا ژدی
« شمس الدین کا کړ »

عشق دعقل په تد بیر چلاوه نشی   په دې ناوې نه جوړېږی پسول د چا
« عبدالحمید مهمند »

(۱) په مجنو نسخو کښې (بنیاد) راغلی دی (۲) دانګور په ځای که (خورما) وای، ښه به وای «خادم»

داجهـان دی خدای له عشقه پیدا کړی
تـر عشق غوره بل څه کـار په دنیانشته

د جمله ؤ مخلوقـا تو پلا ر دی د ا
تر همه کـارو نو غوره کـار دی د ا
« عبدالرحمان مهمند »

بل به هسی سرگردان په جهان نه وی
ته چه ز غوري سرومـال پهعاشقی کښې
چه یی کسب عـا شقی ده د دلبرو

یاعـاشق دی یـا آسمان دی یا آ سیا
عـا شقی دا هسی کـله ده و یر یـا
نظر نـه کـاندی په کسب د کیمیـا
« عبدالرحمان مهمند »

بېدردان دعشق لـه درده خبر نه شول

براهیم څـکه منت بـار د ا هل درد یم
« ابراهیم »

هیڅ می نزده محبت که او ر دی دا
چه په تـله د سرو مال راځخه نـه ځی
چه یی زه لـه بله غمه په امـا ن کړ م
چهمیولیدو «حمید» دعشق په کـار کښې

په اور سوزم په رضـا که زور دی دا
وا قعی د تورو ستر گو تور دی د ا
دعشق غم دی کـه زمـا غمخور دی دا
لېونی د مجنون کشر و رور د ی دا
« عبدالحمید مهمند »

یـاد شکـلیو دپا ولیو شرنـګها ر د ی

یـا د عشق د لېو نیو د ز نځیر
« عبدالحمید مهمند »

بی رهبره یون دعشق پهلاره ګراندی

دلیه بویه چه پید ا کـاندی رهبر څوك
« عبدالرحمان مهمند »

خپله مینه یی ر هبر پیر کـا مل د ی

عـا شقـان څـکه طلب دبل پیر نه کـا
« مطیعالله پیرخیل »

آرام زړه پهعشق کښې نشته سرله سره

خوب محال په هغه څـکه چه توده شی
« عبدالله یوبلزی »

چه اثر د مینې نه وی بـاندې شو ی

هغه زړونه ګویا کـا نی د بېدیا د ی
« ملا جمعه »

غزلیات

که څوك يار يه جهان غواړی يار دی دا　　يار دی دا که دجهان سنګار دی دا
خيال دز افوری زما لـه زړه چا پـيـر شو　　که تر ګنجه چا پـيـر شوی مار دی دا
دا جهان دی خدای له عشقه پيدا کړی　　د جملو ؤ مخلو قا تـو پـلا ر دی دا
تر عشق غـوره بل څه کار په دنیا نشته　　تر هـمه کا رونو غـوره کـار دی دا
بل بلبل بـه د ګـل نوم اخستـی نـه ؤ　　که خبروی چه ګـل نه دی خار دی دا
بيـا را تلـه و دی جهان ته بل وار نشتـه　　بل وار نشته بل وار نشته وار دی دا
د حباب عمر دي وګـو ری چـه څـه دی　　که څوك شمار کاندی دعمرشماردی دا
د مجنون صورت يه زړه کړه رحمان ګوره　　ستا به عشق کښي هـمی خوار زاردی دا

« عبدالرحمن مهمند »

چـه يـی وليـدو ستا حسن بـيـحسا ب　　له دي قصد ه تـاو پيدا شو د آفتاب
په آرزو يي دنرګس ستر ګی خلور شو ي　　غنچه سره دزړه په وينو شوه غرقاب
ستا په غم می دواړه ستر ګي سري ناغي شوي　　که خيمی دی سياه پوشي سره طناب
که دي زلفي په مخ پيچ وتاب شوي ښايی　　وښته څه طاقت لری داور له تاب
در حمان بخت بـه هلـه له خوبـه ويـښ شی　　که ستر ګي ورته پورته کړي له خواب

« عبدالرحمن مهمند »

کـه ساقي تـلخـه بـاده دريا ی شور کا　　د فلـك په جام به مست کله مخمور کا
آرا ستـه وی تل محـفل د خنـده رو يـو　　زمانه به د ګـل جام څرنګه نسکور کا
چه په لاس کښي يی تل چوب لـکه شانه وی　　بی افسونه به نيول د تور منګور کا
د لتنګی کـړم لـکـه ګـل بـه خنـدا ور کـه　　کـه می بل دصبا باد په خونه او رکا
چه په سريی سبز آسمان زری دستار زدی　　اعا قبت يی لـکه شمع بيـا سر تور کا
لـکه ګـل کـړی ګـران بـار تـر دا منـځی　　باد دي څه لـکه غبار په کتف سور کا

« کـاظم خان شيدا »

کـه ښکـا ره زما خا طر د لاله داغ کا　　په ژړا به ستر ګي سري د ګـلو باغ کا
د حباب غونـد ی مي دك بـه آه سـرد کړ　　څوك زما به ګور به بل څرنګ چراغ کا
افرو ختـه يو وی محـفل بـه شان دشمـع　　چه سوخته دبل په کـار کښي خپل دماغ کا
دګردش نـو بت يی هيڅ به ما دا نشی　　که سا قی د زمانی ، فلك ا ياغ کا
زنګه که هر کـله «شيدا» دتيغ جوهر خوری　　دمګس په بال به څرنګ استفراغ کا

« کـاظم خان شيدا »

چـه مـی وليـد ه ابـرو بـه مخ ديار کـج　　له تعظيمه ور ته زه شوم په تـلوار کج
کنږي وروځی کوږ با نه کنږي يی زلفی　　منا سب دی له کنږو سره رفتار کـج
مار به دا سبب مـد ام کـمر فتا ری کا　　چه يی وليد ه دا ستا د زلفو مار کج

(c) ketabton.com: The Digital Library

هسې ژړا خلی اتر له همنشینه
چه معمارې اول خښته کږه کښیږدی
ژړبه وا چوی بار دار چار پای په خاکښ
هیڅ جواب د پیغام نه راځی دیار ره

خوږ ژوندون راپورې هسی کړه هجران تریخ
تو خطان چه د عاشق له ژړه بدوه دی
په وصلت کښې له رقیبه نه خلاصیږم
می حرام دی په مجلس کښې چه یار نه دی
چه می نوم ستا د هجران په ژبه وا خیست
که فرهاد ته شیرین غم د شیرینی دی

چه می یار ولید په سینه د اغیار رګه
د غه حق د بلبلا نو په جا نب دی
په امید د زلفو و نښتم په دام کښې
د دیدن په ګدائی کښې می ننګه نه شی
د وفا د ګلو بیا نه‌ی پکښې نشته
زه رحمان ئې د فردوس له غمه خلاص کړم

دا تور خط را غی په مخ د ګلعذار
سپین رخسار یی په تور خط کښې هسې پټ شو
زمانه به بی سپین مخ دا هسی تور کا
هر کارساز نن په خپل کار کښې درمانده دی

او ښو د فراق دستر ګو خواب را خښه یووړ
رنګ په رنګ ژړا کړم لکه نی دیار لغمه
نه می را برسېره کړ ګوهر دعشق له بحره
تل چه یی هوس کاندی سره لاس وخونریزی ته
یو طرف ساقی شو بل طرف شو جام دمیو
وا چولم یار د جدائی په سره دیګ کښې
هیڅ یی نظر و نه کړ زما و خاکساری ته
سینه خوله د یار چه په خواست زه شمس الدین غواړم

په سبب د کنزې پښې شی سم بازار کج
بیا ترسره پوری ځی هغه دیوار کج
که یی یو ځله څوك وشکوی مهار کج
پسی زما شوه تورلیمه په انتظار کج
« شمس الدین کاکړ »

لکه حال وی پر بند یانو د زندان تریخ
پر سبزه باندې نا وخته وی باران تریخ
پر موسم د ګل اوقات شی د باغبان تریخ
بی له ګله و بلبل ته شی بوستان تریخ
لا تر او سه می په هغه دی دهان تریخ
داستا غم کړ شیرین عمر پر حنان تریخ
« د مرزا حنان »

له غیرته می لیمه شوه په خو نبار ګله
خدای د نه کا مبتګیر کمې په لاله زار ګله
رو هیلی وم ساده د ل په هندو یار ګله
د روږ ګریم د بتا نو په بازار ګله
کاشکی نه وی زه د دهر په ګلزار ګله
چه په ګلی په کوڅه شوم د خپل یار ګله
« عبدالرحمن مهمند »

که غالب شوه په کشمیر باندی کفار
لکه پته چه معنی وی په اشعار
چه غرض اری د بل په کا رو بار
اوبه کله وداي شی ګرځ دخپل رخسار
« شمس الدین کاکړ »

کور زما د صبر دې سیلاب را خښه یووړ
زړه می په یوه نفس احباب را خښه یووړ
زیات یی لاآرام لکه حباب را خښه یووړ
سری د هغو ستر ګو قصاب را خښه یووړ
عقل یی له میانه په شراب را خښه یووړ
روح یی زما د ځان لکه ګلاب را خښه یووړ
زړه می سیا چشمو په شتاب را خښه یووړ
خواست دهری ورځی دمخ آب را خښه یووړ
« شمس الدین کاکړ »

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما زړه گوره چا یووړ　په دوه زلفو لیلی یووړ
ځکه دی شوبی ارامه　چه د زلفو بلا یووړ
چه په خپل قوت غره وم　زړه قوت په تالا یووړ
دا کتاب زما دستر گو　سیلا بو د ژړا یووړ
څه بازار چه می د زړه ؤ　حسن ستاحسن په غلا یووړ
حسن باج ؤ چا ورنگر　ده جهان په یغما یووړ
ما ویل چه میننه نهکړم　زړه بپروا که شهیا یووړ
قراری دزړه می نشته　بیقرار زلفو ستا یووړ
داتمام عالم ښادی کا　احمد غم دا شنا یووړ
«احمدشاه ابدالی»

ستا د زلفو خیال چه زه افگار ساتم همیش　هسي په سینه کښي گویا مار ساتم همیش
زلفی دي سنبل مخ د گلاب ستر گي نرگس دی　زه باندي باغبان یم دا گلزار ساتم همیش
داله تلو سي نه چه پرقلب می یرزو نه شی　ځکه په ځیگر کښي ستا ازار ساتم همیش
خلق زهیر بیزی چه مجلس لره ور دروم　پس له دي به زه نور ځان کنار ساتم همیش
عکس درخسار چه دي زما په زړه کښي گرزی　زه په خپل ځیگر کښي سورا نگار ساتم همیش
زړه مي ستا له غمه همیشه آه و فغان کا　زه په خپل وجود کښي دا بیمار ساتم همیش
ستر گي مي څلور شی ستا پر خواچه وعده و کړي　زه حنان له غیرو دا ستالار ساتم همیش
« مرزا حنان »

خط په مخ د صنم راغی که سپوږمی شوه په هاله کښي　دایی غابن په خوله کښي زیب کا که ژاله شوه په لاله کښي
هسی رنگ سحر و جادو کا په نظر د شهلا ستر گو　نه یي سیال په هند کښي شته دی نه ثانی په بنگاله کښي
لکه وښلی مرغی په سست دام د سلو لوړو　هسی زه یم پرېشانو زلفو کښي پستم په کشاله کښي
دازما له غمه شین زړه یکښي خیال د یار دلبو　هسي رنگ زیب و زینت کا لکه می په شنه پیاله کښي
ماویل عین گل دی دغنچي په لمن لښتي　کهمي کوت یو گل اندام وپروت په سبزه دوشاله کښي
شکلی مخ کا ولي ناسته ، په مجلس د رقیبانو　په جوار د سپو کښي نه وی هیڅ ارام په غزاله کښي
ستر یایه تیغ د هجر لکه نی سوری سوری کړم　ځکه یم مدام داهسي په فریادو په ناله کښي
که یار غوادي هومره ژاړه خود رځی عبدالحمیده!　دایه دا چه درموندِه شی په دریاب نه په ناله کښي
« عبدالحمید مهمند »

زه داهسی دیوانه او مجنون چا کړم　له رواج او له رسومه بیرون چا کړم
نه یوهیږم چه داهسي چاري څوك كا　لیونی د خپل نگاه په افسون چا کړم
کومي ستر گي کوم بانړه کومه غمزه ده　دوب شهید غوندي په خاکه او په خون چا کړم
توان توفیق چه دفتنو را څخه نه ؤ　په فتني د تورو ستر گو مفتون چا کړم
رحمان هیڅ له خپله ځانه خبر نه یم　چه دا هسي رنگه زبون او محزون چا کړم
« عبدالرحمان مهمند »

زه دیدار په دردوغم کښي شاد مان یم　لکه گل دبر پرېشانی په وخت خندان یم
ته زما و بیکسی ته نظر مکړه　خدای ساتلی لکه گنج په بیابان یم
لکه ونه د ځنگل په مېوه پوره　په ویرا نه ویرا نیء کښي ابادان یم
پور ښتنه مي دصورت بی عشقه نه دی　څوکیدار په هر نفس دخپل کار وان یم

دو صال مارغه داو ښو دا نه را کړه ... لکه لعل ودر په غاړه د خوبان یم
د کاملي عقیدې له بره کته ... دروهي په غاړه ناست شاه جهان یم
روښنائي مي په طلب کښې شوه حاصله ... شپه اوورځ لکه آفتاب په لار روان یم
چه صفت د تو رو زلفو د اشنا کړم ... بلې، سر په لو یه لار د هندوستان یم
بې مینه مې هیڅ حال د صورت نشته ... لکه بې مال ومتاعه تش د کان یم
دهوس بلبل ویسا را با ندې نه کا ... دافلاس په کبل بـو تـې د خزان یـم
دلبرانو ته خاك تر تلى لا نـدې ... د دې نور جهان په سر لکه اسمان یم
چه دیار پـه دیدن سرو مال ښندمه ... خلقو واوری زه هغه عبدالرحمان یم

«عبدالرحمان مهمند»

زه دیار په درو غم کښې غرقاب خوښ یم ... په داور کښې بیطاقته بیتاب خوښ یم
تر دا پوچې گفتگوی چه زه یې اورم ... په نغمه په تر انه د رباب خوښ یم
چه دیار دخط وخال ښې پکښې وی ... زوړ ند سر په مطالعه د کتاب خوښ یم
د ریا تـر نا قبـو لـه عبا د تـه ... دساقی په میومست او خراب خوښ یم
چـه نـه علم نه تسبیح نه تـلا وت وی ... لەدې هسې بیداری نه په خواب خوښ یم
دطوبی دونی سوری مې خوښ نه دی ... ستا دمخ په لمبو سوی کباب خوښ یم
خاموشی که هر څو لـو یه مرتبه ده ... زه دیار سره په سوال وخوب خوښ یم
دیار دهرې غمخوری یـم عاجز کړی ... رحمان څکه په خوردن دشراب خوښ یم

«عبدالرحمان مهمند»

خوك چه بد راسره کا ورسره ښه یم ... هم په دا ښو دبد انو تـو ز لپـمه یـم
لههغو مې څه اندوه چه په خوی اوردی ... په خپل خوی کښې سوړ اونرم تراوبه یم
چه وماته وزما عیب پښکښې را وړی ... ددی هسې یار له خدا یه په غو ښته یم
نور زما دی، ناز زما دنو رو څه دی ... دپتنگوغوندې مخ خیر دځان په سوه یم
په ایرو یې مخ سپیره شی چه نفاق کا ... آینې غوندې مخ سپینه تور په زړه یم
چیرې نه وی چه به بل مخ وته گوری ... په هجران کښې خوښ دستر گو په واته یم
له نور چا کله گله عبدالقادر کړم ... زه خوار کړی خپلو ستر گو یم خپل زړه یم

«عبدالقادر ختك»

مخ دې لکه نمر دې ورته څیر کتلی نه شم ... څکه یې دمدحې تر عهدې وتلی نه شم
زړه یې راغلبیل کړ دهجران په ناو کیو ... راز پکښې دیار د محبت ساتلی نه شم
اوس مې په معنو کښې ښه مېن دستر گو کسی ... کسی به د خلقو په ویـل ایستلی نه شم

زه یې د زنخ په څاه کښې بند لکه یوسف کړم
بند یې د حواس په پنجره زه عبدالقادر کړم

د خپل یار له مینې هسې دېوا نه یم
که بې آهه یې ناڅي بې زغه سوزم
دخال خیال یې ما ضعیف لره کافي دی
چه یې خیال ساتم د سرولبو په زړه کښې

په جنت نه یم خوښ هر گز په درد یار مې قسم
زړه مې له تا وعده د وصل هرگز و نه لیده
پر وایه گل ویه خار نکړم د جنون له قبضه
که مې سرولاړ شی ستا په مینه لاخوشحاله یم زه
توربخت مې و نه لیده هېڅ ستا د کتا کمل شب قدر
ستا د گلگون رخساراه شرقه زه حنان دا وښو

زه چه مین دیار پر مخ یم نوبهار څه کوم
چه وعده و کړي دعفتی ترمیان کړي تېر گلونه
رضا د ځان مې په رضا دخپل اشنا ور کړي
چه مې زړه وړی په منگوله هغه یار دی زما
که د وصال په هوا را شی یکستنها دلبره

سپین رخسار دي وای سپین صبا شو قم
د صبا او د بیگا تر منځ حیران یم
سېر یندي څوندي قي کړی کولمي ناست یم
گنجینه شرم ستا د مینې له دو لته
چه میرا در سره نه وی قلندر ره !
قلندر په کومه یوزه لاړ شی صوات له
د میرا صاحب له جوره قلندر ره !

مغنی گوتي په ځیر ز دی په بم هم
ستا دعشق دغشی هسې ځای برهار دی
ستا د زلفو مار چیچلی نه ر غېږي
تاچه مخ ورته ښکاره کړو لېوني شو
هغه را ز د محبت چه پټ له تا دی
دخوبئ پیاله په لاس کښې نن زما ده

بې یې د زلفو در سی ختای نسه شم
زړه مې پر واز غواړی ولې الو تلی نه شم
«عبدالقادر ختك»

چه خبر نه په کعبه په بتخانه یم
پر څراغ دمخ یې څه پروا نه یم
دمېنې په دود قانع په لبز دانه یم
دا په دا مدام د لعلو خزانه یم
« مرزا حنان »

خوښ په لذت یم دخواری په اعتبار مې قسم
په ناميند گی د توري شپې دانتظار مې قسم
په سینه صافه آئینه د نو بهار مې قسم
په تېره تیغ داستاد جور جوهردار مې قسم
په تورو منگو ستا دزلفو په هر تار مې قسم
گلان کرم هره گړی په لاله زار مې قسم
« مرزا حنان »

تماشه بې دیار له مخه د گلزار څه کوم
بې له وصاله تش دخولې خالی اقرار څه کوم
دا که مې قول دیار په لاس دی خپل اختیار څه کوم
نور حسن داره بې له ده دقندهار څه کوم
نور منتونه زه جمعه به د ربار څه کوم
« جمعه بار گزی »

تور کتا کل دي وای تور ه شپه دتم
نه پوهېږم چه عمل و کړم په کم
دهجران لاس مې و کاږی زړ روبم
اژ دهار را باندې گرزی دمبدم
تهچه صوات لره ورځې عذردی کم
چه میرا یې همراه نه وی هوس کم
دا یو ، لاړو ، السلام علیکم
« قلندر »

هم ساقی شته هم بهار و صنم هم
چه ریښه پرې اېښودای نشی مرهم هم
په ستا نوبه زیار تو نو په دم هم
پاس د غرو نو په سر گرزی په سم هم
زړه خبر ور ځني نشو قلم هم
درد ز حمت را څخه و تښتېده غم هم

په لذت دې دسروشرنګو کوثر هیڅ کړ
د یوه لاس نقاره دا سې آواز کا
که ناستی دیار کوی په خاورو مو مي

د شبنم دا نه که تخم شي د ګلو
چه يې نشه لکه ګل ښه رخسارونه
حال دسوی طالع څه بیان کړم چاته
معطل به ګا رضه د شام غریب ذی
داسمان په شان يې تیز دفتنو تیغ کړ

پسرلی مې دخزان په تاتار تېر شو
اوس که ځان وهم که خاوري په سر اونم
لامي غټول ته په تحیر کښلي نه وو
لکه دپر یری پیکر هم پري رو وو
یوه ورځ به دا غمز و شي عاشغا نه

بې له یاره راښکاره زوندون زبون شو
چه دعشق په مکتب ماد غږ داستان اوست
دقلم په دود به چا که سینه ټوټې کړم
دحسرت ګوتې په غاښ کړی طبیبانو

سور پېزوان د په سروشونډو هسې زیب کا
دسرو ټیك دشهزاده په جبین پروت دی
دواړه لیچې دې وښکلي مصري نوري
ستا له غمه په ځان زړه در حمان سوزي

پارسائي يې د پارسا له لاسه یووړه
چه مې کړې وه توبه له مې خوارې
معجزه چه د احیاده په دوه لب يې
دلبرانو چه دعوی د دلبری کړه
را ته پاتې دا یوه مسلماني وه
ماوې زه به دعشق رازلرم په زړه کښې
چه دزړه صبر دیار له سخه غواړم
که دنور وهوښیارۍ په عشق کښې پس وړی

د حیات او به لا هم د زمزم هم
دا افسر کلا به ستا نه دی دم هم
باغ بهار د سکندر دی ارم هم
« سکندر خان خټك »

زړه به سوړ په دیدن نشي د بلبلو
څوك به څه کاتوري زلفي دسنبلو
لکه نمر زما جبین دی د داغلو
که مي زړه په حلقه بندشو د کاکلو
صبح وشام ګرزي ښکاره په سرومنګلو
« کاظم خان شیدا »

ما لا ګل بوی کړی نه ؤ بهار تېر شو
په هیڅ رنګ په پېر ته نه رازی وار تېر شو
لکه برق رخشنده په تلوار تېر شو
هم هغه رنګه تېز روپړی وار تېر شو
چه فلا نی هم لکه ګردو غبار تېر شو
« علیخان خټك »

اشتیاق مي دزړه مرګ وته افزون شو
هك حیران زا ته فرهاد دویم مجنون شو
دمرجان په طورونې مي لړزون شو
له قانون اوله شفی رنځ بېرون شو
« صمد »

لکه جیم په قلم ښکلی کاتبا نو
شینکی خال دې محاصل په بند یوا نو
در یوه بزم سر به پرېکړي د خوارا نو
لکه شمعه په زیارت د شهیدا نو
« عبدالرحمان مهمند »

دانائي يې د دانا له لاسه یووړه
په چشمانو يې زما له لاسه یووړه
لاس په لاس د مسیحا له لاسه یووړه
دا دعوی يې دهرچا له لاسه یووړه
دا مې هم هغه ترسا له لاسه یووړه
دا خبره مې ژړا له لاسه یووړه
محبت مې دا دعا له لاسه یووړه
دخوشحال يې لا په خوا له لاسه یووړه
« خوشحال خټك »

ستا د زړه سختي مې سر تر پایه ولید نه
سنګ به سینه دوړ کړي ستاله هسې سخته دله
نو ره دنیا نشته چه څه وه را څخه خلقه
وار په وار مې واخه یه دلبرو و ښند له
یار مې هغه وخت وي چه یه شیه بسره ناست وو
شمعې به ژړا کړه صراحي به خند پد له
ګل چه شګفته شي عندلیب باندې ناري کا
نشته یو ه ښکلی چه ي. ي و بو لم بد له
تل ګونه و هلی هر زمان ساده اهو نه
ما چه عاشقي کړه خود یه ما به دا کېدله
سري لمبې بې بلې دخوشحال خټك په زړه کړي
سور خت یې اغوستی په دا لاري تېر بدله
«خوشحال خټك»

مست یم مې پرست یم رندي کړمه کړمه کړمه
واوره محتسبه ! باده خورمه خورمه خورمه !
نور شراب مې واخه نور عالم و ته بخښلي
لام و ی مې مجادلي یسي مرمه مرمه مرمه!
موږ به څنې نه شم زه د مېو مستسقي یم
تل که هسې د کې پیالې چښمه چښمه چښمه !
لار د محبت زه تل به روغ سلامت نه وم
زه چه په دا هسې لاري تلمه تلمه تلمه!
څه وایې وماته حال دڅوک په هجران کښې
نور خبر دار نه یم په زړه سومه سومه سومه !
خلق راته وایي رنګ دې بیا زېړ شو عاشق شوې
هیڅ منکري نکړم خلقه شومه شومه شومه !
دورد عاشق دادي چه په عشق کښې ملامت وي
ځکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وشړمه !
«خوشحال خټك»

توره چه تېر یېږي خو ګذاره اره کنه !
زلفې چه ول ول شي خو خپل یاره لره کنه !
ولې راته وایې چه په ښکلو نظر مکړه
ستر ګې چه پیدا دي خو دیدار لره کنه.
شیخ دې نمونځ روزه کا زه به د کې پیالې اخلم
هر سړی پیدا دی خپل خپل کار لره کنه!
تا وې چه زما د خولې بوسه اکه دا روده
غوادم دا دارو د زړه پر هار لره کنه !
وینې مې دزړه خوري مګر نور څه لره نه دي
زړه زما پیدا دی تا خونخواره لره کنه !
څه ژړا فریاد کړي دشپې د تورو زلفو
نور تلی پخپله دی ښامار لره کنه !
خو د په ستا دمخه د ګیاه غوندي خر ګندشي
ګل د لاله را وړه خپل رخسار لره کنه !
مې شته چنګ وني شته دخپل یار سره خوشحاله؟
خپل باغ په لاس کښې څه ګلزار لره کنه!
«خوشحال خټك»

که مخ زما د یار دی نمر خو هسې وی کنه!
که زه په عشق کښې زبرېم زېږ خو هسې وی کنه!
دعالم دېري خبري اور به اور توري لښکر یې
زړه مې نه خوځي له ځایه غر خو هسې وي کنه!
بې دعشق له شور وشره چه هر ګز زما له سره
نه ځي نور څه هر څه درومې سر خو هسې وی کنه!
چه یې ریم عمل لا کا چه یې ورك کړي ځان پیدا کا
ورځ دشپه داهسې کر کړم کرخو هسې وی کنه !
تاوې درومه او مې زبر کړه بل سبق له زړه بدر کړه
تل مې نه یې په خاطر کښې زبر خو هسې وی کنه!
وهغه ته مې سر کوزدي چه معلوم ورته رموزدي
په خبره نه پوهېږي خر خو هسې وي کنه !
چه آزاد مر بي وردرومې خپل مرادو رځني مومي
په هیڅا هدې تړلی ور خو هسې وی کنه !
په یوه زمان تا یار دور شي راشي خو ګذاره
دخوشحال خاطر تېر بردی پر خو هسې وی کنه!
«خوشحال خټك»

د وفا خبر پیدا ران دی بیل خوا دروغ دی
مگر څان وسپاری خدای ته په امان شی
هغه یار به زه و گرمی خواته غواړم
دلبران که هر څو ډېر دی په جهان کښې
چه هم قد لری هم زلفې هم سرې شونډې
عشق عاشق لره یو هسې گلستان دی
که مجنون غواړي په عشق کښې څوک صادق شي
دا نایاب به د رحمان په قال پوهېږ ی

ستا په مخ کښې چه حساب د جمال نشته
ته د سرود مال وېره په ما مکړه
روښنائی می د چشمانو ستا دیدن دی
په جو یبار زما دستر گو سروته یې
مخ دې بې له خط و خاله هسې زیب کا
ستا په یادو کښې رحمان هسې مشغول دی

گنج و عقل زار شه د عاشق د څاڅکي اوښي
تیغ دیار له لاسه به مري د عاشقانو
خدای لره به ورسم په سودا دیار له مخه
څه که زاهد زهد کا دې وجنت دپاره
گوره د منصور هسې په دار نه شي رحمانه

په گلونو اواز ورو کړه بلبله!
عقل وهوښ عزیز تر هر څه بېبدل نه شي
خدای دې ه کاچېرې چوخ بې دې په بې هوشي
و مطرب ته مینا وایي وایه وایه!
صدقه یې هم تر پسل عبدالقادر شه

وینځه که اصیله وي که توره وي که سپینه
شهد که څه نبات دی که شته شیرینی نوري
خیال یې د زلفینو لکه مار و ربا ندې پروت دی
سل زخمه که وخوري توی به یو څاڅکی پرې نو لحی
خرب به یې بدل په بیداری خوبنې پري و پرشي
یار به هوا دندی که د زړه مینه پیدا کړي!
څه عبدالقادره! په خوله مینه مینه وایې

دا متاع د زمانې په دکان نشته
گنه بیل خواته د هیڅ امان نشته
چه یې هیڅ بې منزل او مکان نشته
زما یار غوندې د نبر په جهان نشته
دغه هسې رنگ آفتاب په آسمان نشته
چه وباغ و ته یې لار د خزان نشته
د لیلی په دروازه کښې دربان نشته
دا ته کار د هر نا اهل و نادان نشته
«عبدالرحمان مهمند»

څکه ما څخه د صبر مجال نشته
وېره ما څخه د سر او د مال نشته
په دا کور کښې بل چراغ او مثال نشته
په دا نهر باندې بل څه نهال نشته
چه یې هیڅ حاجت په خط وبه خال نشته
چه په زړه کښې یې نور هیڅ غم و خیال نشته
«عبدالرحمان مهمند»

نه خروار د عقل سه د عشق یو دانه
هسې لذت کا لکه د میو پیمانه
بل مقصود مې نشته په کعبه په بتخانه
سر بند لې نه شي په ور بل د جانانه
مکړه دا د عشق خبرې مې ستا رند انه
«عبدالرحمن مهمند»

پر ښیا نه پېژني ستا د شوره له غلغله
ته یو څه رنگه ډېر گران یې دمل جله!
قدم ورو ږده دراپیلو به گل گله!
دا معنائی پیدا کېږي له قلقله!
څه قدرت لري چه وایي اه دل دله!
«عبدالقادر خټک»

کښلې شي له حورو چه پرې ورشي د زړه مینه
مینه که ئې گوري چه تر هر څه ده شیرینه
نه پرېږدي و زړه ته بله مینه چه ور ځینه
هسې رنگه و چه د صورت کا مینه وینه
هر چه یې په زړه کښې د دلبرو مینه وینه
مینه هسې څیز دی چه نه زړدې لري کوینه
خوندي لاو سجاره نده مینه نده مینه
«عبدالقادر خټک»

چه له خپله اشنا نه لری ګډه — له نور چا به په نور څه لری ګډه
انګوری ترخه شراب ور اره بویه — میخواران له ګبینه لری ګډه
چه بی تا یې غروم د بل و مخ ته — به دا خوی له ما نیمه لری ګډه
هیڅ ایستادي یکښې ونکړتري پر بوت — له ناو که یی مي زړه لری ګډه
چه جارو مي ستا د در د خاورو نکړه — ډیر زما له ما با نه لری ګډه
بد و بدو ته ښکاریږی ښه و ښه ته — ښه له بد و بد له ښه لری ګډه
ښه که سرؤ تری قربان عبدالقادر کړ — بیا تري ولي یار له ده لری ګډه
«عبدالقادر خټک»

ننداروله راځی چه یسی ځو نه — په اختر به ځلمی جونه کا سیلونه
ته به وایی مخ یې ګل د پیغمبر شی — چه یې د په پسه مخ ووهی خالونه
چه په سیل د بهار د ګلو ګرځی — ځلمی ګل به پګړی ږدی پیغلې پر ول جونه
ځینی دواړه زلفي د کی کا له ګلو — خوك په غاړه د ګلونو کا هارونه
زیړ او سره نمری اغوستی ګلرخانو — وا یی سپر و نیې و نیول ګلونه
چه ګلو نه تولوی سندري وایی — شرمنده کا د بلبلو اوازونه
درست صحرا په خوشبوئی سره خوشبوی کا — په هغه ځمکه چه کیږدی قدمونه
چه له سیله را روانه شي و کورته — ګل لمن، بلبل یې نیسی آستینونه
چه له هسي ننداره نه ځان وباسي — شیخه ورك دي شه بیو خته خلوتونه
له لیدل د ښایسته ؤ یکښې نه وی — چا به څه کړه اته واړه جنتونه
که اوازدی که لیده د روح خوراك دی — سفاني دي باندي نکا غرضونه
تیر شو وار عبدالقادر ره! را به نشی — که ژړا کړي که فریاد کړی که آهونه
«عبدالقادر خټک»

څه افسون دي په ما و کړ پریزاده — چه یودم نه یم خالی د تا له یاده
زړه مي ډك لکه سیند دی شعله بویه — که د زړه په فراد و کړم څو فریاده
بهانه ددي غرض مګر شانه کړي — ته یی لاس ورودې و زلفو ته شمشاده
چه اواز دي د تیشې په کهسار نښته — د شیرینې په طلب لاړې فرهاده
په اسباب کښې مي زړه بند په اسباب ندی — د چمن په قید سر و ده آزاده
مهیا ورته قفس د ښاخ د ګلو کړه — که څه رحم په بلبل کوې صیاده
چه په هر منزل کښي سرخوری لکه شمع — د هغه لاري څه نفع ده له زاده
په سختی کله امساك د دولت کیږی — جوهر نه ځی په هیڅ وخت له فولاده
همیشه یې پیچ و تاب لکه جوهر وی — چه شیدا راغی تر دا حیرت آباده
«کاظم خان شیدا»

زه چه مست په اب دیار یم هیڅ حاجت د شراب نشته — اور د عشق مي زړه کباب کړ هیڅ حاجت د کباب نشته
تمام تن مي وچ لرګی شو، رګ مي تار ور باندي پر بوت — زیر و بم اواز تري خیژی هیڅ حاجت د رباب نشته
پر پرهار نمک پاشی کړی چه پرسش کړی له ما نه — حال مي خودور ته معلوم دی، هیڅ حاجت د جواب نشته
لکه مرغ نیم بسمل یم، تپش کړم په ځمکه باندي — ځان مي ور کړ ستا په عشق کښي هیڅ حاجت د قصاب نشته
«خوشحال شهید»

(c) ketabton.com: The Digital Library

سحر دا آوازمې غوږ پرست له بلبله
ستا خندا په ژړا کښې ویستلم گله !

ترمستی یې لا لذت د خمار ډېر دی — ستا د ستر گو مستی بده ده ترمله
ښا پسته د زمانې د نیا پرست وی — په گوښه کښې یې پل مه کښېږده بې پله
په چغلی مې ستا ؛ په یارمینه زیاتېږی — خو دې زړه هومره چغلی کوه چغله !
ساقي مې چه را کوی یې په قهقه خانده — زده گړه دا د صراحی له قلقله
د لیدونکو په نظر کښې تفاوت وی — او که نه وی خبر جدا نه وی له گله
په پرېشانو اندېښنو خاطر پرېشان شی — جمعیت مومی خاطر له تو کله !
چه ستا مخ ورته حاضر وی گل به گوری — دغه ستر گی دې دخدای نکابی گله
د مجلس روښنائی ته یې ته دی استی — کوم نقصان دی که صبا کړه ډېوه گله

دا دنیا په مثال پل د آخرت دی
تېرشه زر عبدالقادره لدی پله

«عبدالقادر خټك»

سرو که لیده شی د چمن تازه تازه — ستا حسن تري وینم ماه من تازه تازه
زلفې دی سنبل دی یا ښامار دی په چمن نو — یا دوا ده نافی دی دختن تازه تازه
گوره ستا له مینې زړه یې ډك دی وینې وینې — رحم کړه شیرینې په کوهکن تازه تازه
ساز دی ښه مجلس دی ښه یاران دی سره جمع — وایه ای فاضله ! هر سخن تازه تازه

«فاضل»

❀ ❀ ❀

زه اول هم دېوانه وم ، دېوانه یم لا تراوسه — له دلداره همخانه وم ، همخانه یم لا تراوسه
له طفلی نه عاشق وشوم ، غم طلب او بلا کش وم — د دلبر د مخ په شمع ، پروانه یم لا تراوسه
زه هلك هم افسانه وم ، له عالمه بیگانه وم — ترخلو ښتو کالو تېرشوم بیگانه یم لا تراوسه
چه عاشق په جانانه شوم ، له اغیارو کرانه شوم — تور و ښتو مې د سر سپین شو ، کرانه یم لا تراوسه
چه داخل دیار په صف شوم ، د تهمت د تیر هدف شوم — عام و خاص مې والده ولی نښانه یم لا تراوسه
تل راضی یې په قضا وم ، هم صابر یې په بلا وم — عذر نلرم له حکمه ، بې بهانه یم لا تراوسه
د شیرین دلبر له لاسه ، ما شراب د عشق بې قیاسه — څښلی حده مې ډېر وڅښه ، فرزانه یم لا تراوسه

دا فقیر دولت یو مست یم ، د اشنا په مینه مست یم
په ازل مې شراب څښلی دېوانه یم لا تراوسه

«دولت لوانی»

❀ ❀ ❀

ناست یم ستا له لاسه زړه یا ره سینه افگار ره — ته له مانه څه غواړې فلکه ستمگاره
ته یو موش گیرك یې لایق نه یې د گلو نو — ولی بلبلان شړې کمبخته ! له گلزاره !
یار دې له ما بېل کړ تا خو هیڅ ښادی ونکړه — وایه څه دې وگټل رقیبه دل آزاره !
یو دې د هجران په تنا ره کښې لو غړن کړم — بل دې د رقیب سینه رایخه کړه دلداره !

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر یو ګل یی خار شی په لمن زما څو خېژی
نه چه د وفا طمع کوي له سرو قده
غوث وي قلندر په تیغ د هجر کړی نیا زه!

سیر د ګلو نو چه کوم بېي له خپل یاره
سرو به هیڅ لید اې نه وی میوه داره
مه کوه میرا ! نوره جفا درب دیاره !
« قلندر »

خوك چه ستا په مینه کښې وما ته کا پند ونه
زده مي که نادان په لاس کښېومات لکه ښیښه شو
او ښې دبا نو په سر چه را شی نه در پېژی
نه شی خوك سا تلی سره بڅری په ګر بوان کښې
نه دی چا مو ند لی ښاپېری په دو شا لو کښې

واده بیفائدی زدی ابا سینه لره بندونه
نه شی خوك ابښو دای وښیښوته پیوندونه
ندی چا بند کړی په ګیا سره سیندونه
ومې سول یاه سره د صبر در مندونه
وا خله قلند ره ! په میرا پسې کندونه
« قلندر »

چه صبا یی په هر ګل باندي طواف کا
د پتنګ په دود د ځان په سوو ر ضا یم
همیشه د ګل په بوی زه شمس الدین ځم
میل نکا را ته باز د یار د ستر ګو

زه هوس د هغه باغ لرم له شوقه
ځکه مینه پر څراغ لرم له شوقه
په خپل یار پسی سراغ لرم له شوقه
تل په لاس کښې پردی زاغ لرم له شوقه
«شمس الدین کاکړ»

ځوښ له وصله نه شوم د هجران له غمه زه
خلق را ته وایی چه ز حمت دي لاد وادی
سر دي په جهان کښې د همه واړو ښا دیو
لوس باله دي وروسته دخپل یاره غم اخته شم
غم د ي له از اه په نصیب د عاشقانو
ما عبدالقادر چه دا غزل د فراق و وي

نه کړم په ګل مینه دخزان له غمه زه
لابه چه بی خلاص شوم د درمان له غمه زه
نه دي شم بېغمه د جانا ن له غمه زه
ډېر به زده زهیر شوم دجهان له غمه زه
ځکه ته خلا صېږم یو زمان له غمه زه
رشك به کړم په اوښو دباران له غمه زه
« عبد القادر خټك »

یو غوا ړم له یا ره ښه دیدن تا زه تا زه
ځکه بلبلا ن چغا ر کوی په تا زه ګلو
یو ز مان له مد حې د د لبرو مه د ر پېژه
ز ړه چه در قیب ز ما په بد سره ښه کېږ ی
آه کوی له د له په فر یا د له ز یړ ګله
بل فکر مي نه کېږ ی بی ستا له ګفتګو یه
مه کړ ه په جفا سره از ار د بلبلا نو
ستر ګی مي خیره شوی چه ولاړ یې زه دي ګورم
ز ړه د یو نس چوی ستا د هجر له سختی

بل در قیبا نو ځا نکندن تازه تازه
نه به مدام ګل وی نه چمن تازه تازه
تل دیاره وصفه کړه سخن تازه تازه
مکړه په ازار زما د ښمن تازه تازه
وا وره له بلبله ښه ګفتن تازه تازه
شیر شکري وایه له دهن تا زه تازه
شه خوبه وفا کړه انجمن تازه تازه
وکړه به دا لوری آمدن تازه تازه
شه خوبه خپل مهر کړه غمجن تازه تازه
« یونس »

ښه مې وليدل په سترګو واړه ښکلي — چه تر واړو لا تېرې کا جمال ستا دی
د دنیا په مخ به ډېر وي ښه مخونه — چه تر هر څه ډېر لذت کا وصال ستا دی
د واړه زلفې د حلقه کړي لکه لومې — چه دانه دی په دا لومه کښې خال ستا دی
دواړه ښې ګلګونې سرې په دماغ درومې — ګوره بیا څو مره وګړې پایمال ستا دی
ته کشتن د غمزې کړه مه ودرېږه — مقتولا نو قبول کړی وبال ستا دی
که همه د خلقو ښکلي سره ټول شي — خسته زړه مې به ټولې کښې لېوال ستا دی
چه دې څوك په کوڅه تېر شي نور مېن شي — چه تمام له عشقه روغ دی دېوال ستا دی
که مثال د صورت غواړې ګوره مېاشت ته — چه پوره د دوه هفتو شي مثال ستا دی
چه صبا بېګا یې لوند لرم په اوښو — یادګاری را څخه پاتې رومال ستا دی
څو ریبار در سره نه بیایې دوړاندې — چه په چم به یې تېرېږې محال ستا دی
که په قهر یې شړې په لطف یې بولې — چه یې نه پرېږدې په هیڅ کښې خوشحال ستا دی

« خوشحال ختك »

مخ د یار شمس و قمر دري واړه یو دی — قدې سرو صنوبر دري واړه یو دی
حاجت نه لرم په شهد و په شکر و — لب د یار شهد و شکر دري واړه یو دی
که بې یاره په بستر د پاسه پروت یم — نارو خارو دا بستر دري واړه یو دی
چه و دراو و دېوار ته یې نظر کړم — باغ بوستان او دغه در دري واړه یو دی
چه غبار یې د کوڅې را باندې راشي — دا غبار مشك و عنبر دري واړه یو دی
خدای دې یار له هجره هیڅوك خبر مکړه — تاخت وقتل و دا خبر دري واړه یو دی
هغه دم چه سړی د روم‌ی له جهانه — توری خاوری سیم و زر دري واړه یو دی
قلندر که په رښتیا قلندري کا — خان سلطان او قلندر دري واړه یو دی
په دکان د نابینا و جوهریانو — خرمهرې لعل و ګوهر دري واړه یو دی
دا پېران دې عار زما له عشقه نکا — پاك عشق پیر و پدر دري واړه یو دی
په سبب د ظالمانو حاکمانو — ګور او کور و پېښور دري واړه یو دی
غزا و شوه که ځان ستائی ور حمان ته — بې هنرو ګاو خر دري واړه یو دی

« عبدالرحمن مهمند»

تور ګېسو د په چندن باندې ښامار دی — تورې زلفې دی سنبل د نو بهار دی
تورې سترګې دې هوسۍ دي خطا شوي — چه و څرو ته پرتې په سنبل زار دی
تورې ورځې دې لیندې با نه دې غشي — عاشقان یې زخمي شوي په ګذار دی
مصفا تندی دې ښه دی تر بلوره — بېدلان یې په سرونو خریدار دی
دغه خال چه دې دوروځو په پیوند دی — دخطا د ملك اصلي نافې ترې جار دی
سپینه پوزه دې غوټې د زنبق ده — چه چاپېر ترې نور ګلونه د ګلزار دی
ښنا ګونې د نسترن دي غوړېدلي — د چنبې تر ګلو به د واړه رخسار دی
سپینه خوله که دې غنچې سره نسبت کړم — د غنچې غوټې کله شکر بار دی
دواړه سرې شونډې دې ښې دي د سرو لعلو — سپین غاښونه بې بها در شهوار دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښا پسته زنه د سیب د سمر قند دی
صراحی د سپینو ززو سپینه غاړه
واړه تن دې د حلب تر ښیښی صاف دی
سپینی لیچی دې ښکلی مصری تو ری
د پا قو تو نیگینی دې سره نوکو نه
چه مې ستا د تیو ښه ننداره وکړه
د نامه غوټی دې گل ده د گلا بو
د نامه ښکته دم و هلی نه شم
د پنډ یو تر صفت دې نه ز سپېږم
سپینې پښې دې د زنبق د گلو پانې
تمام قد دې په مثال د سپېر و نه
سر تر پایه ننداره بی ځان دې جوړ کړ
ستا مثال په هند و بار کښې را ښکاره شو
نه خو ډېر مهر کوی عمر دې ډېر ښه

عاشقی را باندې سوری کړې مری
څه اثر به یی د عقل وی په سر کښې
د مژگانو په پنجه مې زړه وکا ږی
علو فه به یی بېخمه نور څه نه وی
لېز د صبر سبق ما لر هم را کړی
خدایه څه دې د کو ټوال په لاس کښې ور کړم
په صورت مې نری تبه شوه ولاړه
د وصال د لالان کوم طرف ته غواړم
نور د شمعی په فانوس کله پټېږی
زه رحمان په زړه نری کړم هغه جو نو

دا چه مست په میو راغی یار د چا دی
چه زړه سوی یی د حرم په صید هم نشی
ما خو نه دی څوك پېژ جهی ازار کړی
چه یی د رست جهان د مخ په رڼا ز یست کا
چه بلبل یی د سپېد ی تر گلو نه شی
چه هیڅ ترس په زړه کښې نه اری رحمانه

سپین رخسار او مشکین خال یی سر خم دی
که دې مخ په زلفو پټ دی باك یی نشته
ستا له زلفو له رخساره له سرو شوندو
په دهن کښې دې غاښو نه تجلی کا

چه خوا ږه یی تر قبا تو نه بسیار دی
سیم اسا اوږې دې هم په د غه شمار دی
چه را زونه دد رون ترې نمو دار دی
چه خو نونه یی په غاړه سل هزار دی
ځای په ځای دې په اوږو باندې قرار دی
هغه کلك په لېذت ډك خوازه انار دی
کېنږ اوښی د گلو پانې پرې انبار دی
هم هغو زده چه خبر په دا اسرار دی
ولې سپینې په سپینو الی تر چه تار دی
دیښو گو تې دې گلو نه دانار دی
در پنده یی سم په مثل د چینار دی
ترتا جار واړه را نمی د هند و بار دی
د لو بیا دانه یو ه متر خروار دی
دخوشحال ختك دې تش لیدل په کار دی
« خوشحال ختك »
هیڅ مې نه د رو می بې باره تر مری
د هغو په سر چه کښېنې ښا پېری
خدای دې تر کو مستې ستر گې کړي مرزی
هر چه کا ندې دخو بانو چا کری
که په عشق کښې څوك دغه طاقت لری
شپه او ورځ مې غېږ وی لکه تو ری
تا چه دواړه ستر گې تو رې کړې نری
چه بند ی شوم د هجران په کچر ی
تا چه واغو ستې دخیال جامې نری
چه یی ملاوې د و پښته په دود نری
« عبدالرحمان مهمند »
بیا به تاخت کا په کوم غولی وار دچا دی
دا بېدرده بیصر فې گزار دچا دی
دا چه ما ازار وی ازار د چا دی
دا آفتاب غوندې روښان رخسار دچا دی
دا د ننه په حرم گلزار د چا دی
دا نا ترس اوبی پروا گزار دچا دی
« عبدالرحمان مهمند »
یا محمود او ایاز ناست سره همدم دی
د حیات اوبه هم پټې په تور تم دی
پیدا شوی شام ، شفق او صبحدم دی
یا غو ټی چه په غنچه کښې د شبنم دی

نه چه اوس ز ما زړه غوڅ ستا په غمزو دی — چاره، غوټی له قدیم سره په غم دی
بې ژړ ا چا تـه نه گـو ري سیاچشمـه — د نرگسو غوږ یـده د جوی په نم دی
راحت ندی چا موندلی بې ز حمته — ستا جفا او وفا دواړه منقسم دی
ستا د حسن د تعریف لـه بر کښته — د رحمان د شعر کوکی په عالم دی

«عبدالرحمان مهمند»

❀ ❀ ❀

زه که پرنـگ بدیم ښکـلیه! اعراولی له ما کړي — چارې د قسمت دی، زه یې زشت ته بې زیبا کړي
یو ځـله بیا راشه پـه گـلونو گذر وکړه! — ای د صبا باده! چه بیا نغښتی غنچې وا کړي
گـل دې په هجران کښې سل ټوټې خپله سینه کړه — سرې دې له فراقه لاله ستر گې بړندا کړي
ولی لـه شیدا بلبلی مخ جار باسی گـلـه! — ته په دا خوبـی هم دده ئار و رسوا کړي
لاخوشبوبی ور کـا چه بې واچوی وږورته — زه به تنا زیاته کړم که ته زیاته جفا کړې
ته د حسن نمرېې دانور ښکـلی لـکه ستوری — گـل به کـالعدم شی که ښکـاره خپله لقا کړي

«عبدالقادر ختک»

خوښ یم تر ابده د ساقی لـه میخانی — خورم شراب د مینې د کې د کې پیمانې
قدر د بلبل چه پاتی نه شو په گـلزار کښې — جوړې شوې په باغ کښې د زاغانو اشیانې
سپینو ستر گو د ر راوښو واړل پـه خاورو — نـه یې وساتلې پـه پنبه کـښې د ر دانې
هر ساعت چه ډمه کـا سنگـار د یارد زلفو — وخېژی تر زړه زمـا غـا ښونـه د شانې
هیڅ حاجت مې نشی پـه شیخـانو ملایـانو — ور کې شه پیخـایه د پښتون د پړې ستانې
تل مې لیونی عوندی څوك نه پرېږدی و کورته — ځای رالره نشته یې د یـا ر لـه استانې
هرچه پـه ازل وی همه دی زما پـه برخه — څه لره نور زه کړم شکـایت د زمانې
مر گی د شمس الدین چه ددلبرد یاده نه ځی — شپه ورځ بی تر لی د ی پـه گوتو نښانې

«شمس الدین کاکړ»

ما په خوب کـښې ځان ملنگ لیدلی دی — د زړه رخت مې په عشق رنـگ لیدلی دی
اوس لـه ویرې پـه کوڅه ورتلـلی نه شم — مـا د مستو ستر گو جنگ لیـدلی دی
غم و ښکـلې توري راغی که مې پرېږدی — ما خـلاصی د ستا تر ځنـگ لیدلی دی
ما بـیـگـا شپه د یا ر مخ لید لـکـه شمعه — دا خپل ځان مې پری پتنگ لیدلی دی
د ا مطیع پـه سحر ځـکـه ځـکـه ژاړی — چه خپل حال بی د ہر بد رنگ لیدلی دی

«مطیع الله پیرخیل»

مینه د خوبانو نـام و ننـگ لري کوی — تش دیدن د ښکـلیو د زړه زنـگ لري کوی
تل آرزو لرم چه به پټ حال و یارته وایم — کـله سپی غماز لـه یاره ځنگ لري کوی
خوښ د معشوقو همه عاشق وی چه بې ننگ دی — ځکه هر ملنگ لـه ځانـه ننگ لري کوی
خدای په دواړو کونو همه ړوند په تورلیمه کړه — څوك چه ستا له شمعې ما پتنـگ لري کوی
یارمې په شړل ندی راضی زه پرې پوهېږم — سپی غماز له دره ما پـه جنگ لري کوی
بس کړه ای ناصحه! تورځیگر را باندې مه خوره — کـله مست بنگی له ځانـه بنگ لري کوی
بل شغل مې نشته په زړه بـی دیار له مخه — عشق پوهـې رنـگ دی چه بل رنگ لري کوی

«مطیع الله پیرخیل»

زړه مې د دلبرو تورو زلفو ته هوس کا
مرم د خدای د پاره په شتاب شتاب رادرومه
ځم د یار په اوری په هواهوس خوښی کړم
هر څوك چه طلب کا پته نه ده دا خبره

ګوره دا په ځان خونی تورمارلره وردرومی
چېری هم طبیب ورو ورو بیمار لره وردرومی
ذوق کاندې بلبلې چه ګلزار لره وردرومی
هر کله مطلوب و طلبګار لره وردرومی
«خوشحال خټك»

خوږې شونډې دې شکرې نه دی څه دی
چه تسخیر په تورو سترګو کا د زړونو
چه د زلفو په زنځیر یې زمری بند کړل
چه د باغ سرو یې پسته تر قامت ده
وایې نورې مینې لرې کړه د زړه نه

ښکلې غاښ دې مرغلرې نه دی څه دی
سیه چشمې سحر ګرې نه دی څه دی
هوسی سترګې زړه روړې نه دی څه دی
ښېښتنې په قامت سترې نه دی څه دی
ستا د مخ په دور لرې نه دی څه دی
«خوشحال خټك»

یار په ستمونو د خپل یار نه زهیر ېږی
څو کبر لویی ده و خوبانو خدای ور کړی
څه شو که تری سله ځله ځار ېږی په ساعت کښې
ښه رنګ یې بدرنګ کا چه پری والوزی پوخته
ګرانې دی هر ګوره نوې چارې نو آموزته
زردی چه خبر به شی د سترو له احواله
سرغوړه له خدایه خولی ډېری دی فاضله

سترګې د ښو په درانه بارنه زهیر ېږی
هیچېری بی زړه په عاشق خوارنه زهیر ېږی
ګل د بلبلانو په چغار نه زهیر ېږی
زړه د خزان ګوره په بهار نه زهیر ېږی
هرچه مدام می خوری په خمارنه زهیر ېږی
هرچه د ویښتو په آزار نه زهیر ېږی
هرچه غم د سر کا په دستارنه زهیر ېږی
«فاضل»

چه خدای په بت مین کړم که داعیب دی هموی دی
عالم وایی عاشق شوې زه سو ګند خورمه چه کله
کافر یم که یې و باسم هغه ساعت له زړه
که ستا کوڅه جنت سره څوك سمه راته کېږدی
چه ځوان وم دایم زوړ شوم په رښتیار ښتیاخبرو
شیخان او زاهدان واړه په پسی شا ویل کا
که نور په صهبامست دی زه خوشحال په خرابات کښې

سجود که روشن کړم که داعیب دی هموی دی
درست خلق دروغجن کړم که داعیب دی هموی دی
ستانوم چه ځنکندن کړم که داعیب دی هموی دی
کوڅه به دې وطن کړم که داعیب دی هموی دی
عالم د ځان دښمن کړم که داعیب دی هموی دی
په مخ یې مبرهن کړم که داعیب دی هموی دی
مستی یې په دیدن کړم که داعیب دی هموی دی
«خوشحال خټك»

په ما غم دی واړه ستا د مینې مینې
اندرون ګو ګل می درست دو ینو ډك شو
بیا دې نوی پرهارونه په ما روغ کړه
په ژوندون یې څه احسان را سره نکړه
زه دې درست له باغه وا پستم دلبره
تورو زلفو دې خوشبو په کړه ملکو نه
خماری سترګې دې دواړه شنه زمری دی

زړه مې درست پاره پاره شو وینې وینې
ظاهری جامې اغوستې سپینې سپینې
لرغونی مې لا روغ نه دی ځینې ځینې
څه پکار دی که یې کړی په مړینې مړینې
تورزاغان پکښې میوی خوری خوږینې خوږینې
د واړه ګلو ښتی دی دمېنکو چینې چینې
د خواجه محمد و مرګ ته وږینې وږینې
خواجه محمد بنګښ »

نه به څوك بی نا چا ری و طن پر ښه دی
کـه ستا مخ یو ز لی و و ینی پـه ستر گـو
د یو سف غونـډ ې به څو ځنی بیر ون کا
که دې ولید ی سرې شو نډ ی جو هر یا نو
کـه د لبـر به دا ښا یست لا ډ شی چمن ته

نه به ر وح هر گز په خو ښه بدن پر ښه دی
بت پر ست به نـور سجود دو شن پر ښه دی
کـه د زنې چا تـه ز لفـې رسن پر ښه دی
پـه یا قوت پسی بـه تلـه د یمـن پـر ښه دی
د خو لئی د عو ی به گـل دچمن پر ښه دی
« کا مگار »

چه‌یوه گـړۍ‌په‌جمع زړه ښه‌مخ وته و گورې !
داخوی زماقدیم دی څه ماوس نذی راوړی
د خلقو تهمت یوسر دجهان غمو نـه بـل سـر
دا اور چه‌یه مابل‌دی دخپل یا ر له جد ا ئـی
اشنا ته‌و ایه نشی نا اشنـا به څه خبر یـږ ی
ناوك یی دمږ گـانو دابرو په کـمال جوړ کړ

که‌درسته دنیا ستاشی هم څه نده دا تر پورې
چه بی دزیبا مخه‌راته خس دی چـار ې نورې
هم ته‌به‌مې لاهسې رـگه سختی بلا ژ غورې !
نه گرم نه‌ملامت‌یم کـه تل وینې ژاړم تورې
دا راز چه‌لامانه دی او ر ید لی خپلی مورې
خدای زده‌چه‌به‌دچا ترزړ گی وزی پوری وورې

ښه باز دې دخوشحال ختك خا طر په لا سـو کـبوت
په قـد ری خبر شه چېر ې نه په ا ـبزی پـلـو رې !
« خو شحال ختك »

شنه خا لونه چه د پاسه پر جبین ز دې
د عشق اور مې و پلوی د زړ گی شمع
مادې خیال اره‌فرش کړی تور لیمه دی
په شپه حال د مهجورانو په یاد راوړه

دا زما پر زړه دا غونه آ تشین زدې
بیهوده مې پر موم نقش دنگـین زدې
ته بی نیا زه قدم ولې پر ز مین زدې
په راحت چه سر له نازه پربالین زدې
« پیر محمد کا کړ »

❀ ❀ ❀

ه : موضوع گـانې

(۱) ـ مخ :

بادیی لاس په پلو کښېښږدی سره ریښږ دی

گل یی مخ وته نظر کا خوله پرېښږ دی
« خوشحال ختك »

دپریی ښـکـلی جو ه مالیدلی دی په‌ستر گو
زور دغاښو مـکړه مخ‌یی صاف‌تر آئینې‌دی
عمر به‌یې لنږ شی که ئې تاردزلفو کم‌شی

ږوند شم که به تا غوندې په حسن بله وه
زخم به پرې وشی په ورو وروپی ښـکلوه
فهم کړه ای ډمی ! زمنځ ورو وروچلو ه
« عبدالقادر ختك »

ای چه په مخ و ډ ې خو ئـې لـه ور ده
ته بی آ سـیـبـه بـهـی ، سـیـب او سـی

خـالی یـو د م نـه یـم د ستا لـه در ده
ـــکه تـر نـا ر نـج مـې خهر ده زر ده
« عبدالقادر ختك »

که مخ دې نمر کړم دنمر کړه وډه نشته

ـــکه یی سنبل کـړم سنبل مشـکـین ندی
«عبدالقادر ختك»

دپر هوس لرم د ا ستا د مخ و گـل تـه

زه بلبل پـرې الوته کړم که بد نه وډ ې
«شمس‌الدین کا کړ»

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپین رخسار دی ستا کعبه د عاشقانو

تورې زلفې غلافونه د اطلس
«میا نعیم متی زی»

دا یې خوب کښې را ښکاره شو ددلبر مخ
چه یې و لیدو دا ستا جوهر د غاښو
له حیا د ی غټې و مخ ته کتی نشم

که په ابر کښې ښکاره شو د قمر مخ
پټ له شرمه په خپل آب کښې کړ گوهر مخ
کله لید په خوږو سترگو شی د نمر مخ
«قلندر»

دا دې یار خو دی، خو له نیو لی
دا دې سرې شونډې که سپین غاښونه

که لاله گل دی پر خپې و هلی
که لعل و در دی سره پیېلی
«خوشحال خټک»

ډېر مې ستا و مخ ته و کا ته موړ نشوم

نور به څو پردې نا بوده دنیا ویاړم
«شمس الدین کاکړ»

لکه مخ زما دیار دی ای باغوانه !

په درست باغ کښې یو نسرین هسې نرې !
«خوشحال خټک»

مخ وته یې، گوره چه په مخ لری خاونه

څه عجب ز ېبا دی لکه گل د پیغمبر
«خوشحال خټک»

(۲) شونډې او زنه:

د خولې ویل دې وا ړه نبات دی
څوك یې چه ښکل کا سخ د هغو دی

خوا ږه دې لا د کنځلو ز بات دی
شونډې دې دوا ړه آب حیات دی
«خوشحال خټک»

بوی به ستا د محبت څخه روان شی
په ناز کو شونډو با ر د پانو مه ږده

که پاره مې د نافې په دود تتر کړې
خدای چه شونډې سرې بې پانو درته در کړې
«عبدالقادر خټک»

غنچه خوله چه یې نقطه مو هومه ده

څه عجب که په خندا کښې شی دوه نیمه
«پیر محمد کاکړ»

په سرو شونډو کښې یې روز دی هم اوبه دی

دوا ړه زیست کا په یو ځای کښې بې جداله
«دالپوری حافظ»

که څوك و وینی د استاذ نخ پر آب

ږده یې و و زی د سینې لکه حباب
«عبدالله پوپلزی»

چه یې خیال د زنخدان وزړه ته تېر کړم

په کوهی کښې گذار کاندې اسکورلا
«میانعیم متی زی»

هغه شونډې چه ځائی د پانو سرې دی

هغه شونډې څه حاجت لری وپان ته
«خوشحال خټک»

چه په خیال د سرو ابو د شپې څملم

هر سحر ځا ځی ځما تر بستر و پسې
«عبدالله پوپلزی»

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳)- بوسه:

چه بوسې د جفا جو یو د خولې اخلي
څوك مایوس څوك په امید دیار دوصل
زه خوشحال د آهو چشم مینې سر گرم

گویا اخلي د یا غیبانو قلنگو نه
څوك پراته غاړه غړئ په یا لنگو نه
د غرڅه غوندې په هسې کړ سکو نه
«خوشحال خټك»

چه د یدن دمین و کړمه تازه شم
په ارمان د هغه و خت یم دریغه دریغه

لکه کښت چه په باران سره اوبه شي
که د زني سبب یې بیا زما په خوله شي
«خوشحال خټك»

څوك چه زور ه ښکاره کا وزیاتیږي

که پخپله بوسه را کا زور به نشي
«خوشحال خټك»

مگر تا سره سامان د سلطنت دی

چه په هوډ مې سپینه خوله غواړې خټکه
«خوشحال خټك»

څو مې یاد دهغې خولې دمچې خوند دی

نور مې کل له د له هیر دی تلذذ
«خوشحال خټك»

سر به در کړم مچه را کړه ښه سودا ده

که یې ته په بها پیرې زه یې پلورم
«خوشحال خټك»

په رښتیا رماته وو ایه طبیبه!
سپینه خوله که بې دیباره وزپیشکش کړم

چه د رنځ به یې صحت وی که به نه وی
په خوشحال به مې منت وی که به نه وی
«خوشحال خټك»

دادی هغه اوچه په هجران کښې پسی ته مرې

اوس یې په وصال کښې دواړه لوریه ښکلوه
«خوشحال خټك»

دصبا باده! گزر په چمن بیا کړه
زه خوشحال کمزوری نه یم چه به ډار کړم

په چمن کښې رنگا رنگ گلونه وا کړه
په شکار ناری وهم چه خوله یې را کړه
«خوشحال خټك»

زده مې تخمخ کیږی دسپین مخ وښکلول ته
زه چه ځمنې سوال دبوسې و کړم راته خاندی

لاس یې لر بر کیږی دزلفینو ونیول ته
یا به زده راضی ده یا پروانه کاوین ته
«مطیع الله پیرخیل»

چه یې تل دمخ ثنا وایی خوشحاله

په صله مې سپینه خوله درته بخښلې!
«خوشحال خټك»

دبوسې وعده دایم صبا برات کا

زده به څو کاندې تازه په دا وینا کښې؟
«اشرف خان هجری»

بیا حانث په سپینه خوله شوم د خو با نو

قسمو نه مې نا صح گڼل عبث
«میا نعیم متی زی»

هغه چا چه ستا دلبو خوازه نوش مکړه

په خو زو یی د حلوا نشته غرض
« یونس »

که هر ار لحله شیخی کوی خو شحا له

که ښه ښکلی درنژدی شی نو یې ښکل کړه
«خوشحال خټك»

٤ ـ ستر گی :

مست دهغه مخ یم چه مخموری اری ستر گي — هسی بري غوښېږم وايي توري لري ستر گي
یار مې په ښایست کښې بې نظیره بې مانند دی — لا په درست صورت کښې ده پر مشهوري لري ستر گي
ناست دی لکه څری رقیبان وخوار عاشق ته — ځکه ستا له مخه هوري دوري لري ستر گي
هرچیرته چه ته یې هغه اورته مې نظر دی — هرچرته چه زانې شاهین هوري لري ستر گي
« خوشحال ختك »

ما یې خیال لره ابلق د ستر گو زین کړ — قدم تېز دی په رکاب زما د ستر گو
« عبدالرحمن مهمند »

خار بندی مې دېښو کړه ترې چاپېره — گوندي خیال دیار په ستر گو کښې حصار کړم
« عبدالقادر ختك »

ځکه ما دعشق په تېر ځان شهید کړ — چه مې نه رسی د صبر په کفن لاس
مر گئ دژرند زما پوښته له مړاؤ ستر گو — په رسا گذار یو هیڅری د تور زن لاس
« عبدالحمید مهمند »

کتړی وروځې کوزبانه چه دې را یاد شی — کابزه غشی مې تر زړه لوېږی آزاد
« پیر محمد کاکړ »

نیمګښو دی د غمز و تورې تېرې ستا — پرې به غوڅ شی هرچه کاندې ننداری
« میا نعیم متی زی »

باز دیار دستر گو دمژ گانو په پنجو کښې — دی لکه تنزری په چنگ و دی زما روح
« میا نعیم متی زی »

د اشنا دتورو ستر گو په تعریف کښې — نده کمه شاعری لـه اجتهاده
« میانعیم متی زی »

خو دیار بیماري ستر گې خدای خونی کړي — گنه خون کله کولی شی بیمار
« عبدالرحمان مهمند »

خپلو ستر گو فتوی درکړه چه مې وژنې — حیرانی ده پر دا لو ستو د مکتب ستا
و کوثر ته حاجت نه لری د ښېلو — چه جام نوش کا څوك دمیو لبالب ستا
« مرزا حنان »

زړه مې رم خوری له سینې پر خبر نه یم — دا د ستر گو باز مې بیا راځی وښکار ته
« مرزا حنان »

یل یې په جهان کښې موندی نشی — عاشق تله د یار په لوری په لیمه کا
« عبدالقادر ختك »

بې د یار له مړاوو ستر گو چه کج گوری — گنه نکا رنځورا چاته جواب سخت
څوك د صبر ارام نه غواړی په عشق — د ازل کاتب دی ښکلی په دی باب سخت
« عبدالحمید مهمند »

عجب نده که وحشی د کوه و دشت شی — هرچه زړه د آهو چشمو سره مل کا
« پیر محمد کاکړ »

روهي گلونه (٥٢٥) ب سردار محمد ، ج سراج الدين ، د فتح محمد ، ن محمد نعيم ؛ د اخراجانه پښتو ټولنه ١٠-١١ ـ ٣٢٥ ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵- غاښ

په آرزو د سپینې خولې یې په بوستان کښې — نرگس پیاس پر سر نیولی دی پیاله
چه یې ولید . خندا د سپینو غاښو — له شبنمه لمن ډکه کړه لاله
« شمس الدین کاکړ »

په رڼا د سپینو غاښو یې خرم وم — وا قف نشوم د هجران د شپې له دا چه
« پیر محمد کاکړ »

٦- غوز اوپوزه :

در په غوز کښې د مهرو هسې زیب کا — لکه بر بښی په سحار کښې ستار ه
« مرزا حنان »

چه الماس دلمندرو ځلانګې په غوز کښې — کوا کب کا په اسمان لړزان حبیب
« میا نعیم متی زی »

چه له غوز وئی مقصود د مو می لښتی ده — چه له پوزې یې مراد موږې لونګ د ی
« خوشحال خټك »

سپینه پوزه د ی غوټۍ د زنبق ده — چه چاپیر تري نور ګلونه د ګلزار دی
« خوشحال خټك »

۷- خال :

مخ وته یې ګوره چه په مخ لري خالونه — څه عجب زیبا د ی لکه ګل د پیغمبر
« خوشحال خټك »

زه حیران د اعتقاد ورځو په نور خال یم — کافر خه رنګ سجده کاندي په محراب کښې
ګل دده پری بار یکړه په شبنم خوړ شی — نازك زړونه به وي په صاف جواب کښې
« عبدالرحمان مهمند »

مشکین خال دي په سرولیو هسې زیب کا — لکه مهر یسه مخو ن د د ر مرجا نو
« عبدالرحمان مهمند »

لکه عکس د اسمان چه او به شنې کا — زړه مي شین شو ستا دشنه خال له لاجورده
« شمس الدین کاکړ »

چه ز خال و خط خبری یکښې نه وی — د عشا قو یکبار د ا ترا نه نه د ه
« قلندر »

شنه خالونه چه د پاسه پر جبین ز د ي — دا زما په زړه دا غونه آ تشین ز دي
« پیر محمد کاکړ »

شینکي خال د ورو ځو منځ د مهر و یانو — هم محراب دی ، هم منبر دی هم خطیب
« میا نعیم متی زی »

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې ځکه په سل ژبو گفتگوی کړی
چه شانه وهی په زلفو د نگار لاس
« عبدالله پوپلزی »

په لښکر د تورو زلفو یې تالا کړم
خدای دی نه کا حال کمان کفر د چا
« میا نعیم متی زی »

خیال د زلفو د رخسار زما په زړه کښې
زرعونه کړه تر سنبل او سره گلاب
« میا نعیم متی زی »

زانگی پکښې زړونه د عاشقو سره په وینو
نه چه چیری کینږدی سره گلونه په اور بل
« میا نعیم متی زی »

کفرستان د شاه د تورو زلفو گوره
چه په څه ښائی تاویږی وایمان ته
« خوشحال ختک »

که خوک وایی چه مار کله په کټ خیږی
زه خوږ لی یم په کټ د زلفو مار
« عبدالرحمان مهمند »

که اره لکه شانه شم پری نه یی نږدم
که د تورو زلفو تار په لاس را کښیوت
« مرزا حنان »

توری زلفی دی په لیچو باندی زانگی
ښامار ان دی دچندڼو په ښاخو نه
« خوشحال ختک »

دار بل په هر پهر تار یی زړونه بند دی
مشاطو ر باندی نور یسی په تار و
« خوشحال ختک »

که دد یدن حج اکبر کوی تلو ار راو که
چه پر سپین مخ باندی د زلفو تور اطلس لرم
« صدیق آخند زاده »

۸- زلفی:

که بل مار چیچلی په لاس یا په پښو کاندی
په زړه خوله لگوی مار د تورو زلفو
« عبدالرحمان مهمند »

رحمان ستا په مخ بی خنمو وهم مین دی
بیهو ده د وز ته کښینو د اَم په څه
« عبدالرحمان مهمند »

د ک می د نشه لړ مون په او ر شو
زړه سمند ر دی پکښین یی کور شو
چه ستاد تورو زلفو په رنگ دی
له بخته خو ښ یم چه بخت می تور شو
« عبدالقادر ختک »

په لیده یی پیچ وتاب شم نه پوهیږم
څه بلا ده دشوخ چشمو په کا کل کښی
تر حلقو د زلفو مخ ئی معلو میږی
که گلاب راته ښکاره شو په سنبل کښی
« مرزا حنان »

زه مین په هغه زلفو په رخسار شوم
چه سنبل ورته خجل دی گلاب هم لا
« پیر محمد کاکړ »

خو دیه خو دی کله زلفی په مخ زانگی
واړه زهر دی چه څوزی په تور مار کښی
« پیر محمد کاکړ »

خیال د زلفو یې دزړه نه جدا کیږی دی کیږی پورته پیښکتیه شی تور حجاب
«عبد الله یو پلزی»

۹ـ خندا:

په بار بار د دخندا منت را با ندی چه په مادی نظر وشوپه خندا شوی
«خوشحال ختك»

کله کله په خپل قهر ایکښی مسیږی لکه خو کی په هندو بار کښی دینداری کا
«شمس الدین کاکړ»

تبسم یی له دشنا مه سره زیب کا قدر زیات لری ترخه چه شی شراب
«مرزا حنان»

۱۰ـ لاس:

دا څما د قاتل لاس دی نه یو هیږم که تر باغ وتلی لاس دی د سرو گلو
«عبد الرحمان مهمند»

کوم دلبری زړه په سرو منگو لوو ړی چه لرمیو ن دویږ وړ کې دی د حنا
«شمس الدین کاکړ»

سره نو کان دی دسر و گلوپه څیر زیب کا د واړه لاس چه دی رنگ کړی په حنا
«پیر محمد کاکړ»

۱۱ـ حسن:

ته په دا حسن د گل غوندی پیدا یی پوری مور که ښا پیرئی یی راوړ ی
«خوشحال ختك»

زه رحمان د هغه حسن تنا خوا ن یم چه جر گه دعا شقا نو وی پرېښد ه
عبدالرحمان مهمند»

ستا دحسن د آفتاب له گر مه خو یه لکه گل په نمن یت تاز ه شبنم ودم
«شمس الدین کاکړ»

یوبکښی مخی د قند هار د کښلیو نشته کښلی د کشمیر که دلا هو رو د کا بل
زړه دشمس الدین په حساب سره دری ځای کړ یوطرف دي تیك شو بل دی نته پلچار گل
«شمس الدین کاکړ»

خو برو نی یی دلبرئی څه په کارنده لکه ونه بی میو ی په پنا نو پور ه
«عبدالرحمان مهمند»

توری زلفی نشته خالونه سره رخسار ښشفه طوطیان دی سره گلونو تور ښامار
«یونس»

۱۲ـ جامه او گانڼه:

ارغوانی جامي یی واغوستي رحمانه بیایی جوړ کړه ستا دقتل اسبابونه
«عبدالرحمان مهمند»

دعقیق د آب په رنگ یی تن معلوم دی هره ورخ چه جامه واغوندی گلنار
«مرزا حنان»

نور دشمعی په فانوس کښله پټیږی تاچه واغوستي دخیال جامي سپوی
«عبدالرحمن مهمند»

درسته‌دي له‌خپل‌غریو واپستم خوشاله   یودغاړي هارمی د ګلونو مه‌شلوه
« خو شحا ل خټك »

وښي

داهلال‌دی چه‌لیدل‌شي په‌شفق کښي   که‌په‌لاس د ګل‌اندامی سپین‌وښی‌دی
« عبدا لر حما ن مهمند »

۱۳ـ عیش ٬اودعشرت‌سامان:

دنیادار کړه چه نه‌وی ښي دلبري   اوردي پوري ددنیا په‌ملك ومال‌شي
ارمان دادي چه به زه همیشه نه‌وم   همیشه به‌سره ګلونه کال په کال‌شي
د ګلونو وخت‌تیریږی ساقی! ګرم‌بی   که دجام په د کولو دي اهمال شي
« خو شحال خټك »

❀ ❀ ❀

ساقي ! پورته شه‌دمیو جام تیار کړه   عمرهیڅ معطلی نه کوی‌تلوار کړه
که‌غمخوارغواړي‌په‌غم‌اوپه‌اندوه‌کښي   ښیښه د که د شرا بو اختیا ر کړه
هغه‌خوك دی‌چه‌تهمت پري وایه‌نه‌شي   غوز په‌هیڅابا ندي‌مه‌باسه‌خپل کار کړه
« د عبدالرحمن مهمند »

❀ ❀ ❀

غنچه‌غټوه‌شراب‌ساقی!بیابه‌ارمان کړي   عندلیب ناري وهی چه‌بهار دروی
« عبدالقادر خټك »

❀ ❀ ❀

ساقی وخت دنوبهاردی شراب راوړه   دشرابو سره نقل دخولي مل کړه
« خو شحا ل خټك »

رباب

په‌آواز مي‌بی دزړه پرهار ګانه‌شی   مین ځکه د رباب په زیرو بم یم
« عبدالقادر خټك »

له مزینه زړه مي نرم او از غږی   ځکه‌خوښ لګه‌رباب په‌زیروبم‌یم
« عبد ا لقا د ر خټك »

باغ د ګلو نو ګنج د کتاب وا ی   رودوسرو دو نقل‌و شر ا ب وای
ښي‌ښي محبو بي ښه ښه احباب وای   خو بی د عمر وخت د شباب وی
« خو شحا ل خټك »

شراب

زمایار په‌خوب ویده دی چه‌ویښ نه‌شی   په‌پیاله کښي ساقی! می‌تر یوه‌ورو
« عبد القا در خټك »

ګله ! ته چه د بلبلی مخ جار باسي   مګرستاپه‌خپل‌ښایست امیدمدام‌دی
نور چه تل د کي پیالي تشوی ښه‌دی   په‌یوه‌پیاله خوشحال‌خټك بدنام‌دی
« خو شحا ل خټك »

دا گلگون شراب د کومې میخانې دی   چه صوفي يې په جرعه سره مدهوش دی
بیا به دا گلونه نوی میخواری کړه   د بلبلو په اواز کښې دا سروش دی
« خو شحا ل ختك »

د رحمان شراب له عشقه   نه انگور نه له عنبه
« عبدالرحمان مهمند »

د گلو نو میو ناوې را سته نا سته   زنگاری کمیس اغوستی د مینا دی
« عبدالرحمان مهمند »

شپه او ورځ په دا زه مستغرق یم د شرا بو   وینم یکښې هر دم دخوبانو انعکاس
« قلندر »

په تاخیر کښې افتونه پیدا کېږی   معطل مه کوه ساقي! په داد ومل شه
« عبدالقادر ختك »

یو نفس دیاد پیاله له لاسه مه ږده   دا شراب حقیقي نه لری خمار هیڅ
« دولت لوانی »

نن هغه شراب حرام دی   چه یې کاږی له انگور ه
« شیخ دولت »

ای ساقي د جام په ور کړه مستی مکړه   کاشکې بوهم یاتې نشي هوښیار دریغه
« دولت »

۱۵- بیلتون :

گیځ ر نا د نمر خپره شوه   زما یر کور د و یر ناره شوه
دبیلتون ورځ تور ه تیا ره شو ه   غږ شو نا څا په چه بیلتون راغی
ز ړه مې له دی ویر نې سین دی   په ژرا ژاړم څه ما ور ین دی
زر غون له او ښو مې سا دین دی   په نول نولیږم چه تاخون راغی

❁ ❁ ❁

نه به بیا یم نه به بیا ر ا شی   نه به تیا ره شپه زما رنا شی
نه به ښه شی ر ا ته پخلا شی   بیلېږي پېريي اوس دیوون راغی

❁ ❁ ❁

د ښبتن یا ر د ی هیر مو نکړی   آ غلیه مخ چه په یا نه کړ ي
اور بل دې پر ښو وی وا ته کړي   په ما دبل اور کړوو ن ر ا غی
« دا شعر دشیخ تمین بنړ کا کړ دی چه، د ۵۲۵ ه په حدودو کښې ژوندون کاوه »

❁ ❁ ❁

و یر مې زړه سو ری سو ری کړ   ر ا ته و گو ر ه ملو کې ! !
په بیلتو ن کښې د ي و با سم   له خوږ مینه ز ړ گی کو کې
را ته وگو ره ملو کې !
را ته وگو ره ملو کې !

د بېلتون او رو نه بل دی　　　هر ګړی مې زړه ګی سو ځی
لبو نی یمه د مینې !　　　سو ځم زه لکه پیلو ځی
راته وګوره ملو کی !
راته وګوره ملو کی !
غوړ و لی دی اور بل دی　　　اور زما په زړه ګی بل دی
زه « بختیار » خاوری ایری شوم　　　په اور سوی مې ګوګل دی
راته وګوره ملو کی !
راته وګوره ملو کی !

❀ ❀ ❀　　　« قطب الدین بختیار »

« متوفی : ۱۱۳۳ ه »

جدائی دما په زړه کا هغه چاری　　　لکه بازی په تارو یا په دراج کا
دوه مین چه په هواد وبېله بېل شی　　　خدای یې څه شکل د تش سلام محتاج کا
زما اوښې د ګوګل په جوش پیدادی　　　لکه اور چه له کباب نم اخراج کا
هر ناوك چه د قضا له شسته خېژی　　　زمانه د خوشحال زړه ورته امāج کا

« خوشحال خټك »

که د استا ستر ګې را اوجا ربا سم ځانته　　　له ښادۍ به یې نور شا کړم وجهان ته
یو زمان مې که د استالید ل نصیب شی　　　نور به ستر ګې بورته نکړم ګلستان ته
طبیبان د خپل دارو درسره کېږدی　　　تا و یشتلی مینه نه کا و درمان ته
چه په ما باندې تېرېږی ستا په عشق کښې　　　خدای دې هسې حال پېښ نه کا مسلمان ته
په فراق د ښو یارانو چه د پر ژاړم　　　دوا ړه ستر ګې مې پیغور کا و باران ته

« خوشحال خټك »

اوس یې درد د فراقت زغملای نشم　　　لکه نی یم وهرچاته په فغان کړم

« پیر محمد کاکړ »

د فراق په درد کښې شوق د بوسې څه کړم　　　خوږ شربت په حال د مر ګ د بیمار نبلی

« پیر محمد کاکړ »

مونږ له هواده تنها راغلی یو　　　د بڼ طوطیان یو ، په دام و تلی یو
غمازه ظلم را باندې مکړه　　　د ښو یارانو فراق نښتلی یو

« پیر محمد کاکړ »

د سحر چر ګه خوږ شې په ګومی　　　چه تا ناری کړې دلبر مې دروړی
یو مې دلبر ځی بل رانه زړه وړی　　　زړه مې بدا وړی چه دلبر نومی

« اخوند ګدا »

د هجران د غم راتله په توره شپه وی　　　په هر چاورمه شه بېوخته مېلما نه
د فراق اوښکو د صبر تیمم مات کړ　　　په دریاب کښې نشته نمونځ په تیبا نه

« شمس الدین کاکړ »

وخت د نوبهار دی زه جدا له خپله یاره　　　دریغه دریغه دریغه چه بې یاره ځې بهاره !
ژاړی غاړې غرونه په احوال د عاشقانو　　　سیل د اورونو چه رادرومی له کهساره

اوردخوزو زړودی چه‌دغره په‌ونوبل شو
سری ډوزی خېژی له نښتره له چیناره

غوادی چه‌احوال‌دفراق چټودرمعلوم‌شی
گوره هغه زانې چه جدائی څی له قطاره

نوري ناري نشته خو ناري د بېلتانه دی
راشه که بی اوري در باب له هره تاره

رنځ‌مي نه کمېږي‌په‌زمان زمان‌زیاتېږی
زر راځه طبیبه! گنه مرم د خدای د یاره

مرگ د رقیبا نو بل ژوندون د حبیبانو
خدای‌زوبه‌هنگام‌دوصل کېږی دادوه کاره

څه‌شو که لادم‌وهی په شماردی دژوندیو
رنځ چه‌لا دو اشی طمع پر نکړه له بیماره

هسې‌خوارو‌زار‌شوم‌ز‌خوشحال‌په‌عاشقکښې
خپل دی که پردی دی راته‌نه‌گوری له هاره

« خوشحال ختک »

چه‌په‌وخت‌دتلوراتلو کاچیغارو نه
دهوا دیاران زا یاد زانی‌اکثر کا

« عبد القا در ختک »

که هر څو د بېلتانه له غمه وا یم
خپل‌ژوندون‌مي دروغجن کاندي‌چه‌پایم

په‌قد کوږ په‌تن ضعیف گوښه یولی
په مثال لکه ابر و د لر پایم

« عبد القا در ختک »

له ښکیه وچاوده وخت دصبا شو
په هر مسجد کښي اذان ادا شو

راشه‌چه‌ښکل دي کرم‌اوس‌به‌بېلېږو
په ځان زمو نږه صبا بلا شو

« عبد القا در ختک »

مین را یاد شو دا ستا له رنگه
که یو د رنگه کښېني زما تر څنگه

که اشنا نه‌بی داشنا مثال لري
ځار شم قربان شم تر تا ملنگه!

« عبد القا در ختک »

وخت د سحر شو پر یوتې تلي
له ککښیه لو ریه را و ختلې

د یار د راغلو وعده شوه تېره
په ډېر ککتل مې ستر گي وتلې

« عبدالقا در ختک »

د مني وخت ؤ وني لیدلي
یو څو بلبلې چه ژړېدلې

خواري خسته وي وي‌مي سزاپی
چه بی گلونو ویانېدلې

« عبدالقا در ختک »

ورل‌دهجرپرما شرط‌مکره پعشقکښې
ز هر چا خو د لی ندی په شرطو نه

« شمس الدین کاکړ »

دزړه‌وینې‌مې په کومه‌درشتې‌خورې
هغه شوندې چه په شهدوشکر خوږ شی

بېلتانه‌مې‌هډوپوست‌هسې‌وچ کلکگره
دیار لاس مې په وهل دخنجر خوږ شی

« شمس الدین کاکړ »

د هند بار را نه آ هسته و وره!
یار مسافر دی د ر بسره بی ؤ ځو ره

د سایې گل ؤ په نازلوی شوی
و تلی نه دی هر گز له کوره

« شمس الدین کاکړ »

د هجران له ډیره غمه ولي نه مرم
له دي هسې رنگه ماتمه ولي نه مرم

چه یو یار له بله یاره جدا کېږی
د دې دهر له ستمه ولي نه مرم

چه په هر سحر زما به ژړا خاندی
چه‌په‌لټو گرمی شا کاندي و گل ته

له دي هسي صبحد مه و لي نه ر م
ه دي بيو فا شبنمه و لي نه مر م
« عبدالر حما ن مهمند »

زاروخوار عاشق‌دی چه‌په‌شپه‌دجدائی
درسته‌شپه‌بیخو به‌دا-مان ستوری شمیری
خو شحا ل ختك »

کاغذ

مخ يی سپين ورق خالونه توری په کاغذ
دادی تما ما د محبت کمال طور و نه
ته‌که‌نه‌رادرومي گاهی گاهی‌په‌خطیار کړه
مه کوه ناتر سه د جفا ستم را باند ي
وران به هر گز نه شی کښلی توری‌له‌ازله
ستوری د طا لع هم له جبينه معلو ميږ ی
مه گوره بی خط قلندره د یا ر مخ ته

سرو مال په ذا عا شقان بلوری په کاغذ
یار له جدا ئی چه یار ژ غوری په کاغذ
نیم ملا قا ت و ينم ستا له لوری په کاغذ
کله کله یاد کړه خپل‌غمخوری په کاغذ
هرزمانی که ستر گي د چا اوری په کاغذ
څه گوری فالونه د بخت ستوری په کاغذ
بی تورود ندبیږی چه‌څوك گوری په کاغذ
« قلند ر »

١٦ — ژړا

که گریوان می‌دسپوږمی‌دنمر مشرق شی
درحمان خندا په اجـر دژړا ده

زه چه یار په ستر گو نه‌وینم تورتم وی
تـاز گـی د گـل پـه قـدر دشبنم وی
« عبدا لرحمان مهمند »

نـاخبر بـه ی لـه حـالـه شفـق بـولی
که دویـنـو پـه ژړلـو کړم اسمان دوب
«عبدالر حمان‌مهمند»

بی دردان ئی‌لاس‌سرخی دشفق بولی
که په وینو کړم برجونـه د آسمان دوب
« شمس الـدین کاکړ »

زه دشمعي پـه څیر ژاړم تر صباحـه
تـه د صبح پـه شان خاندي لـه‌غروره
« شمس الـدین کاکړ »

لـه ژړامی شوه تـازه دزړه داغو نـه
لـکـه تل چـه شبنم اور ی پـر وښـو
ځما دیـار پـه زړه کښ جوروستم نشتـه
در وی ئی سپی رقیب را تـه پرېښـو
« شمس الـدین کاکړ »

پـه سحـر ژړا دیمني نشا نـه ده
بـلبـلانو پـر ي لـوولـی گـواهـی ده
کـه فریـاد پـه زوره‌نـکړم‌زړه‌می‌چوی
کـه‌پـه زوره ناري کړ مـه رسوانی ده
« مطیـع الله پیر خیل »

هرسحر ستر گي د گـل له اوښود کی
پـه دابـا غ کښ ئی ژړلـو خنـدا نشته
« عبدالقـادرختـك »

روهی گلونه (٥٢٥) ب : سردارمحمد : ح محمدعلی خان : ر عبدالغنی : ن رجب علی : ه اجرائیه پښتوټولنه تاریخ ٧ - ١١ - ٣٢٥ ع

۱۷ ـ او ښکي :

څه اثر به زما او ښکي په تا کاندي
لا تازه شي اور په او ښو د کباب
« عبدالرحمان مهمند »

هومره او ښکي مي بهيږي په رخسار
چه غرقاب مي هم ګريوان دی هم کنار
په ګريوان مي تل داوښو باران وري
نه ورکيږي در حسان د زړه غبار
« عبدالرحمن مهمند »

خدای پيدا کړم لکه اوښکي په ماتم کښ
څکه برخه مي ژړا شوه له السته
« شمس الدين کاکړ »

پاکوم سترګي په او ښو ديار مخ ته
ناروا دی په قران وهل خيچن لاس
« مطيع الله پيرخيل »

په نااولي مخ ديدن د ښکلو نشي
چه خواوند نشي د اوښو په باران مخ
« پير محمد کاکړ »

له حسرته خپلو او ښکو برسر پروم
محبت په شان و شکل د حباب کړم
« عبدالله يوسفزی »

دا ورك زړه غوادم په او ښويسي څغلم
زخمي ښکار په بسمل دوينو پيدا کيږي
« مرزا حنان »

۱۸ ـ غم :

غم دي هسي غلبه شو په ما باندي
چه مي ځای شي نه دننه نه د باندي
له زګيروی ئه مي نور خلق په عذاب شوه
تل دوچو له کبله سوزي تاندي
زه دستا په غم کښ شمعي غوندي ژاړم
ته زما په غم کښ صبح غوندي خاندي
زړه مي ستا په اوري هسي او ښزان دی
لکه زلفي دي په مخ دی او ښزا ندي
ما دي ستا دانه ښېښو په غم کښ سوي
د دنيا انه ښېښې واړه لکه سپاندي
داد ستور دی چه لوی غم په سري ورشي
نور غمونه ئې همه شي تر پښو لاندي
هرچه ما په نصيحت له تا جار باسي
پيا دي ستا په اوري دروميي له ماوړاندي
سره لمبه ګوره چه څه کا په وچ د کی
مخ ديار په رحمان هسي چاري کاندي
« عبدالرحمان مهمند »

هسي زه په ديار په غم تازه
لکه وي هره ګياه په نسم تازه
ستر ګي وخورم که نې وچي کړم له نمه
که مي شي په دا ژړا صنم تازه
زه به څه کړم دچا چاري بی دياره
هر سري دی پخپل سا په دم تازه
ديار نوی نوی غم زيږوی وصل
رغوی سوی پرهر مر هم تازه
که دي زړه له غمه وچوی دلګير مه شه
کا تبان کړي په چول قلم تازه
ښايسته ياران ګلونه دی رحمانه !
پيلتا نه کړه اکثر مړا وی کم تازه
« عبدالرحمان مهمند »

لکه غم د بختورو له خاطره
قسمت هسې له ښا دليو کناره کړم
« عبدالقادر خټك »

تل مطيع الله ځکه سرور په دود دغمې کا
دا مشهور متل دی فرياد غم بر ښا نوی
« مطيع الله پير خيل »

غم ديار مې په خاطر کښې محکم بيا موند
په کعبه کښې مې صياد دحرم بيا موند
« پير محمد کاکړ »

جای نشين وغم ته تل په انتظار کښې
رکالا پيا نه ی بندی يم د انګريز
« عبدالله پوپلزی »

لاله افسوس کاد زړه له داغه
پسر چمن نه دی خاطر فراغه
کفن ئې رنګه کړ دزړه په وينو
په ارمان ويست خزان له باغه
« شمس الدين کاکړ »

ګوتې چه پر نبض زما ږدی هغه پري سوځی
ځکه مې حيران شوو علاج و ته طبيب
« پير محمد کاکړ »

۱۹ ــ رقيب :

سپی رقيب ئې کښېنولی دی په مخکښ
هر څوك زدی کوډی په مخکښ دباڼېز
« شمس الدين کاکړ »

عشق له عقله څخه کا خلاف کارونه
ګڼه زه څوك اشنائی د زور ورڅوك
بی هنره سپی رقيب هلته څه غوښت
که ويارته رسيدای شوی په هنر څوك
« شمس الدين کاکړ »

د رقيب وسرته وزی تېږی ناست يم
پري برئې تېږدم که ئې پلار په لاس را کښېوت
« مرزا حنان »

مافبول د رقيب ناز کړ ستا ديار ه
سوداوزيان په دا جهان کښې خوراوورور دی
« عبدالرحمان مهمند »

۲۰ ــ جفا :

ستا دعشق حرفونه تورنه دی ګلګون دی
هم په دا چه نوشته په جګرخون دی
تش به نه شی هغه خم دعشق له ميو
چه ئې خاوري د فرها دو دمجنون دی
ددنيا چاري همه وا ړه فانی دی
داد ستا جورو جفاو لې افزون دی
مقتولان ستا د غمزو دی لا له نه دی
چه په سره کفن له مځکې راپېرون دی
در جهان دزړه خوناب مګر قبول شو
چه مخونه د دلبرو پرې ګلګون دی
« عبدالرحمان مهمند »

له خو بانو چه کوم دوفا طمعه
کتوري غواړم د زانو له قطاره
« قلندر »

نن مې پياله تورو ستر ګو سره جنګه دی
پرلبانو ئې دزړه دوينو رنګه دی
که پر ېکړی سر په لاس ورلره راشم
لا په دائی باور نشی زړه ئې سنګه دی
« تيمور شاه ابدالی »

ج : بدیعي تشبیه ګاڼي

خوله دي ګل غنچه ده تور ګیسو دي سنبل پاڼې ... ښې ددې دزر کې سپینه غاړه دې دزانې
شونډې دې ژوندون ښې به ستر ګو کړې خونه ... ژبه دې شکرې ده د ننبه په زړه پاڼې
هیڅ پرې نه پوهېږم دا دې زنه که منه ده ... خال دې دی په رنه که دانه ده د مما نې

« خوشحال خټک »

کنډه ولې د دوا ړو ستر ګو ستا په طمعه ... و هر لور ته مې نیولی کو ر په کو ر دی
چه مې خیال د تر کوو لید و په زړه کښې ... دوا ړه کسې مې و زړه و ته نسکور دی

« عبدالرحمان مهمند »

مایه خوا ست وزاری خوله له یاره غو ښته ... ده په ناز لکه غنچه سره و نغښته
ښه خو حال زما تر غو ږه د یار ور و ړه ... چه مدام ککا پرتا خواب د ناز یا لښته
محبوبا پر یا انګ و ا و ښته په خو ب کښې ... که هو ستی ده د بهار پر ګلو ر غښته
ثمر ه د بد فرزند ښکنځل د پلا ر دی ... پیدا مشه نا خلف د چا له پښه

« شمس الدین کاکړ »

چه له خنګه د ګلرخ مې اغیار کښېناست ... په چشمانو کښې مې ګل عوندې خار کښېناست

« پیر محمد کاکړ »

آهو چشم پر سبزه د چمن رام شو ... یا پر تخت د زمرد شهر یار کښېناست

« پیر محمد کاکړ »

که عشاق جنګ وجدل کاباندې څه شوه ... پر ګلزار وی د بلبلو شر و شو ر

« پیر محمد کاکړ »

کوم یوله دوه ؤښه دی سپین رخسار که چنبیل ګل ... کوم یوله دوه ؤښه دی تور ګیسو که سنبل ګل

« پیر محمد کاکړ »

پر سینه د ګلبدن ګرېوان پاره شو ... د غنچې له چا که رنګ د ګل ښکاره شو

« پیر محمد کاکړ »

دا تور خط را غی پر مخ د ګلعذار ... که غالب شوه په کشمیر باندې کفار

« شمس الدین کاکړ »

چه مې ستا د مینې داغ په خاطر پوه ... زړ غو نه به مې لاله شی له تربته

« میانعیم متی زی »

میانعیم ناست دی ستا دغاړې الېلونه شماری ... یکښې پراته دی هزاران زړونه بلبلي صنم

« میانعیم متی زی »

ګو تې تور ې کړې په بای کړې دا پورې ... زه حیران یم ستا د سپینو ګو تو تور ته

« خوا جه محمد بنګښ »

زه دریسې درسته شپه پټ ژاړم لکه شمع ... ته صبا خندان لکه ګل واز ګرېوان دچاپی

« علیخان خټک »

يون ئې د تندرو، دربدنې دى د سرو   پېر كوي په پلمو كښې حمله ئې د سپاره ده
« عليخان ختك »

تماشا چه زه د خپل داغونو تل كړم   هم گلشن هم لاله زار په لاس را كښېوت
« مرزا حنان »

د گلرخ په هوا درستنه شپه ر فتن كړم   دشبنم په څېر پښې پېلي سر سر تور تم
« شمس الدين كاكړ »

او ښې دُر، رنگ گهر باز ده لكه لعل   جنس مې دهر ولي رونق د بازارته نشته
« مرزا حنان »

د يار خيال ته مې خالي كړ د زړه غولى   مېلمانه لره تيار شي سراى د ستور دى
« مرزا حنان »

چه دي خيال په خاطر را شي مضطرب شم   لكه پېش چه د مفلس كره مهمان شي
« مرزا حنان »

چه تاوو يمنم تازه غزل انشا كړم   پرې بلبلې فرياد كاندي چه گلعذاروي
« خوشحال ختك »

پر خپل ځاى باندې ولاړ يم لكه شمع   ترمزل پورې رفتار كړم لكه شمع
« شمس الدين كاكړ »

وخت دى راغى دفدا كه فدا كېږي   شمعه بله شوه تازه پتنگه خوځه !
« جمعه بار كزى »

آفرين دي په ول ول تورو سنبلو   چه ئې ځاى د پاسه وېښو په گلو
« خوشحال ختك »

قبيح او مليح

كه يو ځله ئې په سرور باندې كښېني   رنځ د هجر به شي دفع د بيمار
په مدار مدار به ئې كاږم چه خوږنه شي   د بانو په ستني ستاد يو ندي خار
« شمس الدين كاكړ »

دویم باب ــ اخلاق او نصایح

الف : ښه خویونه

۱ ــ اخلاق

که د رنگ خوبی ئې ستایې بودیې نشته　　په جهان کښ که باقی دې خو اخلاق دی
« خوشحال ختك »

په خو یونو کښ ډېر فرق دی　　که سړی پر ې خبردار شی
ځینې هسې خوی آغاز کا　　چه خپل هم ځینې و بېزار شی
ځینې هسې خوی آغاز کا　　چه پر دی ئې خد متگار شی
که څوك خپل خصلت د ښو کا　　تر سرو زرو به ر و بېدار شی
« خوشحال ختك »

ثنا د گل شی له ښکلیه بو یه　　صفت د مرد شی له نیکه خویه
اهل به نه کا ستا ینه هیچیري　　د گل له رنگه د مرد له رویه
« عبدالقادر ختك »

چه گل همت ئې خوراك لباس وی　　په تحقیق هغه ار ذال الناس وی
شر ف په خوی دی په دیانت دی　　که څوك شریف وی یا څوك کناس وی
« عبدالقادر ختك »

په ښه خوی د سړی قدر قیمت کېږی　　بد خصلت سړی یا دیو دی یا پېری دی
چه ئې علم وهنر نه وی ځنې تښته !　　بی هنر سړی که و گوري لاشی دی
« خوشحال ختك »

په ښه خوی باندې پردی عالم خپلېږی　　په بد خوی باندې خپل واړه شی سوا
« قلندر اپریدی »

که دې رنگ، بو، لطافت واړه د ځان کړل　　نور د گل په خبری پاس په دستار گرځه
« فاضل »

د ښه خوی گټه ده ډېره　　له گڼلو ترانه ډېره
هغه څوك چه اخلاقی وی　　د هغه نوم به باقی وی
که د چا اخلاق ښه نه وی　　د هغه به ژوند ښه نه وی
د اسلام دین دی راغلی　　پیغمبر دی یا څپه دلی
چه پوره کی ښه اخلاق　　او پر ځای کی دا میثاق
په خویو انسان انسان دی　　که نه وی خوتش حیوان دی
مکارم انسانیت دی　　ر ذائل حیوانیت دی
« عبدالکریم کاکړ »

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر طرف پري سره ځمکه سره پنډه شي
په نسب که خان ، نواب قاصي قضات وی
.
لکه کښت لره باران اوباد په کار دی

رب دي مه کړه د اخلاقو پلمه سپکه
بد اخلاق سړی نه ارزی په کنجله
« احمد ګل لالمی »
د عالم تولی په خلق په احسان شی
« خوشحال خټک »

۲ - په ځان باور « او » همت :
چه فلك سره سر باسی
کړه ئې ندی بی حکمته

په همت کښې هغه زه یم
زه خوشحال دده په کړه یم
« خوشحال خټك »

په تېرو تورو ور درومی یکسر ننګیالی   په له بو باندې ځان ولی پتنګان !
د کنجکو قدر یو ، د در ویل د ی   ننګیالو سره څه ژوی بې ننګان
ار تګی د زړه دلیل د جنتی د ه   د دوزخ دا ور لا یق د ی دلتنګان
د باد شاه په سلطنت پوري خندا کا   په سپهر و ایرو لړ ای ملنګان !
نور ماهی ئې تار په تار درومی له منځې   ما تو ی لو اې بیړ ی، نهنګان
دهاتی دپاسه سپور وتـه پیکه وی   چه د میو پیالې آخلی سر هنګان
څه د ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پر ها ر ژ ای پلنګا ن
« خوشحال خټك »

چه په غوښو ئې روز ګار هغه زمری یم   نه چه والې ئې خوراك هغه مېږك یم
که عالم راته ګل تا و کاغم مې نشته   په ربښتیا ویل د دېرو پو لیو لك یم
په دانش په شعور نده په همت ده   چه دا هسې سر ګردان لکه پتك یم
هر پښتون چه د مغولو نو کری کا   که د ی زر ، د هغو واړو بهترك یم
چه منصب مې د مغل خوړ یو ملك وم   چه منصب د مغل نشته اوس ملك یم
د فرمان د پروانې حکم ئې نشته   شکر داچه په خپل حکم په خپل وك یم
نه مې کار په خاص وعام نه په دیوان دی   نه په درو لاړ د هر یو ه مردك یم
نه تصدیق شته نیادداشت شته نه توجیه شته   نه په فکر د سند نه د دستك یم
هر ګیدی به چه له ما سر کوزی غوښته   د هغه د سر یا توره یا کوتك یم
پښتانه لره شرې، اندېښر مې بس دی   نه په فکر د مسندنه د تو شك یم
آزادی ده په ساده سپینه جامه کښې   خلاص دغمه د زر بفت اود مپلك یم
د ښو جونګړې هسې راته ښې شوې   وایی ناست په محلونو د آهك یم
که او ګره د بتو شته په شړو مېو سپینه   د مغولو پولاو پاتې ډېر پري ډك یم
چه نیولی مې داهوډ دنګك ونام دی   که له خپلو هوډه وا وړم کنیزك یم
په بل غشې تویك هیڅ ویشتلی نه یم   که ویشتلی یم خو بیا په خپل تویك یم
چه شپیر مې بتی خپل وو کند کیرشول   پر وا دار په لندو پرونو دبارك یم
د کریز بنځې مې تونې لکه باز کړې   ګمان مه مکړه چه بې پرو ښا پیرك یم
تف په زیره د همه وا ړو بسار کو   لا زما په زیره هم که زه بارك یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دواړو پښتنو را ته تسلیم دی
نن خو قامرا سره ډېره جفا وکړه
که څه حق یا دنیکی یا دورورې شته
مهمندی زما د کېدی لاس او پښې دی
ډېر چینې چه تراوش وکا دریاب شی
کړ لاني څړ بنني خو چه پښتانه دی
که مې عمر په شماره تر شپېته تېر دی
د افغان په ننګ مې وتړله توره

زه خو بیا دسباکې انا خشتک یم
کانده بیا د خدای وحکم وته خاک یم
و پاداش وته په طمع د هر یک یم
راضی من دافرید یو په کو مک یم
چه ایده شم اوس خود ایم یو ببولک یم
زه د ننګ په کار دواړو مشترک یم
لا په کار د سوارۍ لکه از بک یم
ننګیالی دزمانې خوشحال خټک یم
« خوشحال خټک »

❀ ❀ ❀

حواله مې په تیشه د فرهاد شوه ده
تر هغه چه سرد جوشي د حنا وینم

تر هغه چه نا هموار لکه خارا یم
خوش په طور د ... بې دست و پا یم
« کاظم خان شیدا »

بار دهر خس و خاشاك په‌خپل گردن ږده

حوصله دي په مثال د لوی دریا کړه
« کاظم خان شیدا »

راته یو دی بحر و بر
په همت به ئې تسخیر کړم

که څه سمه وی که غر
په شاها نه شا ن وغر
« احمدشاه بابا »

ای مرزا په خپل اختیار له ځایه پاځه

دون همت اندېښه مکړه بله بله
« مرزا خان انصاری »

که فلک ئې دزمري په‌خوله کښې ورکا

خدای‌دي نه کا چه‌عارف پکښې غارت‌شي
« خوشحال خټک »

څه‌هغه شهباز شه‌چه دي‌ځای په سردرو وی

نه لکه د کلی کارغه گرزه غم دښ کړه
« خوشحال خټک »

که ئې ته په منت مومې وائې مه خله

که دچا په باغ کښې بوټی د کیمیا دی
« خوشحال خټک »

سردې دروميمال دې درومی پت دنه ځی
چه‌یې خدای ور کاو چاشکرد کاندې‌ندي

د سړی د چارې کل خو بې په پت ده
په جهان کښې لو یه بخره د همت ده
« خوشحال خټک »

علم تابیائی په بورته جهل تابیایی په ښکته
د نباتو حلوامه‌خوره چه‌منت‌ورسره مل‌وی

یاعیسی اره وردرومه یاقا رون ته‌ځان‌سپاره
خپل کشکاب‌دخپل‌محنت خوره‌په‌سرراوده‌پشتاره
« خوشحال خټک »

❀ ❀ ❀

هغه ژیست چه د عزت له مخه‌نه وی
اودیې بوری په منصب په نوکری شه

چه‌یې کابه هغه ژیست بوري هکه‌ پکې یم
چه تر فهم و تر نظر د مغل ککې یم

په خپل نام و ننګ چه را شم لېونی شم خبر دار کله په سود او زیان دلګې یم
چه په طمع د اوږ و زغلی و شست ته ! ګمان مکړه چه هغه نا پوه سمګې یم
تر قضا پورې د هیچا چاره نشته ! او کنه تر زاړه ذئب لا زیرک یم
لکه باز په لوی اوی ښکار زما نظر دی نه چه ګرځی ګونګټ نیسی باد خورکې یم
« خوشحال ختکې »

❀ ❀ ❀

که د جام لکه حباب وه نه نیو سینه ته
آفرین دې په همت شیدا ختکه
« کاظم خان شیدا »

❀ ❀ ❀

په څو غره په غره دباز غوندی پرواز کا بیا به وانی د خوشحال ختکې پرنشته
« خوشحال ختکې »

ساقی جام د میو مه پر ښه ده اه لا سه څو د عقل څه زده وی لا به مست کښی
د بلند همت کښی پورته پورته درومی ښکته ښکته ځی سړی په پست همت کښی
« خوشحال ختکې »

چه همت د سړی څو قدر ی هومره د تمیز په تله هر سړی تا له شی
د ولتمن سړی هغه بلبلی بو یه چه له سینده نی جدا د چا واله شی
« خوشحال ختکې »

نوره پښتونخوا ه په ځا ی میشته ده خو یو زه دی زمانی په کښی منصور کړم
که یی درست دهتو زور راته ښکاره کړه نه به بیا په قوم کښی کښېنم نه به هور کړم
عجب مار می جار وتلی تر دوه پښو دی مګر لوی پاڅو پیداشی چه یه دور کړم
مست ها تیان خونی زمری په زنځیر کیږی بویه دا چه ځان فلك وته تر بور کړم
په خپل ا ه مې باور شته اثر به و کا ! رقیبان به او ر لړو نی د تنور کړم
یو دوه سړی مارمی پروت په دواړو پښو دی په دیدن یی له نشاطه نه نفور کړم
« خوشحال ختکې »

کار په خپله تر دستی لکه حباب کړه چه محتاج د خیاط نه شی پیرهن ته
« کاظم خان شیدا »

د بیا شی دباز نصیب شوی تازه غوښی دوچ در بو بیخ نصیب شود سپیر کندي
« مطیع الله »

وزی تېزی پروت په خپل پوز کی ښه نې نه په تخت د پاسه ناست د بل کره
د منت پو لا ودې زهر شه که نې مومې د محنت سوی سکړك د ساګې سره
« عبد الحمید مهمند »

که د توان رسی به لوی دریاب کښی ګرزه په بیله کښی دې زوال وینم نهنګه
عاقبت به ککری ور بانندی کیږدي تر څراغ چه کیږ و ښی ګرځی پتنګه
هغه یار که په پالنګ را سره نشته داهم شکر چه نې بوی ځی له پالنګه
دعمزې به تیغ نې خوږ ښه نې خوشحا له مړ نی په روغ صورت نه ځی له جنګه
« خوشحال ختك »

(c) ketabton.com: The Digital Library

که غوټي پسې وهي په لاس به در شي   چا وي دا چه په دریاب کښې گوهر نشته
که د جنگ په کار کښېږدې دې حکمتو نه   خو صبا په نشي زلمیه ظفر نشته
خه عجب باد شاهي لکه خور شید کړم   یکه تنها په جهان گرزم لشکر نشته
د منت دارو که مرم په کار مي نه دی   که علاج لره مي راشي مسیحا هم
« خوشحال خټک »

راشه گوره نامردان بلا و هلې   د پرې میدان پر یوز دي لړ ي تې زغلې
د آسمان د پاسه گښت نښدار ونکا ه   کوز د مځکې د تلې په مینځ کښې هلې
مړ هغه چه دي نوم نه یي نښان شته   تل تر تله په ژوندون پاتې شا غلې
خوك په خپل بتي کړل کا د اعزېو   چا په خپل بتې گډو نه دي کړ لې
پسینه کړنه هو مړه فنا ئیده نکا   چه په وخت کړ نه و کا پر آ خلې
چه محنت په ځان قبول کا راحت موی   رنج و گنج سره دوا دوا د دي تړ لې
« خوشحال خټک »

بنسیا د د چارې په مصلحت دي   بیا د مړ د انو په شه همت دي
چه سره یو شي د ادواړه نو که   واړه د دولت دی حرمت عزت دي
« خوشحال خټک »

مړد ان هغه دي چه همتنا کښ وي   د ننگیالي په کار کښې چست و چالاك وي
کار چه آغاز کا انجام تې فرض گڼي   په زړه هم پاك وي په خولهم پا کوی
« خوشحال خټک »

چه په خپل دخپلو وینو سر خرو گرزم   خه منت به دد و نا نو د دښا ر کړم
چه به واړه خوله موندي شي مه يې وینم   که صدف غوندې حاصل در شهوار کړم
« عبدا لقادر »

که دمځکې غوندې کوز په تواضع یم   په همت تر واړه پاس لکه آسمان یم
« عبدالقادر »

چه همت دې دتیوس دی ځان بازمکړه   ځان په رسم د جانباز و جان باز مکړه
« عبدالقادر »

هر سړی به موافق دخپل همت نظر لرینه   به ورو چاروهیڅ کله کته نکاندی لوی چاری
« عبدالقادر »

مړد ان هغه دي چه همتنا ك وي   به هره چار کښې چست و چالاك وي
چه غم پسې را شي پروا دغم نه کا   خوا زه له هر چا به زیست وړوا ك وي
« خوشحال خټک »

چه په شان د آفتا ب ندی گرم رو یه   ستا په سر کی یه سایه دهما خو بس یم
« کاظم خان شیدا »

چه همت مي نه کا ډېر په هسکو او   لکه موج نکړ مه یم له پر هو تلو
سوال مي خوی له در افشانه ابر ندی   صدف ورانه خپله خوله کړه یه غوښتلو
د آفتاب په کمند نه خېژم آسمان ته   ه زدم بار لکه شبنم پر دوش د گلو
« کاظم خان شیدا »

۳ـ امید :

د شپې ښتن دي سحر ته گوري
هیڅوك دې طمع امید پرې نه کا

له مقصوده نا امید مشه یکلخته

دادستور دی چه شپه و لوېږی په ځمکه

په ژوندون به لکه شمع دلسرد نه شم

هر گره گره کشا لری نیکبخته

٤ عزم اوتوکل :

دهوښیارو نادان هومره تفاوت دی
که پهمابانديخرخ خوری پروایی نکرم

نه رسی تریاره هرچه دېرې اندېښنې کا

هغه باغ چه تل ما واده دبلبلو
دزړه راز و چاته ووایم حیران یم
توکلت علی الله و ینا یوه ده

په پرېشانو اندېښنو خاطر پرېشان شی

٥ ـ جد وجهد :

په طلب کښې دې ستی وینم درویشه
نعمتونه رنگارنگ دی پهرلوری
څو طلب هومره موندل دی پهدادور
د عملو خوازه کله هغه موږمی !

غشی چه دېر ولی بېهتیر انداز شی
کار د محنت دی د مشقت دی

هر مرغه چه دبل غوښی خوری مردار دی
دذړی په خیر دلمر په طلب گرځه
کار په تش لستونی نشی بې دلاسه
چه تقوی د یانت نلری رحما نه

گوندې پرې و خېژی د صبا ستوری
باران په تېږ و کښتو نـو اوری
« خوشحال خټك »

خدای په ځمکه کا مرغونه د هوا پېښی
« عبدالحمید مهمند »

په شتاب ور پسې صبحدم را ځی
« عبدالحمید مهمند »

چه تر مرگت پورې زما جانگزاری ده
« کاظم خان شیدا »

نا امید له خدایه غو ته چیین مه شه
« عبدالرحمان مهمند »

څو ځمکې د آسمان په مینځ کښې وت دی
دهر هر کله دانا سره په نبت دی
«خوشحال خټك

توری کیسې مر پېږده دعشق په تو کل هسې
«خوشحال خټك»
اوس په ده کښې د بلبلو آواز نشته
په هر لوری چه نظر کړم همراز نشته
د خوشحال دزمانې سره ساز نشته
«خوشحال خټك»
جمعیت مومی خاطر له توکله
«عبدالقادر خټك»

چه و تلې یې ددې خونې له ویشه
په غښتونی پا نه ې نده جفا پېښه
بلکه لا تر طلب بخره مومی بېشه
چه حذر کا د مچې له بده نیشه
« خوشحال خټك»
چه مشق دخط کړی وخط ته ساز شی
ودو ورو په هر هنر ممتاز شی
«خوشحال خټك»
ځان حلال کړه لکه زانه شاهین مشه
لکه تیزه هسی پروت په زمین مشه
لاس په توره کړه بې لاسه آستین مشه
د دې هسې همنشینو نشین مشه
«عبدالرحمان مهمند»

چه زمری خپلی منګولی نه کا ګیلی   هومره نه‌وی څربی غوښی ورته ملی
مرجونړا درو مرجان هله ولجه کا   چه قبول کاندی د بحر څونی چلی
عاشقان چه ترسر تېرشی هله ښکار کا   د دلبرو پستی خولی لکه جلی
بازچه والوزی له جالی هله ګوری   د کبکانو ښایسته سترګی کجلی
چه داور بخری یاد سره رفیق شی   بیا ماله کا په ملکو نو لمبی بلی
چه سیلاب دغره دسره نه روان شی   بیاماله بیایی په مخ دېری خځلی
«خوشحال خټك»

* * *

په تحصیل پسی یی ځکه کوښښ بویه   خپل هنر له‌لاسه مه پرېږده خوشحاله
«خوشحال خټك»

چه تورده ترخه قبول لکه دریاب کا   هم هغه د قیمتی د ر و مالک شه
چه لمبه یی دآتش کره په ځان تېره   اوغه پسه دګلا بو . ګل ګلاب شه
د کمال کسب پا په دسعا دت ده   هغه ښه چه د کمال په اکتساب شه
نه هم زده مراد وغواړه له عمله   چه په علم یی عمل وکړ کامیاب شه
«خوشحال خټك»

ښادی غم غوندی آسانه موندنه‌شی   سور په خپلو وینو لعل د بدخشان دی
«عبدالرحمان مهمند»

زر ندوهله څه حاصل کاندی چه ګرزی   یو زمان قراری مکړه له طلبه
«عبدالقادر خټك»

له‌آزاره چا بازار مو ندلی ندی   له‌انګاره چا ګلزار موندلی ندی
تلوار مکړه په خپل وار به برخه‌درشی   بی له‌واره چاخپل وار موندلی ندی
په‌قصور مطلب موند نه شی پسی پاسه   له ګفتاره چا کردار موندلی ندی
«مطیع الله پیرخیل»

کار کوه کار په کار هم کاردی   تاوان په ځان باندی خالی ګفتاردی
عقل څه بل دی خبری نور څه دی   ګو تره ګوېګه طرطا طرار دی
«عبدالقادر خټك»

لکه عامل شوه د خا ورو لاندی   عمل هم ورك شو په مځکه باندی
اوس په خبره ېرول و بدل دی   دا بیت بازی دی عالم یی کاندی
«عبدالقادر خټك»

کله به‌لا دروم ی له‌ماای دسحر خوبه   خوب بیغمه نه کاچه په‌مخکښ بی منزل دی
عبدالقادر خټك»

چه منت په‌ځان قبول کاو راحت‌شی   چه عارف د مصیبت شی عافیت شی
«خوشحال خټك»

٦ ــ صبر او استقلال :

غشی چه دېر ولی ښه تېر انداز شی   چه مشق دخط کړی و خط ته ساز شی
کار د محنت دی د مشقت دی   ورو ، ورو ، په هر هر هنر ممتاز شی
« خوشحال خټك »

مړ تېښي د هر چا نه دی سره سمې
ته چه لافې د مردانو د میدان کړې
که همه خلق یې سنز شه پخندنه

دمرد چه صبر چه استقلال نه دی
مرد دی یې هیڅ ده و زما په بوهه

اضطراب به دې خلاص نه کاله نخداه

په تا که را شي خداد ته لو یه
ته به یې دفع په صبرو کړې

صبرو نیسه په بخکښې که مراد غواړې

ای حنانه صبر وکړه مراد به مومې

خلاص به نه شي سرکشان له گوشمالي

دا نا یې مه گڼه چه صبر نه لری
سړی د صبر په کار کښې و زمیه !

صبر نا کو سره جور فلك نه کا

ژوندی که گرځي خان یې ژډلی دی
چه صبر نه لری ظفر به نه مومي

شورش مه کړه د گردون له کش مکشه

دخرد بار د فیل په شا باندې مثقال دی
په میدان دی کوم راوړی استقلال دی
بیچاره خوشحال په خپل هنر خوشحال دی
« خوشحال خټك »

چه غم پرې راشي په کښې خو شحال نه دی
که یې په جاه ودولت څوك سیال نه وی
« خوشحال خټك »

مستقل و ر ته په صبر و تحمل شه
« عبدالقادر خټك »

تېښته تسلیم صبر نه بوه
نه په لښکر و په زرا و زویه
« خوشحالی خټك »

هیڅ کړی دغه کار په شتاب نه دی
« عبدالرحمن مهمند »

د فلك زر نده په وا رده پس ، پېش
« مرزا حذن »

چه فلك په جهان شته دی تلوار مه کړه
« کاظم خان شیدا »

چه صبر نه لری حکمت به څه لری
چه صبر نالك وی هر څه به ښه لری
«خوشحال خټك»

د فلك جور د چا چه سبکسار و
« خوشحال خټك »

تور زن دسر به وینو لړ لی دی
ظفر له صبره سره تړ لی دی
« خوشحال خټك »

اومه کلکه کا مرغی له اضطرا به
« اشرف خان هجری »

٧ــ دوخت اهمیت :

دو باره دې را تله نشته په د نیا
هرچار چه تروخت تېره شي عنقاشي
تر ورخ تېری او به بېرته نه جار وزی
تېر ساعت په مثال مړی د لحد دی
هره نېغه چه صحیح گڼه په زړه کښې
په عمل د نیکو بدو فهم و کړه

نن دې وار دی که دروغ کړی که رښتیا
عنقانه نیلی په دا م کښې د هیچا
نه جار وزی تېر ساعت به بېرته بیا
مړی چاری ژو ندی کړی به ژړا
په غور و ر به نه نیه کړې خطا
چه به دا کښې دې بهو د دی که پېدا
« عبدالرحمان مهمند »

چه بې وخته ارمان کا به وخت و به موی

که د بېره سعیه کوښښ کړی څه شی
که هر څو مې په بېړی ملاح کا

آبشاره ! ولې دا هسې ژاړې !
که تل فریاد کړې به کاڼی سره هې !

کړل دې ویل دې دواړه اوان لری.
چه کار د نن ورځې پرېږدې صباته

۸ - زړه

شه سړی پردی بهدلاسا په نیکۍ خپل کا

یو زړه د خوشحال ندی چه جهان یکښې ایده شی

دواړه څکو نه لکه تن دی
زړه یې چون او پېچکو دی

خودې زړه خاندې خوله دې خندا کا
مدار د هرې چارې په زړه دی

د ناز کډلو اطوار مشکل دی
... هم بې نشته گنډول یې هم لا

منبرو سوځه په اور کښې شراب وڅښه

که هزار ځله تقوی په هیزگاری کړې

قلب د مومن گوره ملقب په عرش الله دی

چه ذ زړه تو د نیا نخلو ... پروا وی

و گوری واړه کتارونه خپل کا
څوک کتاچه آرام گټی د شکو نام گټی

د هغه عالمو زړه پرې د و شکو دی
« عبدالرحمان مهمند »
په وخت چه نکړی بې وخته څه شی
په ژانکې چه کښېوزی پورې هاله شی
« عبدالقادر ختك »
له چا فریاد کړې خوك پسې غواړی
بیانه را نشی او به نچه لاړ ی
« عبدالقادر ختك »
چه وخت یې تېر شی افسوس ارمان لری
هوښیار به وی دا خوی نادان لری
« خوشحال ختك »

گومه ښاغلیاده چه خوك بد کا زړه د یار خپل
« خوشحال ختك »
د هر چا زړه مرآت دی صفائی ورله بویه
« خوشحال ختك »
کار د تن جوړ وی زړه
خوك دا غمو شه گډی زړه
« خوشحال ختك »
چه زړه دې ژاړی سترگې ژړا کا
زړه دې مفتی دی هره فتوی کا
« خوشحال ختك »
په دا به یوه شی هر چه عاقل دی
که زخمی شوی د مینا دل دی
« کاظم خان شیدا »
در ته وایم خود زړونو آزار مکړه
« عبدالرحیم هوتك »
شه دې نشته چه مدام دل آزاری کړی
« عبدالرحیم هوتك »
زار ذازار جوړ چه د زړه په بازار پلوسی
« دالیوری حافظ »
ترو که زړه د سړی پوسی څه پکار
« عبدالرحمن مهمند »
مردان هغه دی چه کار د بل کا
د خوږو زړو نو دارو به تل کا
« خوشحال ختك »

نه سره سم دی و اده مړو نه ! — نه سره سم دی دهر چا زړو نه
زړه هم هغه ګڼه چه اکثر غم شي — که بیا ئې راشي هزار غمو نه
«خوشحال خټک»

مرهم په زړه‌زده په‌یر هاروڼه — دا نیا په‌ګل کړي نادان خاروڼه
په هره سوړه لاسونه مه منډه — پیکښ‌به خوب کا خوني ماروڼه
« خوشحال خټک »

زړه دی دهر چا سره صفا وي — په‌چا ګرم مه‌شه که‌دي رضا وي
که‌څوک ئې ناحقه اتا پرخاش کا — اند وه ئې مه‌کړه ظفر به ستاوي
«خوشحال خټک»

په‌بدن کښې دزړه اهمیت .

زړه په مثل د پادشاه دی — هر اندام د ده سپاهی دی
ټول د ده فرمان برداردی — دی پادار دوی خدمتګار دی
کل اعضا یې مسخر دی — د ده حکم ته مضطر دی
په فرمان یې خوله ویل کړي — لاس نیول ، ستر ګې کتل کړي
په بدن کښې ګوشت پاره ده — چه څوک چنو تې یې جثه ده
چه وی راست شي راست بدن شي — چه فاسد شي فاسد تن شي
پس چه شو صلاح فساد — تمامی په زړه بنیاد
تهمدام اصلاح دزړه کړه — په هیڅ وخت غفلت مکړه
زړه په مثل ګنجینه ده — د ګوهر و خزینه ده
ډیر پکښې دی جواهر — قیمتی نفیس نادر
اول عقل ښه ګوهر دی — د جمله نعمتو سر دی
بل ګوهر یې معرفت دی — زیات ترنورو په قیمت دی
نور علمو نه حکمتونه — واړه دی لوی نعمتونه
چه زړه هسې خزانه ده — د ګوهر و ګنجینه ده
پس لازم یې ده ساتنه — له جمله ؤ غلو رهزنه
چه دښمن یې تالا نه کا — جو اهر یې یغما نه کا
«حبیب الله کاکړ»

چه‌غرقاب‌شي نورمژګان په‌نم‌دزړه — نورخراب شي خانمان په دزړه
عبث‌وای غم دزړه وبوالهوس ته — چه‌پوهېږي هلکان په غم دزړه
په بل مخ باندې سوا دیار له مخه — ما ترلی دی چشمان محکم دزړه
چه‌یې‌عرش او کرسی لاندې‌ترقدم‌دی — بالا تردی هسې شان قدم دزړه
دخلیل له کعبې ۱۰ کعبه ده اوبه — که‌آباد کاڅوك ویران‌حرم دزړه
که‌نور خلق قدمونه ږدي په مځکه — مادی ایښی په آسمان قدم دزړه
دامکان‌چه‌دآسمان مځکې‌ترمیان‌دی — یو خلوت دی دامکان سلم دزړه
زه مرهم دزړه له‌چا غواړم بې‌یاره — چه کړي نشي طبیبان مرهم دزړه
صورتی همدان ډیر دی په دنیا کښې — ولې نه مومي رحمان همدم دزړه
«عبدالرحمن مهمند»

(c) ketabton.com: The Digital Library

همیشه په ځای د شکر شکایت کړې! منکر ېږې په عطا د سبحان وایي!
د ربتلي خدای ده ري چه رې توان دی په د بر توان کښې خپل ځان بولي نا توان ولي!
زړه د نفس په پیروی در ځخه لاړو د خبیث په لاس دې ور کړو قرآن ولي!
« رحمان »

بنګې شراب سرود کوه عبدالقادره! خو یو مکړه آ زرده د مسلمان زړه
«عبدالقادر»

مرده دل دې له ټوره زړه بیرون کا یو ساعت په کور کښې نه پرېږدي خوک مړی
جمعیت چه لدنیا پد نیا غوا ړی هغه غړی په معنا د شګو پړی
«عبدالقادر»

هر خوك چه یو کار زړه خوله خپل دواړه دو یم په نیت شی ثابت له واره
که کمی ورغی په دین د نیا کښې تاوان یې واړه وزما په غاړه
«عبدالقادر»

هغه چه ستادی چه یې سائل نکړي ویره مې کیږی چه یې دبل نکړي
که دادې خوی دی دادې خصلت دی خپل به پردی کړې پردی به خپل نکړي
«عبدالقادر»

چه زړه له تا نه د چا ښه کیږی ښه کړه د عا ګټه د عا قبلیږی
ازار د هیچا د ا خستو نه دی ښېرې د خو ږ و زړو نو لګیږی
« خوشحال خټك »

اتو مه ګنج د زړه په ویرانه کښې پر وا نلر م د شهر په عسس
«شمس الدین کاکړ»

زړه ولاړ شو اوښې یو وار بیا سې ولاړ ني لکه چیر ته ابشکر د روی د سلطان دوست
« مرزا حنان »

زړو نه مه ماتوه لعل د بدخشان دی بیا مشکل دی رغول د شکسته ؤ
« خواجه محمد بنګښي »

چه بهتر تر در ګوهر دی هغه زړه دی چه پراخ تر هر کشور دی هغه زړه دی
مکرم په مخلو قاتو کښې انسان دی په انسان کښې چه بهتر دی هغه زړه دی
کم یې مه بو له بیحده مشرف دی چه د خدای باندې نظر دی هغه زړه دی
د مکې حج خو موقوف په یوه وخت دی چه مدام حج اکبر دی هغه زړه دی
که هر څو یې صفت و کړم څه به وکړم چه تر حد صفت بهر دی هغه زړه دی
د زړه شان خو یو بیحده عالي شان دی چه تر ډېر خو بو خوبتر دی هغه زړه دی
سرچشمه د معرفت د لوی در یاب دی چه محل د در ګوهر دی هغه زړه دی
څه سیالي به نیشکر ور سره کاندې چه شیرین تر نیشکر دی هغه زړه دی

دا د خولې په وینا حکم دقاضی دی   چه مقبول دخدای په در دی هغه زړه دی
چه ظاهر وباطن دواړه یې رو شان دی   چه دا هسې بلند لمر دی هغه زړه دی
هیڅ اشیا یی لـه فتره بیرون نـه دی   چه د درست جهان دفتر دی هغه زړه دی
زه نبی به یی ئـن کم هر بیان کړم   چه منبع د هر هنـر دی هغه زړه دی
« عبدالنبی »

دلجوئـی به دې تمام وکړی و کړی   کـه ته هم د دلجوئی په جستجوی شـی
« قلندر »

داپند له مانه په زړه کښې یاد کړه   خو دې لاس د سـی مروت د اد کـړه
زړو نه د هر چا په احسان بناد کړه .   آز اد بنده کړه بنده آز اد کـړه
« عبدالقادر خټک »

۹ ــ ژبه

نولا دی تو ره وی که لویه تبه !   تر دا لا بده ده بد گـویه ژبه !
ډېر یې بلا به د ر خخه وا وړی   ژبه که بده کـړي د پند طا لبه !
« خوشحال خټک »

په واك چه نه لری په کـام کښې ژبه   که گـنگـك شی ښه دی په لویه تبه
په بده ژبه ځا ن ځی جهـا ن ځی   ایمـا ن لا هم ځی و اوره طا لبه !
« خوشحال خټک »

خوږه مری ده کـه خوږه ژ به !   چه خولا یې خپل کـړی زما صاحبه
هنر هم دادی کـه دا هـنر لـری   چار به دې تل وی تر سـیا ل غالبه .
« خوشحال خټک »

که هر څو ښـر یې تـر صحبتو نه   عـلـم ادب لـري فصا حتـو نـه
لا به یې ژ بـه ښـر فهم و کړی   د ژ بې د ښـر د ی قـبا حتـو نـه
« خوشحال خټک »

ژبه عا دت کـړه په ښه ویلـو   چه دې عـا د ت شـی هغه تـر تلو
که یې عـادت کړي په بد گـوئـی   مخ به دې تور کـا تر پرد و خپلو
« خوشحال خټک »

په مرهم دخوشامند سره روغ مشه   هغه زړه چه پکښې تیغ دژبان کښېني
« پیر محمد کـا کړ »

په مجلس کښې دمهرویو څـکه ژاړی   شمعې هم ښـکـا ره کو له بله ژ به
« عبدالله یوپلزی »

هر سـړی چه شی گـویا لکـه قلم   سر به یې شی له تن جـدا لـکـه قلم
« عبدالله یوپلزی »

درست عالم یـه داخبره خبردار دی   چه بلبله خپلې ژ بې به قفس کـړه
« خوشحال خټک »

سلامت کاروان به تېر کړی له رهزنه — که جرس رنګه نکړي په غوغا ژبه
«ملاجمعه»

که تازی ژبه هر ګوره ښه ده — فارسی هم ډېره په خوند خوږه ده
چا یی پلو دجمال وانه خیست — پښتو لاهسې بکره پرته ده
«خوشحال خټک»

ژبه په تن کښې څه عجائبه ده — صحت هم ژبه ده ژبه هم تبه ده
چه ښه مې څیر کړ ښه پرې خبر شوم — جنت هم ژبه ده دوزخ هم ژبه ده
«خوشحال خټک»

جنګک دهانی او مزری آسان دی — د خپلې ژبې آفت لا ګران دی
چه خپله ژبه یی په خپل فرمان کړه — هم یی رستم ګڼه هم لا لقمان دی
«خوشحال خټک»

که څوك نېکان دی که څوك بدان دی — پداد نیا کښې چه په هر شان دی
مه یی ستاینه کړه مه یی غندنه — ته به یی څه کړې چه دخپل ځان دی
«خوشحال خټک»

دهوښیارو ژبه پټه وی په زړه کښې — راز به نه وایی اشنا ونا آشنا ته
لېږ اوډېر ویل به نکاندې بی ځایه — هیڅ باطل ویل به نه وایی و چاته
«خوشحال خټک»

ژبه عادت کړه په ښو خبرو — خبرې ښې دی ښه تر شکرو
دخوند مثال یی شکری وایم — قدری ډېر دی تر مرغلرو
«عبدالقادر»

لکه وړدی له میدان ګوی داخه ژبه — نه یی شی وړدای په تېره کړی شمشیر ګوره
«عبدالحمید مهمند»

که دین دنیا غواړی پرده پوشی کړه — فتنې له خولې پاځی نو خاموشی کړه
که نه خاموش یی نه پرده پوش یې — بېخوده پر یوزه باده نوشی کړه
«خوشحال خټک»

سخی یی مه ګڼه چه نغن یی خوار نه وی — باتوری مه بوله چه پرې پرهار نه وی
که دا شمند وی تفسیر په یاد لولی — چه ډېر ویل کا دی به هوښیار نه وی
«خوشحال خټک»

ښې خبرې در ګوهر خاموشی مهر — دانا تل ځکه په خوله دغه خاتم ږدی
«عبدالقادر خټک»

د میرو میره دخانو خانه — د جهانبانو جان او جهانه
دارنګ لویی به هاله روزی کړی — که وي نېکنیته او نیك زبانه
«عبدالقادر خټک»

بحر خاموش دی سیلاب غرغر لری　　سیلاب تش لاس دی سیند لمن پر لری
دسیلاب گېدوه دکانېو دکه ده　　بحر په گېډه کښې قیمتی در لری

«عبدالقادر ختك»

لهخامی جوش وخروش خېژی لهدېگه　　دی له خپلې پختگی پختگان چپ
په ابو بهدي دیوه شی دمراد بـله　　کهصدفغوندي پهصبر کړي دهان چپ
چه دانه پهخاورو پټه شی خوشهشی　　په کو گـل دننه وساته ارمـان چپ
دبلبلو نـاري ښې نـدی پر گلو　　چه پهسر ولمبو کښی سوځی پتنگـان چپ
لـکه کـاه اوکـهربا چه سره بولی　　هسې پټهخوله بلل کـاندي یاران چپ

«عبدالحمید مهمند»

سپین ویل دحق کـوه عبدالحمیده!　　کهپه زبه اویزان شي لـکه صبح

«عبدالحمید مهمند»

تمـاشـا دزمـانې کـوه عظیمه!　　مه له خولې نهځه وبـاسه مهځه وایه

«عبدالعظیم رانړزی»

صـافدلان له گفتـگو په خفه کـېږی　　شی نفس دآئینی پرمخ غبار سخت

«مرزا حنـان»

۱۰ اخلاص:

گـوره څـه بلـنـد مقـام دی د اخـلاص　　چـه جهـان واړه غـلام دی داخـلاص
کهله ځمکې نـه اسمان تهځـاته گران دی　　د اسفـر پـه پـوه گـام دی داخـلاص
چـه خبـر کـا مخلصا ن لـه علـم غیبـه　　داهمـه واړه الهـا م دی د اخـلا ص
در واج د رسـم عمـر مـدام نـه وی　　لـکـه عمـر چـه مـدام دی داخـلاص
بی اخلاصـه حـلاوت د اسـلام نشتـه　　که اسـلام دی خو اسلام دی داخلاص
څهعجب دی کـهمستانوی تـري چاپیـره　　هرساقی څخه چه جـام دی د اخـلاص
څه عجب دی که همـایی په دام نبلی　　هر صیـاد څخه چه دام دی د اخـلاص
درحمـان کـلام په داسبب شیرین دی　　چهیی هر کـلام کلام دی د اخـلاص

« عبـدالرحمـان مهمند »

هرباغی بوزې بنده کـانـدي اخـلاص　　هر بـی‌شرم‌شرمنده کـاندي اخـلاص
آب وتـاب‌یی عـالمگیر لکه افتـاب‌شی　　هرجبیـن‌چـه تـابنـده کـاندي‌اخـلاص
هیـڅ پروایـی دحیوان پـه اوبـو نهشی　　هغـه زړوی‌چـه ژنـده کـانـدي اخـلاص
هیڅ مقراض‌یی غوڅولی پـه خوله نهشی　　هرپیوند چه پـائنـده کـاندي اخلاص
هغـه کـار چـه سحر گر کـانـدي پهسحر　　ترهغـهیی څوچنـده کـانـدي اخـلاص
سـد لاسـه زوړ کـافر دـلـو کـال و　　واسلام تـه خواهنده کـا نـدي اخلاص
دنفـاق له اهلـه ځان ژغوره حمیـده!　　پـهلبـاس بـهدي گـنده کـانـدي اخلاص

« عبـدالحمیـد مهمند »

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر باغی او هر سرشوخه هر بی شرمه   همه واړه شکسته کاندي اخلاص
په نیکنوم به عالمگیر لکه افتاب شی   مغه څوك چه همیشه کاندي اخلاص
دنفاق دشپی تیاره به رڼاورځ کا   چه سحر غوندي خنده کاندي اخلاص
که بي پښولره راتقی ملامت یم   که انسان له درنده کاندي اخلاص

« شمس الدین کاکړ »

۱۱ ــ راز ساتل :

چه بل خبر کړي د زړه ـ راز په   هوښیار په څه یی و ماته وایه !
هرچه هوښیار دی هنر یی دادی   خبره نه کا چا ته بی ځایه

« خوشحال ختك »

دباد شاهانو به راز خبرمه شه   که یي خبر شي ځان ته غاورمه شه
رازیی دزړه په صندوق کښي وساته   په ښکا رول یی چاته لر برمه شه

« خوشحال ختك »

که چاته و کړي دزړه خبره   تا کبد پري و کړي چه وبی نغره
که دی خپل ځوی وی گمان پري مکړه   چه به یی نه کا چا ته ظاهره

« خوشحال ختك »

که پټ ځایه زر کي نه وښکي آواز   نه صبا د ځنې خبرو ، نه شهباز
سکه لیه دي خبرپهسي معلومېږي   چه خپل صوت دی هر سړی له غماز
دمنصور وحال ته گوره حال ئي څه شو   خدای دي فاش دهیچا نه کاندي پټ راز
درېغه دریغه که وروستی عقل مومی وای   دانجام خبري نه شی په آغاز
چه منکر پري اعتراض کولی نه ئی   دا دشعر دی رحمانه ! که اعجاز

«عبدالرحمان مهمند»

ته چه مایوښتي دیار له حقیقته   څوك دیار خبري کاندي واغیار ته

«عبدالرحمان مهمند»

خاص خاوت دښکلیو عام په وخت دخط شی   کم فوت سړی له هرچا سره راز کا

« عبدالحمید مهمند »

ځای به ځای به ستا دمال حساب کاوه شی   خپل اسباب د کاله مه ښیه مزدورته

«عبدالعظیم رانړیزی»

هوښیار به هر کله زمانه سازوی   په دانائی به یی د کار اغاز وی
نادان به هیچېری به داخبر نه وی   په هرهر کاربه یی پټایه راز وی

« خوشحال ختك »

زړه پټایه مه را باسه و بازار ته   وایه نشی په کو څو دخلوت راز

«عبدالله بویلزی»

منصوز راز ظاهراوه سوئی تهوخوت   د خلا خبري کله به ملا شی ؟

« دالپوری حافظ »

۱۲ – زر :

اوس په‌دا دور ماولیدل خوازه دی
نورو چار وو ته څه گوري دا گوره
ځکه‌څه‌چه د آسمان ښایست په‌زردی
شاهزاده بی زرو گوښی تنها گرځی
زور،قوت،حرمت هوري‌دروی چه‌زروی
هر مراد چه‌دسړی وی په دنیا کښې

تر پدر تر برا در تر پسر زر
چه صاحب دمسلمان کا کافر زر
ستوری زردی آفتاب زردی قمر زر
دهندو سره روان کا انبکر زر
دپادشاه په‌سر څوك کښېږدی افسر زر
دطلب په وخت یی ور کا دربر زر
«خوشحال خټك»

په خالی کیسه به نرسی تر کامه

څه حاصل که بوعلی شی په قصو !
«خوشحال خټك»

که‌هر څومشکل کارونه درته‌پیښ شی
ماچه ولیده خوازه دی په‌نیا کښې

فکرمه‌کړه چه‌آسان به په زر نشی
خوسړی دې یی په مینه کا فرښی
« خوشحال خټك »

که‌پته‌وی په‌اوریخ کښې‌هم‌ترمیاشتی امر تېری کا

همه‌عالم خبردی چه‌زر ښه‌دی له‌درمه
« خوشحال خټك»

زردیچه ز برمه دننگ وشرم کا
دیر گران کارونه‌په زر آسان‌شی

صحبت د هرچا و بلـه گرم کا
زر په‌فولاد کښېږدی فولادهم‌نرم کا
«خوشحال خټك»

زردې هرچاته اعجاز معلوم کا
وینځه میرمن کا خادم‌مخدوم کا

معدوم موجود کا موجود معدوم کا
زر په‌سندان کښېږدی سندان‌هم‌موم کا
«خوشحال خټك»

بادشاهان ښه‌دی په‌ځوانو زر ښندی
زر سردا دواړه تو گو دیر گران دی

ځوانان‌پري ښه کا چه‌ور ته‌سر ښندی
یو یوی و ښندی نه‌یی هر یو ښندی
« خوشحال خټك »

زرپه بده ورځ په کار وی
د زر دار بلا په زرو
چه سپروی گذار په سپر شی

هوښیار ځکه ساتی زر
د نادار بلا په سر
چه سپر نه وی لاس شی سپر
«خوشحال خټك»

چاومـاته نصیحت کړ چه زرښه دی
چه‌په گور کښې خزانې لری دزرو
هر بادشاه چه خزانه ور څخه نه‌وی
هر سړی چه په‌نام لوی په‌دولت کم‌وی
په‌امثال یی دهغې مرغی مثال کړه
گوره مادهغه خر نگې ځواب ور کړ
ماوې مرد لره خونام بویه نادانه

تو اول به کا دزرو چه خبر دی
هغه کس که‌یك تنهادی زورور دی
عاقبت ورڅخه تار پتـار لبدکردی
په‌معنا بدر نگه ښځه سپین خادردی
چه‌سینه یی کشاده تن یی لاغردی
پري‌په‌بوه‌شی هرسړی چه‌دا نشوردی
نه دزرو تولول چه بد هنر دی

که هندوښځه انبار انبار مهران وی ... په مهرانو به ښه نه شی مختصر دی
که په خره باندې دزرو صندق بار کړی ... خر به هیڅ پداښه نشی خر خوخر دی
چه هنر یی دلویی وینو په لاس کښې ... دهغه وجود پارس شو وایه زر دی
«خوشحال خټک»

ځکه نوم یی دزهب وربا ندې کښېږود ... چه دباد غوندې هردم کا ګذرزر
«عبدالقادر»

که زده سخی اری چه مال یی نه وی ... په ځان مې وايد څه حال یی نه وی
که باز داوایه هنر د ښکار لری ... ښکار به په څه کوی چه بال یی نه وی
«خوشحال خټک»

ددولت اهمیت

زبه هم ښه وینا کاندې چه یی وینه ... دخاوند په لاس کښې زراو درهمونه
زبور ور له ورځی وینا یی اوری ... ددرهم خاوندان تلوی په ویاړونه
که درهم یی ځنی ورك شو شی نتلی ... پر نړۍ یی وی په خرو پېژندونه
که بلای سونی(۱)وبولی خلق وایی ... داوینا ده رښتیاینه له رښتو نه
که بې وزلې ووایی رښتیا خبره ... نور خووایی دخوسونی دی تېرونه
هو، درهم ښندی هرچاله لویه برخه ... ددرهم دخاوند هرځای پرتمونه
درهم ژبه ده که خوك زبور کښېږی
ده وسله که خوك به کاندې قتالونه
«ابو محمد هاشم ابن زید السروانی البستی المتوفی ۳۰۰ھ»
چه نیستګاره شی که ځوی د احمدشاه ئی ... تر تازیات په دبدبه دی تا کرداس
«عبدالله یوپلزی»

❁ ❁ ❁

۱۳ ـ خپل قام :

هرسردارچه دخپل قوم دبدو خیال کا ... آئینه دې دخپل ځان حال دجمال(۲) کا
پرې کوی ترخپلو پښو لاندې ښاخونه ... چه بدی دخپل عزیز په زړه نهال کا
عاقبت هغه سردار شی مردار پاتی ... چه یی نفس دخپل بدوته لپوال کا
چه دبل و سرو مال و ته هوس کا ... ترهغه پخوا به ورك خپل سر و مال کا
هم هغه به یې کښې پر بوځی دامثل دی؛ ... چه وبل وته کوهی کنی وبال کا
دهغو په خونه پیښ جنګ وقتال شی ... چه هوس دچا دجنګ و دقتال کا
چه له خپلو لاس و پښو شی بې مجاله ... له غلیم سره به جنګ به کوم مجال کا
په پردو مړانه نه کېږی بی خپلو ... له لحده دا اواز جمال جلال (۲) کا
چه تر خپله حده ښه غزوی ورانده ... زمانه به یی جمال غوندې پایمال کا
پردی نجوره هیچا نده خپله کړي ... بلکه خپله به پرې بایلی چه داخیال کا
«عبدالحمید مهمند»

---

(۱) لغات ؛ سونی : دروغ
(۲) جلال اوجمال ، دوه نومونوته اشارت دی ، «خادم»

۱۴ ــ وطن :

دوطن وني چندن اگر دی — خاوري يي واړه مشک و عنبر دی
که سرای ونورو وته سنگیر دی — کاني يي ماته واړه سره زره دی
« خوشحال ختک »

درزي لا گنزلری مقراض سوزن لري — بوجمدر گوټي خو شحال خبرن لري
کوچ يي اسان دي مشکل هيڅ ندی — غم ديارا نو درد د وطن لري
« خو شحال ختک »

هغه ورځ دهجر غم لره سرا شوم — چه له یاره په ژړا ژړا جدا شوم
ماهله ماتم دځان و کړ په وينو — چه اتلك وته مي شاشو په ژړاشوم
اوس په ځه دوطن کاني بوتي ژاړم — درخصت سلام مي کړي ترې جدا شوم
بو ناوك مي په دل لاك راووړله کوره — زاروجارمي د باغ ونه کړ خطا شوم
په محنت مي بورباض جوړ کړ په دهر — لامي گل بوی کړي نه ځني سواشوم
شين فلك په خنداسور شو له هوسه — چه هوري جبل په مخزه ورته شاشوم
بو پيالو په د کن نشه چه مي دم کا — گرفتار په کنج وکاو داژ دهاشوم
« اشرف خان هجری »

د وطن په یاد

ستا دعشق له وینو ډك شو ځيګرونه — ستا په لاره کښې بائلي لحلمی سرونه
تاته را شمه زړ گي زما فارغ شی — بې له تامي انديښني دزړه مارونه
که هرخومي د دنيا ملکونه ډير شي — زماهير نشي داستا ښکلي باغونه
د ډيلي تخت هيروم چه راياد کړم — زه د خيلې پښتو نخوا دغرو سرو نه
دو قيب دژوند متاع به تارپتار کړي — چه په نورو پښتنا نه کا گذارونه
د «فريد» د «حميد»(۱) دور به ياراشي — چه زه و کاندم په هرلوري تاختو نه
که تمامه دنيا يوخوا ته بل خوا يي — زما خوښ دی ستاخالی تش د گرونه
(احمد شاه بابا)

خوار غریب او بې نوا وای — خوو طنه ! ستا په خوا وای
وا ته غواړ مه له هنده — چه وطن بېر خه زما وای
خو ژوندی يمه تر مرګه — هم ماغه آب و هوا وای
مېشته خو ښ يم په وطن کښې — نه چه هند وا ړه زما وای
نه دې هند شی نه دې نوم شي — هما غه پيد پيد يا وای
چپر ها ر کښې کلا شيخ وای — ر ز ق ا لله ا و مشغو لا وای
« خواجه رزق الله »

بي وطنه نهاپروت يم په غربت کښې — نن له ماسره همدم د صنم غم دی
دهواداشنا په ستر گو لیده نشي — که په خوب راته حاضر شي بس کرم دی
قاصدان له روهه رانغله مدت شو — سلام بادرا رسوی منت يي تم دی
« اشرف خان هجری »

---

(۱) فريد : شيرشاه سوری . حميد : سلطان حميد لودين

پښتنی جونـه‌دې‌زلفې بادنـه نیسی
خوبـه فخر د کشمیر په دوشالو کړي

نسیمه ور شه د « سرای » سواد ته
سـلام م و کـړه پـه دواړه لاســه

کـه گـذر یـه خیر ابـادو کړي نسیمـه !
یـه وار وار سلام زما ورته عرضه کړه
ابا سیند وتـه نـاره و کړه په زوره
گوندې‌وی‌چه‌پیامي‌ستاسي‌جام‌روزي‌شي
چه سرې اوبـه دغره نشته‌په هند کښې
خدایه‌زړه‌مې په‌وصال دهغه خوښ کړي
همیشـه به په هند نه او سي خوشحاله

نورجهان‌سفرشوبـاندې‌سرای‌دارالقرار دی

دخوشحـال‌دزړه‌خوښی نشی بی‌سرایه

دهواد یاران مې هر زمان یادیږي

ښـه یـه هنـد کښـی چنبا گـل دی
د سـرای قـــدر نــور چا نـــزده

درزی‌لاگـزلری بیـانـی‌سوزن لری
کوچ یې آسان دی‌مشکـل‌هیـځ‌ندی

۱۵ ــ مسلمـانی :

یـــه دا دوه حـرفـه مسلمـانی ده
چه یــی‌اوس‌بـه تـولولو نه‌مریږي

چه نه یسندې‌یه‌خپل‌خان‌هغه‌مه‌یسنده یه‌بل‌خان
نیکـانوسره‌زیست‌روزگـار یه‌مهر و محبت کړه

یـــه‌قـــوت بـــه دا ســـلام کـــړي

چه‌شمال‌یی‌بوی‌راوړی په‌رنتمبور(۱) کښې
« اشرف خان هجری »
خوبـه‌خیـال کړي په‌اطلسو دفرنګ
« پیرمحمد کاکړ »
لـه هغـه یـــه افضـل آ بـا د تـــه
د رو د بـوارو گـل و شمشا د تـه
« کاظم خان شیدا »
یادې گښت‌وشی‌د «سرای»دسیند په‌سیمه
ور سـره زمـا د لوریـه خـو تسلیمـه
و لنډی‌ تـه و ینـا و وایـه حلیمـه !
یه گنـگـا جمنـا یه نـه وو لـه قـدیمه
تري توبـه که واړه دك وی له‌نعیمه
داچه اوس ورځني لري دی دوه نیمه
عاقبت بـه عاصی ووزي لـه جحیمه
« خوشحال ختـك »
کـله‌به‌خوشحال‌دارالقرارلره‌ور درومی
« خوشحـال ختـك »
خپل وطن یې‌په‌هرچاباندې کشمیر کړ
« خوشحال ختـك »
چه‌نې مخ په‌خوب کی وونم وبادم
«خوشحال ختـك»
تـــرداگــل د وطـــن خــار ښـه
یــه خـوشحـال دی ترفر خـار ښـه
« خو شحـال ختـك »
یوجهدرگوټـی‌خوشحـال خبرن لری
غـم دیـارا نـو درد دو طـن لـری
« خوشحـال ختـك »

هرچه‌نـه‌یسندې‌په‌ځان یـه چامه یسنده
همـداخپـل‌دولت بـه‌و کـایه تا شنده
« عبدالقـادرختـك »
همداده که‌ته‌یی گوري په‌صحی مسلمانی
بدانوسره‌زیست‌روزگـارهم‌بویه‌انسانی
«خوشحـال ختـك»
د کـفـار انـکـر غـارت
« دولت لوانی »

(۱) رنتمبور دیو ځای نوم دی چه شاعر هلته بندی و « خادم »

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسلم نښانه داده که یی وینی
چه اول په شریعت دې استوار شي
« مرزا خان انصاری »

په مسلمو کښی خاصه مسلم هغه دی
چه یی وشلاوه زنار ددی دنیا
« عبدالرحمان مهمند »

۱٦ - آزادی :

وهرچاوته چه وگورم فریاد کا!
یوزه نه یم د جهان دی سینی خوږي
په جهان به هیڅوك نه وی چه آزادوی
خني عشق اندوه بنده کړه خني لوږي
عقل وهوښ یی وسړی وته پیدا کړ
داچیچل دادل دیرانگ دی یادیږي
«خوشحال ختك»

چه سړي شړومي یی چښم په وخت داوړی
بادشاهي داورنگ زیب زماه غرکه
« خوشحال ختك»

دحاتم دسخاوت خبري مه کړه
لاپه دا کښي هم د طمع نښانه ده
« خوشحال ختك »

که یی ته په منت مومی وایی مخلده
که دچا په باغ کښي بوټی د کیمیاوی
« خوشحال ختك »

دمغل منصب مي پر پښودهسي خوښ یم
اکه خلاص داوبه بنده بند یوان شي
دانا دره عقیده لکه زما ده !
لاعجب که بل پیدا هسي افغان شي
دمغل وته به هسي کار بنکاره کړم
چه راضي راخني روح دفریدخان شي
آزادی تر باد شاهي لاتیري کا
چه بل د حکم لاندی شي زندان شي
« خوشحال ختك »

چه نوکري کاڅوك ډیر گنده کا
سړی ازاد وی خپل ځان بنده کا
تر آزا دی نه بهتر هیڅ نشته
چه څوك په کور کښي خپله دنده کا
« خوشحال ختك »

طمع بلاده اصیل بنده کا !
بنه بنه سړی وی دائی گنده کا
ماډیر لیدلی دی چه طمع نه لري
په بادشاهانو پوري خنده کا
«خوشحال ختك»

لکه ونه مستقیم په خپل مکان یم
که خزان را باندي را شی که بهار
«رحمان بابا »

که دعقل څه اثر لري و سړ ته
لاس په سرمشه دهر گیدی ودرته
په نظر دهغو خاوره سره زر کیږي
هرچه نه لری نظر و سیم و زرته
بی منته جام دزهرو شکلی بنه دی
نه هغه چه منت بارشی و کوثرته
دیوسف له حاله زده که دغه پسه
وایه حال د زماني وبرا درته
دی فلك و چاته هیڅ بخښلی نه دی
چه یی نه دی را پیرودی خني پیرته
که له خدایه دوي خلقووته مخ شی
له فردوسه به دي مخ شی و سقرته
همیشه به در په در گرزی ر ټلی
دامستو گنی ځای به بیانه مومی چرته
ددي سست بدن منت په رحمان باندي
چه له خپله دره تلی نه شی بل درته
«عبدالرحمن مهمند»

روهي گلونه: (۵۲۵) ب سردار محمد ح میرسید ر محمد امین ن رجب علی: ۵ اجرائیه پښتو ټولنه لیل ۱۹ - ۱ - ۲٦ ع

ژوندگی که څوك یوهېږی حضور ده دی — آینده و رفته کله دچا یاد وی
« عبدالرحمان مهمند »

نه خوښی کړم داحق سړی دمدحې — نه مې زړه مومی اندوه دده له ذمه
دزلفېنو تور حلقو دي عذار و ېتم — که نسرین دې دی په زلفو کښ صنمه
« عبدالقادر »

چه مې شاکړه وښا دهوو ته ښاد شوم — چې د زړه مرادمې پر ښود په مراد شوم
اوس څه غم نکړم له غمه بی غم گرزم — راضی من چه دازل دویش په داد شوم
چه مې طمع ددنیا ور څخې نړې کړه — هغه کس که کیکاؤس زه کیقباد شوم
ځان بازبد ولی کارونه دیز ېدکا — له شېخانو ځکه زه بی اعتقاد شوم
خدای مې بیا په کښ بندی مکړه ترمرگه — احتیاج عظیم زندان وه ترې آزاد شوم
هم یې ځان له غمه خلاص کړهم نیکنام شو — د پرمین په وروستنی ضرب دفرهاد شوم
بادی بوی عبدالقا دره سحر راوړ — شگفته لکه غنچه په دغه باد شوم
« عبدالقادر ختـك »

چه خوښ له گمه دلگیرله خاره دی — عشق له دو بیننه بی اعتباره دی
نه شکایت کړم لچا ، نه شکر — در دمی له یاره در مان له یاره دی
« عبدالقادر ختك »

له بیخونده آزا دی شوه دسر وي — د گنی بخېر پخو بنده بندی بیا
« عبدالحمید مهمند »

وزی تنزی بروت بخپل پوز کی ښه ئې . — نه په تخت د پاسه ناست دبل کړه
دمنت پولاو دي زهرشه ! کې مومی : — دمحنت سوی مکړك له سا کت سره
« عبدالحمید مهمند »

تخت وتاج ته به سر کوز د همت نه کا — چه په داد ددهر بوه آزاده مرد وی
« اشرف خان هجری »

دافقیر دولت په مرگه هسې هوس کا — لکه ستړی مسافر وخپل وطن ته
زینهار حلت په هسی ساعت ور کړه — چه دنیا وریانې نه وی وکفن ته
« دولت لوانی »

آزادی او کارو بار دی سره اېری — لاس له کار وباره وباسه که کار کړې
« عبدالرحمان مهمند »

هر گدای چه آزا ده وی ترې قربان شه — باد شاه ن دشام دروم که دختن وی
ماتول دبت آسان دی مرد هغه دی — چه مشغول دخپل وجود په شکستن وی
« عبدالقادر ختك »

۱۷ _ انسانیت :

یوې اصل سره دوه او یامذ هبه — خدایه څه بنی آدم فریق فرېنشو
« خوشحال ختك »

خلق ناديده دي په خبر و پسې تللي   جار تر عارفانو چه په حال دي پوهيدلي
دوه او يا مذهبه پکښې هومره قيل وقال   واړه سرهوا په خپل مطلب پسې دي تللي
د هر دي کتابونه مشتمل په د هرش حرفونه   کل واړه که گوري له الفه دي ځوولي
سل بهي سل سببه چه يې مات په يوه ځاى کړي   سل به بېل بېل نه شي سره يودي ماليدلي
واړه نورئې هر دي هم د ننه هم د باندې   هر چېرته دانوردي په هر ښهر په هر کلي
زه خوشحال ختك يم د ړندانو په مذهب کښې   نور ويسل مې نزده مختصر مې دي ويلي
« خوشحال ختك »

ب : ناپېژه خويونه

۱ ــ بدعادات :

عادت لا ډېرشي عادت له سړي نه   خداى دې نه کاندي په بدو چار عادت خوك
« عبدالرحمان مهمند »
همېشه وي نرم چوب غذا د کرم   شيدا مشه مرد خالي له سياسته
« کاظم خان شيدا »
ښېرگي به سوزي دخس له نامردانو   که همه لکه اېري آتش نسب وي
« کاظم خان شيدا »

۲ ــ بې پته خويونه :

يو چه ډېر خوري سوگندونه   بل چه ډېر کاندي پورونه
آشنائي ورسره کمه   دا بې پته دي خويونه
« خوشحال ختك »

۳ ــ کوزتيا :

تر هر څه بد کبجي خطر دى !   کبجي به نه کا چه دانشور دى
الف چه سم شي کبجي پسې نښته   ځکه تر نورو حروفو بر دى
« عبدالقادر ختك »

٤ ــ بدنيتي :

چه د بل په نامرادي کښې مرادغواړي   دا سبب گڼه د خپلې نامرادي
« عبدالحميد مهمند »

٥ ــ بدگوئي :

چواړي د حلال خور په نامه بولي   له ښو خلقو بدگوئي نده ممکنه
ته چه بد له خلقو وائي زه و پرېنږم   چېري خپله بدي نکړي معينه
له هغو نه به دومبي ستاعيب څرگند شي   چه هر چا و ته دي کړېده خندنه
« عبدالرحمان مهمند »
مه پر چا غيبت تهمت وا په مه نښله   مه د بد نامه په هيڅ بنى آدم زده
« دولت لواني »

٦ ـ بېکاري :

د جمله بلاؤ سرتن اساني ده
لټ غوبي شي خرڅاوه په قصا بانو

فراغت د بېغمي په ملت کښ شته
څه امید د بېغمي کړي ظالمانو !

« عبدالحمید مهمند »

٧ ـ ډېر احتیاط :

کل وسواس له احتیاطه پیدا کېږي
زه له ډېري هوښیاري نه لېوني شوم

« عبدالرحمان مهمند »

٨ ـ تذبذب :

کمال د کفر تر ناقص دین ښه دی
یا درست گمان ښه دی یا درست یقین ښه دی

چه کلمه د اشي کمه هغه شي
دا نا ته کلمه مذ بذبین ښه دی

« خوشحال خټك »

٩ ـ شخصیات :

دزړه غلا په زړه کښ غم ده
لا په تېره د سردار

هر سردار چه په زړه غل شي
ځان رسوا کا خلق خوار

« خوشحال خټك »

١٠ ـ ظلم :

باز چه وینی د ځیگر خوری مرگ یې زروی
له دې وښو ځان ساته زما ځیگره !

که تر خه دی هم شراب د قهر نغره
ظلم وجور په چا مه کړه ځیگر وره

« عبدالقادر خټك »

چه بېشوشي ډېره گېره پسې نر پلي
ډېر په ظلم کښ خوک مه کوه گبر گوره

ماشي مر کاندي هاتي چه سره ټول شي
په یوه وجود بې کټ مه کېږه ډېر گوره

لږي لږي او به ټولې شي ملک وران کا
په لږ جبر چېري نه شي دلېر گوره

« عبدالحمید مهمند »

باز کرگس شاهین جوړه تري په هوا شول
چه ثابت د عندلیب شو په گلعذار حق

بلبلان طوطیان د فکر په تال ځانگی
خدای کړ پورته ا دي باغه د مالیار حق

« عبدالعظیم رانیزی »

خدای دي نکا چاته وازی د آزار خولی
دغه خولی ده په آزار کښ د ښا مار خولي

په گړ کښ بخته برج هسې میدان کړی
یا توبو بدی خولی دی یا دو یار خولي

د یوي خو لي له آراره وو پېر پېښږه
که پیمر دي دعا کا نه دي هزار خولي

چه پسري راشي د مظلوم د آه سېلی
کاله خاو رو ایرو ډکی د مدار خولي

چه قوصر د آه سر دور باندی لگی
ور به نشي د هغه چا د پېر هار خولي

چه اثر د مسیحا لري په دم کښ
خوز و ي دي هغه خلق پرگ فتار خولي

ورځ به شی د غم شپه پېغه خلقو
چه پیاب بی بد دعا که هر سحار خولي

« عبدالحمید مهمند »

چه داغی یـی سپین بشر پـه اور د ظـلـم   پـه لاس مه شـه بـاز پرور د ظـا لمـا نو
د مومن د زړه آزار د خدای آزار دی   هم آ ز ا ر دی پـیـغـمبـر د ظـا لمـا نو
چه نهـال د ظلم کـېږدی څـنی لاړ شی   تـر یـېـخ تـر زهرو شـی ثمر د ظـا لمـا و
آزادی که دي پـکـار ده شمس الدينه !   لـه مـجـلـسه کـړ ه حذر د ظـا لمـا نو

« شمس الدين كاكړ »

هـسې خوبن د ظـالمی په کار ولاړ دی   نه به وا یی مر ګټ یی نشته تل بـه ژوی

« خوشحال خټك »

ر سېد لې تر مـطـلـبـه بـه خـود نه یـی   چـه خـوړی د د مـظـلـومـو د سر ویـنـی

« عبدالله پوپلزی »

١١ قهر :

ما نی مه کـوه حنـا نـه صبـر بـو یـه   جوړ کـاروونه خشموران کـا ندي تلوار هـم

« مرزا حنـان »

همېشه غـو تـه جبین یـی ډ ك لـه کـینـه   لـه خـپـلـواو کورو کـلی مرور یـی !

« ملا جمعه »

د جهـان کـینـي غصي واړه تـر شا کا   که سړی په وخت دقهر مرګ تر زړه کا
دا پـېدا چه خو د بینی ور څ غـه نـشـتـه   د جهـان نـنـداري څـکـه دوه ایمه کا
پـه کـینه په حـسد هـېـڅ د چـا و نـشـی   هر سړی چه حسد کـاندی ځـان او به کا

« خوشحال خټك »

١٢ ـ تعجيل :

دانـا وران کـاروونه جوړ په دانائی کا   په تعجیل سره نادان کـاندي هـم کـار کج

« عبدالقادر خټك »

پـه هـنـر هـنـر خـبـري کـړه دلـبـره   تېزی مه کوه په هېڅ کـار کـښې د سره

« عبدالله پوپلزی »

١٣ ـ حرص :

په غم د نو ر و و غـم تـه سـاز مـه شـې   سـیك و عـالم نه به خپل آو از مـه شـې
سـړ ی پـه طـمعـه د بـل بـنـد ه شـی   د عـا به دا کـړم اخته په آز مه شـې

« خوشحال خټك »

١٤ ـ كـبر غرور :

دغه زور په چلوي تـر کـو مه پـوري   چه پوازې دي په ځـان تمـام جهان خـوړ
تا چه تېز تېزه سـمـنـد د خـو د را یـی   مـا دا ستـا ډېر پواته هلـه ارمـان خـوړ

« عبدالحميد مهمند »

چه کـمـال غواړی په کـبر ا حمقان دی   پـه پـلیتـو اوبـو نـه کـېـنږی او د س
سبره ! هېڅ به تېتو و نو لـو یـی مـکړه   ستا به همدغه قامت کـاندي روز ګار کج

« عبدالقادر خټك »

۱۵ ـ بیوفائی :

چه یې نه وینې وفا به رنګ وبوی کښې
زر که ځکه مینه نه کا و ګلزار ته
« عبدالحمید مهمند »

چه نه ننګ لري نه شرم مه یې غواړه
تو به و کا زه له یلیه د بېوفا
« مرزا حنان »

که یې اوی دزړه به وینو لکه ګل کړي
هم هغه به یه زړه در کاندي شنه تا نده
« عبدالقادر ختك »

۱٦ ـ طمع :

څوك چه طمع له چا کا به حقیقت کښې
که بادشاه د درست جهان شي لا ګدا دی
« خوشحال ختك »

نه دی نفس لره جلب د وز کو لو
نور قیدونه و اده سهل د ی حمیده !
امو خته در باندي غل او کا سیر مشه
خو یه غا ره د ي د طمع زنځیر مشه
« عبدالحمید مهمند »

له هغو ترخه ویل شي د حق پاتې
چه به خوله کاندي خوږه حلو اد طمع
« عبدالحمید مهمند »

سړی توب به دي سپیتوب کاندي دا طمع
هسې چاري به حرص در باندي و کا
عزت و سا ته به صبر که د ا نا یسي
چه به هیچا شو ي نه وی پښا به وا یسي
« عبدالحمید مهمند »

کهدي زده وی چه بلهای شي طمعه پرېږده !
څو دي طمعه چاته شته توا نګر نه یسي
« عبدالقادر ختك »

که یاس له حقه تحقیق حرام د ی
اصیل بنده کا خلاص شو ی بند کا
یا س له مخلو قه د حق ا نعا م د ی
طمعه له خلقو د خلقو د ا م د ی
« عبدالقادر ختك »

شر مو ی هر یو سړ ی د د نیا طمع
همت ناك سړي که خوار وی دو لتمن دی
د هغه د شرم بو زه یه مخ نه و ی
لکه څوك لوبی یه خپله حیا کا ندي
لکه یو سپی چه‌هیڅون ښتی ـل هغـې
د هغو د عـز ت پښه د ه ښو ښد اسې
تل دخواست لاس به‌یې نیولی دی کو څه کښې
د حاتم د سخا وت خبري مه مه‌کړه
دسپی توب نامه حاصل کا به دا طمع
خاځکی ګوره نه کوی له دریا طمع
چه کوی د نس د پاره له چا طمع
هسې ما و ته ښکار پېژی دا ستا طمع
هسې ده د یو له بل نا صلا طمع
چه به دا زېره له چا کا ندي بیا طمع
محمدی چه څوك کا بل ته پیدا طمع
لا پیدا کښې هم د طمعی نشا نی ده
« خوشحال ختك »

۱۷ ـ ریا :

در یا عمل مې طوق شو را تر غاړه
لکه خپور شی به ځیګر د ستار د چا
« شمس الدین کاکړ »

۱۸ – بدي :

چه په بډو په رشوت کاندي حکمونه
تور مخونه به دوزخ ته قاضیان د رومی

چه په طمع د دنیا مفتیان فتوی کا
شرمنده به د دوزخ په زندان د رومی

« مطیع الله پیرخیل »

ج: نصایح

دا همه به نا بوځی پیدا کیږی
پیر ځو ، شه سلوك ، نمانځنه ، اوبل عدل
کبر جن حریص بی زړه چه دروغ وایی
که وعده یی قیامت وی د غو شتنی
که طالع یی ددولت په شربت ډك کا

چه دخلقو نیکخواهی اری په زړه کښي
که بی غوږ د دانشمند په صیحت وی
د ناصح په نصیحت به اصلاح نشی
د مردانو په معراج به ور تلی نشی
مختورن د دواړو کونو ندی خه دی
نیکبختان به اندیښنه کا ندی د نیکو
په هغه هنر کښي ټینګښ او سه خوشحا له

په دوستانو تلطف کړه ځو به تاشی
د نمانځه تر قضا ګران دا قضا ده
نورانی کا هغه ځای چه سره کښیني
چه په تشه تواضع کښي ګټه کیږی
که حاتم غواړي کرم کړي د مهرانو
ځو بدانو سره بدشی هومره ښه دي
که دي سرځی کهدي مال ځی کهدي نورځه
په ظاهر باطن کفران دنعمت مکړه
که راحت غواړي په ځان محنت قبول کړه
که دارو په خواست موندل شی مه یی آخله
کهآسمان دي‌دږمری په خوله کښي ور کا
که ژوندون دی هم هغه دی په جهان کښي

خپل استاد و ماته ووي ځو پندونه
وي چه هره بدی کړه هغه بد مکړه
که دي زړه وی چه بدنه موي له چا نه

خر خشي دعوي ناساري شر و شور
کهدي دا خویو نه شته خهغواړي نور
د یاری لایق نه دی دا خلو ر
دهوښیار سړی بهنه وی په کار پور
بیا آخر شی د کم عقل جام نسکور
«خوشحال خټك»

مبارك شه بادشاهی اری بهزړه کښي
خه عجبه آګاهی اری به زړه کښي
هر سړی چه تباهی اری به زړه کښي
که دسعی کوتاهی اری به زړه کښي
چه هر چاسره سپاهی اری به زړه کښي
ګمراهان به ګمراهی اری بهزړه کښي
هر هنر چه سپاهی اری به زړه کښي
«خوشحال خټك»

د دښمن سره هم ښه کوه خلقت
چه قضا شی د خلور و مصلحت
دیرینه خلور هو ښیار په مشورت
هو مره سود نشته دډك طباخ دست
دیوي دمړی په چا مه زده منت
ولي عفوه کرم ډیر لری لذت
استو ار اوسه په کار د رفاقت
هوا خواه اوسه دخپل ولی نعمت
بی محنته هیڅوك نه مومی را حت
که دمر ګیږ و ته نژدي کاندي زحمت
دزمری په خوله کښي مه پرهیزده همت
چه یادیږی د سړی د خوی خصلت
«خوشحال خټك»

هر یو پندی مرغلري دی لا لونه !
چه دلاسه دي آزار شی دچا زړونه
اول ته پرهیز ده د بدو خصلتو نه

دشهوت په غوښه مه ځه شهوت اور دی　　پیدا اور د ډېرو سوی دی کورونه .
ته کینه، رخه، حسد اړه هیڅا مه کړه　　دازل په ورځ مقسوم دی قسمتونه
د هر چا سره د ښو سلوك بایده دی　　په بدی کښې څه فایده د کوم سودونه
د دنیا په مال دنیکو نوم حاصل کړه　　ټل جهان و چاته نه پرېږدی مالونه
د هرچا سره نری ملایمت کړه!　　ګنډي وی چه پداخیل کړي دچاږدونه
خپل پردی ته دخپل راز خبره مه کړه　　د بخچی دننه ښه دی خپل رختونه
خوشخوئی هر گوره ښه ده نه دا هو مره　　چه په باغ کښې دي خرتیزی وهی خرونه
هغه کار چه په ارمی تر سره کیږی!　　څه حاجت چه رساوه شی تر جنګونه
و هغو وته چه قهر کړي روا دی!　　چه اری د بدو فعل بد خو یونه!
دهغو په مرګ ثواب ګټلی بویه　　چه پی سوځی له شامته غاړي غرونه
که دښمن دي ډیر زبون ته ځني وار کړه　　په یوه شجري و سوځی ښارونه
د دښمن په تملق غلطی مه کړه　　درستم غوندي هم مړه دی په مکرونه
عاقبت به خپل ورغوی په غاښو پریکا　　هر چه کار کا د دښمن په ور مونه
چه دي لاس په دښمن برشی پري یې مږده　　دمارانو په غارمه منده لاسونه
په خپلوانو باندي هومره خشم مه کړه!　　چه پردی ورځني تښتی په ملکونه!
دپادشاه په مهر مینه غلط مه شه!　　زورور په لږ ګناه و هی سرونه!
پادشاهان چه په چا مخ کا د بندی　　و سپیندو وته تړل نه شی بندونه!
په هغي معشوقي څه باور د کړو دی　　چه په هر لوری یاران لری زرګونه
د بېلو یارانې خوره نه هغه پاستی　　چه بی خوري د نوکری په خوشر طونه
د بد خویه سره هیڅ بندی نه مه کړه!　　غلیمان ور له بس دی خپل خویونه
د کمذات په ښو خبرو غلط مه شه!　　د ګډه پر؛ و نه خوازه لری ګلونه
په هر کار کښې چه در پېښ شی بېړه مکړه　　په تلوار، سره ورانیږی جوړ کارونه
په رښتیا که په دروغوی سوګند مه خوره　　منافق وی چه ډیر ډیر خوری سوګندونه
د حرص سترگي مړي به قناعت کړه　　چه په کور کښې دي انبارشی نعمتونه
که هر څو دي علم ډیر چه عمل نه کړي　　ته حمار یې په تا ابلی کتابونه
دښه دین دپاره علم، دانش ښه دي　　نه پیدا چه پری لوټی پردی کورونه
په جهان کښې که مردان دی هم هغه دی　　چه و سختی و ته و نیسی لاسونه
چه بدانو سره ښه کړي قباحت دی　　دبدانو خو هم تور ښه وی مخونه
عاقبت به ملنګیری در ځني بریکا　　چه په لاري ترتا تېر دروهی ستاملونه
که دي وروروی که دي ځوی وی چه بد کار شو　　په خیږوی کاژه کړه ور مهږو نه
چه بد فعل، اوبد غرض په کوم ځای ناست وی　　دهغو د ناستی تښته په کړو هونه!
چه په کالو وی مشران نه یې حرمت کړه　　بیا هغه چه دي په ځای وی لکه ترونه
په هغه کور کښې چه ښځه چرګه بانګ کړی　　دهغو خونو نه ځی برکتونه
هرچه شرع فرمائی په هغه کار کړه　　مه عمل کوه په رسیږي دو دونه
نیکو کار په فقراو خیر خیرات کا　　هرزه کار په عمارت کاندي خرڅونه!
که دي زړه له وینو ډك شی و دښمن ته　　انږو ډیر په زبان مه راوړه عمونه

به هر کار بهتر لاس بروی په ځوانی کښي   که طاعت که عبادت که نور کارونه
په ځوانی کښي چه د کار نلاسه ووزی   په پیری به دی ونه رسی لا سونه
همیشه او سه خو له پته لکه ناوي   چه ضرور شی هاله و کړه دوه حرفونه
تر هغه به نا معقول په جهان څوك وی   چه همیش په خنداسپین اری غاښونه
که خبره که خندا کړي جگي جگي !   هره چار تر حساب مه کوه بېرونه
که دي زړه وی چه بېت عیب دي ښکاره نه شی   چاته مه شماره دخلق وېت عیبونه
که له تانه په قوت دمنو زیات وی   له هغه سره حجت مه کړه بحثونه
چه تواښېږي دهغې خبري لاف کړه   او که نه په دروغمه وهه لا فونه
چه دښمنو کښي دجنگو خرخښي وی   ته بې غمه خپل هوس کړه خپل ښکارونه
که دی واوریدل چه بیا و بلله روغ شول   نور په خپله وسله ووهه لاسونه
چه دښځونه بتر دی هغه څوك دی !   چه د ښځو سره کا مصلحتو نه !
خدای هغه په دواړه کونه دی نما بخلی   چه په ورځ کا عدل وداد په شپه نمځونه
چه دزړه په تامین دهغو نازوړه   آل نیاز منو سره وړی دی نیاز و نه
داصیل ښېوه خپل اصل نه اباس دی   په زربافو کښي پاهم وی پامړ؛ و نه
« خوشحال ختك »

په پیری کښي چه هوس دی دناب کړي   بېهوده گمان په صبح د مهتاب کړي
داسته گناه کوي توبه و کاږي   لکه بت هسي په غټو ستر گو خواب کړي
علم و کړي بیا عمل ورباندي نه کړي   لکه طفل هسي لوبي په کتاب کړي
په شپه پروت بي دمغان په میخانه کښي   او د ورځي مخ په لوري دمحراب کړي
له خالقه دي نه شرم نه حجاب وی   له رحمان گوښه ونیسي حجاب کړي
« عبدالرحمان مهمند »

کرد گلو کړه چه سیمه د گلزار شی   اغزی مه کره په پښو کښي به دي لاړ شی
ته چه بل په غشو ولي هسي بوه شه   چه هم دا غشي به ستا په لور گذار شی
کوهی مه کنه دبل سړی په لار کښي   چېري ستا به د کوهی په غاړه لار شی
ته چه هر چاته بخوارو ستر گو گوري   لاړومبی به ستا صورت تر خاور وخوار شی
آدم زاد په معنی واړه یو صورت دی   هر چه بل آزار وی هغه آزار شی
که نه نه کوی نظر دچا وعیب نه   هر سړی به ستاد عیبو پرده دار شی
دعتان کړیه لوړه مځکه باندی مه کا   سر کوزی کوه چه ښه دي مرغزار شی
دمات لوښی او از کله ثابت خېژی   د هر چا عمل خر گند پخپل گفتار شی
واذا حکمتم بین الناس راشه واو ره   حق باطل سره جدا کړه مه نسي نغاړه
مدا ماچه لکه باز غو ښي دقام خوری   عاقبت به شي بندی په پښو په غاړه
جوړ وی نوی قصر ونه خبر نه ئي   نن صبا دی ابا دی و ینم ویجاړه
فکر و کړه وخت کو تاه دی و بې لو یېږي   د دنیا پر لاندې باندي ولاړه !
« مرزا حنان »

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن چه صبح دی رو شانه لار صحیح کا　　　ناگهانه به دا صبح شب تار شي
لږ ه ئې مه گڼه هر څو که گناه لږوی　　　چه لږ لږ و سره جمع کړی بسیار شي
که بل بد کا ندی ته ئې ورسره و کړه　　　هر یو نخل چه میوه لری سنگسار شي
تل و ښو و ته آزار د بدو رسی　　　هر چنجی و نرم چوب و ته دو خار شي
هغه زده به له طوفانه به امان شی　　　چه کشتی غوندی د خلقو بار بردار شي
خدای دې بدله لاسه نه کا او که وی هم　　　در رحمان دې له کل بد و استغفار شي
« عبدالرحمن مهمند »

اې مدام د بل په کمه روا داره　　　نیکی نه کوی بدی لره تیار ه
قدم مږد ه پر عاجز میږی په ظلم　　　نه چه دغه پشه دی و مبتلی له مار ه
هر چه وی صباح بې راوړی لږ که ډیروی　　　دا چه نن یې پستم اخلی له خوار ه
کبر مه کوه چه کبر پر خدای ښائی　　　چه رانده پدا شیطان شو له دربار ه
تکیه مه کوه پر مال فرزند بې بخته!　　　که دې مال که دی فرزند دی نا پکار ه
دا جل صیا د طلب د استاد روح کا　　　ته طلب د مال اسباب کړی ناقرار ه
که دا پند د حنان ونیسی په غور کښې　　　دی بهتر له هغه گنجه بې شمار ه
« مرزا حنان »

ډیر به ستا په سبب خواب دراحت وکا　　　که دمهد په شان ورك دخان ارام کړی
« شیدا »

پند دې سو دمن واوره تور زنه　　　اسا نه نده د سر بنند نه
مصلحت مه پر ینږده د خپله لاسه　　　هم به خپل راز لری د زړه د ننه
« خوشحال خټك »

همیشه وائې چه خدای مې پینږندلی په یکی دی　　　که دی خدای وی پیښږندلی مینه مکړه په باطله
په خپل حسن غره مه شه که په حسن لکه گل شی　　　زمانه به دی ځېره په یو څو ورځې کا زائله
« خوشحال خټك »

د چا وخوان ته خالی کتل مکړه　　　که تل دی خوان خوری منت په بل مکړه
چه پری باور ځی هسی ویل مکړه　　　چه مال د بل شی هسی بیا تل مکړه
(خوشحال خټك)

منجم که در ته نحسه ادینه کا　　　یا طبیب وتا ته بد ي کا شکر ي
په جمعه به و نمانځه و ته و نوزي　　　له شکرو به هم گرزي اري لري
په قران کښې چه شراب دی منع شوی　　　ته یی وایې لکه پی د مور نغري !
« خوشحال خټك »

عاقبت به یې زده ترلاسه کړي حنانه!　　　لکه زلفې د نگار تواضع خوی کړه
« مرزا حنان »

لکه څنګه ژغوري بربندله تېرو تورو　　　هسې خپل سر له بېېرو دسحر ژغوره!

« عبدالحمید مهمند »

چه ظاهر غوړوي په باطن سپوروي　　　په ژبه خوږوي په زړه کښې شوروي

ور سره مه کېنه تا به تباه کا　　　سپین زر که سپین وي اثر يې توروي

« عبدالقادر خټک »

له همه واړه عالمه صلح کل شه　　　وښوېدو خوشبويي ور سکوه ګل شه

تعلق په تېر بېد و نې هوس مکړه　　　په بهار کښې په نارو لکه بلبل شه

« عبدالقادر خټک »

څوك چه نرم ويل کا عمل يې ګوره　　　تېګان نم په خوله ويل کا نرم نرم

« خوشحال خټک »

ښېتن مومل دی　　　اوس مويې غل دی　　　هواد د بل دی

غازيانو ګوري،　　　ښېتن مومل دی

توري تېري کړي،　　　د ښن مو پرېکړي،　　　منګلی سري کړي،

خله په تېښتو　　　ښېتن مومل دی

که تېښګه کړو زړونه　　　ېر بري يو نه　　　چه زمري يو نه

اسلام راغښه دی　　　ښېتن مومل دی

غازيانو راشی،　　　تول شاؤ خواشی　　　دشهاب په ملاشی،

دښن موغوغ کی،　　　ښېتن مومل دی

« شیخ ملکیار فرشبن ستانه داشعر په یوه غزا کښې چه دسلطان شهاب‌الدين غوري سره ؤ ، د غازيانو د تودولو دپاره درجزبه رقم ويلی دی . »

دریم باب: پښتو او پښتنوالي

۱ـ میړانه او توره:

مرد به نه شي په ګفتار
خو پیدا نکړي کردار
چه دې و ښکنځي مرد نه یي
که له تا نه وي پـه ډار
چه څه دي خو انتقام دی
د مردانو کار و بار
عفوه هور ته ځای لري نه
چه نه عیب وي نه یې عار
چه عزت و رڅخه نه وي
هغه مرد نه وي په کار
هم مهره لري هم زهر
ښه مردان دي لکه مار
چه هم تندر هم باران وي
تر هغو ځوانانو ځار
مرد به غم دخپل ننګ کا
نه د زر نه د دینار
مرد به غم کا دخپل شرم
د عزت د اعتبار
نا مرد فخر په نسبت کا
مرد نه مور لري نه پلار
د خوشحال خبرې ګوره
لعل و در پیېیې په تار

«خوشحال ختك»

یا د سپینې توري مرد شه یا عاشق شه
چه یا د پېغړې په بد لو په سندر و
د خوشحال ختك خوښي په هغه وخت وي
چه بر ښنا د سپینو تورو شي د زغرو

«خوشحال ختك»

د نامرد، د مرد په دا تفاوت وشو
په نامرد، شرم آساندی په مرد ګران دی
مست هاتیان خوني زمري توري وښکلي
که د سروبره دی نه شي کار آسان دی
کاشکي ته په دا دنیا همیشه پا یې
په احتیاط احتیاط کښې د هر خلق طوفان دی
که د ځان که د ایمان بدخوامې دې بردې
ما به خدای پاندې سپارلي ځان ایمان دی
ننګیالي چه د اخلاص توره په لاس کا
د هر لښکري د همت پوري کاروان دی
په ښادي سره شریك دي اولسونه
غم یوازې د خوشحال ختك په ځان دی

«خوشحال ختك»

مور دې نه شي پاندې پورره
چه مېړه و نه د کار زار دی
خوك چه شته تر شرقه غرپه
د تورزنو خند مټکار دی

«خوشحال ختك»

د رست پښتون تر قند هاره تر اټکه
سره یو د ننګ په کار پټ و آشکار
په داهسې وخت، چه وخت د نام و ننګ دی
دا بې ننګه پښتانه کا څه رفتار
پښتانه چه نور څه فکر کا ناپوه دی
بې د توري خلاصي نشته په بل کار
تر مغلو پښتانه په توره ښه دی
که په پوهه پښتانه وای څه هوښیار!

«خوشحال ختك»

میړنو لـه تېښتـه شرم دی یو نسه !   د نصیب له پېښـي ماېوه چلب
« یونس »

څـه سړی څـه یې تـد بـیر !   هـم هغه شي چه تـقـد یـر
کـه جـهـا ن شي تـېر • توره   ستا په مرگ شي خلق خیر
بـې تـقـد یر • بـه و نـه مري   نـه پـه تور • نـه پـه تـیر
بـې ا جـلـه مـر گـي نشـتـه   تیغ و هـم مکر • تـقصیر
لـکـه کـا ر د مړ نـی دی   هسی کـار نه دی د پیر
د غا ز یا نو شـهـیـد ا نـو   پـر وا نشـتـه د سعـیـر
کـل گـتـنـه د • د تـو ر ی   که کابل دی که کـشمیر
مړ نـی دی چـه یـا د پـېښـی   پـه سنـد ر و هم پـه و یـر
چه پـه دروغ د توری لاف کا   د هغو نـه یم د لـگیر
توره نجـره د خو شـحـا ل د •   کـا ل په کـال خلق خبیر
تر ا و و بـهـر یـو بـو ر ی   و ا ړ ه مړ • پـه تیغ و تیر
د ا د ځـا ن ستا یـنـه نـه د •   حـقیقت و ا یم پـه ځیر
« خو شحال خټك »

چه په توره یې ځواب ور کړی مردیده   که وجوددی خوك آزار کاندی په چوب
« خوشحال خټك »

چـه مـین پـه و سله نـه و ی   مرد دی نه وائی خپل ځان ته
لاس دی سره کا ستر کې توری   ځان دی و جوړ وی ځوان ته
« خو شحال خټك »

باغ وی سرود وی نقل و شراب وای   ښې ښې دلبری ښه ښه احباب وای
مجلس د خا صو کتاب پـه مینځ کښې   نقل د تورو و خت د شبـاب وای
« خو شحال خټك »

د زنانو په حسا ب د ی مر دان مشه   چه له زیبه له زینته هم آغوش وی
شړی ور پښتون به سل په د که یوسی   کشمیری چه بغر گ شالونه یې په دوش وی
« خو شحـال خـټك »

د بـلا تـه د اختیـار توره په لاس کښې   وقـضـا وتـه تسلیـم پـه شـان دمړه یـم
تنـد رهـم زمـالـه ذاتـه نـه پیـدا دی   په سپین زږه که دباران سپینې اوبه یم
« خوشحـال خټك »

چـه جنگیـا لی وی دولت هغـه مـو مـی   چـه ننـگیـالی وی عـزت هغـه مـومـی
دا د و ا ړه تـو کـې سـره تـړلی دی   خوك چه محنت کـا راحت هغـه مو می
« خوشحا ل خټك »

چه ځـان غـواص کـا گـوهر هغـه مومی   چه بـې ننـگی واخلـی دلبر هغـه مومی
دا کـا رمـې خوځـلـه په ځـان را غلی   لـه سر چه تېر شي ظـفر هغـه مو مي
« خو شحال خټك »

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستار قیب کله زما په مخ را تلای شي

چه زری شي میاشت آخره شپه را خیژي
ښې ورښمنې جامې خوی د ار تېنو دی
له یارانو اخلاص تلسلي دی حنا نه !

د میدان په ورځ چه تښته کا له جنګه
له میدا نه تښته کار دی د زنانو
چه د تورو په بر ښنا یې وار خطا شي
د ضرور په ورځ به تښته له ګیدړ کا
د عزت صدقه سر د سر د نیا ده

دمړو و جنګ ته نه د رومي عورتې
« مرزاحنان »

پتوه ځان له عالمه په افلاس کښې
دمېړه مړانه نه ځي په کرباس کښې
ګذران د زمانې شو په لباس کښې
«میرزا حنان»

پاتې هیڅ نشي باقي له نام و ننګه
مر د به نه تښتي له غشي له تفنګه
مور یې مه وای په هغه غولا تې انګه
چه همېش کاندي خوښي له نای وچنګه
مړ نی به شرم سرور کا بید رنګه
«یونس»

ملي وحدت

تو له یو دی که غلجی که ابدالی دی
چه عمل یې د نیکۍ وی مېړه هغه

ښه هغه چه یې ښیښه د زړه صفا ده
که اغوستې یې ګډ له د خامتا ده
«احمد شاه بابا»

۲ ـ ننګ او ناموس :

چه ننګ کا ننګیالی دی ور ته اېښې دی دوه کاره

یا کام د ننګ حاصل کا یا د دوی مینه سپېړېږي
«خوشحال ختك»

چه د ننګ په چارو نر ندی خوشحا له !

که یې نر وینې په ستر ګو هم ماده دی
« خوشحال ختك »

کاشکې ځوان دېښتانه په ننګ کښې مړوی
چه دقام به ننګ کښې و مړ هغه ځو یه

نه چه ګور لره روان شوم له تلتکه
په عالم کښې دخیل پلار غاړه کا لکه
«خوشحال ختك»

څه یو ازې ننګ په ما را غلی نه دی
چه ښور وا خوری دمغلو واده سپې دی
ګور به هم په ژړا سر کړم که یې ور ودم

پښتانه د بر دی په غرو نه به سمو نه
د سګا نو په خو له څه اخلم نو مو نه
زه خوشحال د زړه دا هو مره املو نه
« خوشحال ختك »

چه د بل ننګ و ناموس سا تلی نشي

و به نه ساتی څوك خپل ننګ و ناموس
« عبدالحمید مهمند »

دخپل رنځ د درد علاج را څخه نه شي
د ګلو خو په هوس شپې ر نـو مه
تلخ ویل پر رقیب شو ځکوي وما ته

په حکمت که ارسطو و افلا طون یم
امو خته لکه شبنم په دا شبخون یم
آخر زه شمس الدین ننګی ارم پښتون یم
«شمس الدین کاکړ»

خو وا نخلي له ظلمه انتقام
چه د ننگ او د ناموس اندوه یې نشته

نام و ننگ افغاني مې ولاړ برهم شو

واړه ننگ د پښتانه دی گدا نه ځي

په جهان د ننگیالي دي دا دوه کاره

ننگیالی د ننگ د یاره
سر په باد د سري پر پوزه
چه په نام و ننگ اړ نه وي
د جهان بلا دې کل وي

مرد نه خوب کا نه خواړه کا نه آرام
د هغه سړی به نه وي احترام
« خوشحال خټک »

انصاف نشته د خوبانو په بازار کښې
« عبدالله یوپلزی »

حال یې ورځ په ورځ زبون دی ستا په غم کښې
«خوند گدا »

یا به و خوری ککری یا به کامران شی
« خوشحال خټک »

په هر څه لګوی اور
چه یې نه وی ژو ندون نور
که تل ژوی مخ ئې تور
خو دې نه وي ویې (١) سپور
« خوشحال خټک »

سر به دار لاك شوی ښه دی
نه لك شوی په پیغور

---

٣ _ ټینگښتیا

قول و بول په ژوندون نشي بد لولی

ځان به مړ د عشق په جهل کړم ناصحه!

دد نیا ناوې به بیا به نکاح نکړم

زما څه بې اعتقاده عقیده ده

د مرد چه نه وی وینا محکمه
چه یوی ژبه وی دوه خبره

ځکه ځان په جهل و ژنی پښتانه
«عبدالحمید مهمند»

وا به نوډم زه حمید هسې پښتون یم
« عبدالحمید مهمند »

که پښتون عبد العظیم یم په نسب
«عبدالعظیم رانیزی»

چه له عجزه پر ملا خم و چاته نشو
« شمس الدین کاکړ»

په ده به نه شی در غلط سمه
خلاص وی له همه خلاص وی له غمه
« خوشحال خټک»

٤ _ ښه ځواني :

جار شم قربان شم د پلار له پنده
لذت دور کړې تر ساتل ډېر دی

دلو یې په مقام به هاله کښېنې

را ته یې ووې زما فرزنده !
خوی خیر ندی ممسك له خونده
« عبدالقادر خټك»

که د ور کړې د مراني به وزرځې
«عبدالقادر خټك»

---

(١) ویې : لفظ ، کلمه.

د خپل ځان دپاره یم درم اسراف دی
چه په بل خونه ښندې بې اسرافی ده
« عبدالقادر خټك »

تو اول کښېول دزرو ښځې کاندې
ور کول بازل بې خوی خصلت دنرو
« عبدالقادر خټك »

چه شجاعت کا دنیا په ککف لری
هر چه حاصل کا دا د واړه خوی به
نوم به دنیکو په هر طرف لری
هغه میراث دشاه نجف لری
« عبدالقادر خټك »

که څوا نمردی بل آزار مکړه په گلو
ځان دښو دبدو تیرو ته کړه هدف
« عبدالقادر خټك »

چه گټل خورول بخښل کا ځوان هغه
چه تو ره لری د توري خان هغه
کان دلعل ودیا قوت و گوهر څه دی
چه احسان تري پیدا کیږی کان هغه
چه ئې ته په کېره وخوري حیطه شی
د مجلس سره چه خوړ شی خوان هغه
که دمال دی که دملك دی که د لېچو
چه ئې توان دچا یکار شی توان هغه
په تما مه شپه په ورځی مباشتی کال کښی
چه د خدای په یادو در ومی آن هغه
چه دخوك دوړ اندی روستوځی داخه شی
په تنها وجود چه شان شی شان هغه
و نور چاوته وران مه وایه خو شحاله !
چه قول عهد وران شو وران هغه
« خوشحال خان خټك »

که پښتو ن شی گدا گر د کل جها ن
غگ ئې تللی دی ودی دی تریو نان
هسی شه مهما ن نوا زه خلك نشته
لکه خدای چه پیدا کړ یدی افغـان
که بهر در ته مرزی شی خوبه کور کښی
له ادبه ځان میر ئې کړی تابه خا ن
دهرچا ځای له چه ور شې بې تکلیفه
کټ بو زی در ته تیار وی آش و نان
« میر احمد شاه رضو انی »

۵ ـ د پښتو نولی غرور :

زه له ځایه د ماغی په جهان را غلم
ماد هسې د ماغ سر ندی را وړی
له اصلی فو لا ده هله تیغ ر غیبز ی
په وار وارچه ځنې لاړ شی و سنیخړی
« خوشحال خټك »

که زه گوری درد آشامو سره شماریم
خوار هغه چه ئې له ما سره آهنگ دی
هر ملخی دسر بازی هنر څه زده
چه په دا هنر کښی سر ښندی پتنگ دی
لا تر او سه ئې ماغزه په قرار ندی
چا چه ما سره و هلی سر به سنگ دی
د گیندیو به ځیگر کښی ئې گولی دی
که لیدلی چا دما د ښکار تفنگ دی
لا په خوب کښی په لرزه پر یوزی له کټه
چه دچا ترغوږ زما د توری شرنگ دی
که په دا د رومی گو ري هغه زه یم
چه مې داغ په خاطر ایښی داورنگ دی
در ست جهان می ومغل و ته خیر کړ
ځای په ځای ئې پښتانه وته قلنگ دی
ځنې څه لویه دعوی لرم په زړه کښی
ولې څه کړم چه پښتون واړه بې ننگ دی

خو طالع را سره هسې مدد نه کا
دخوشحال دزړه دحال ننداره وکړه

ګڼه تېر تر فریدونه مې فرهنګ دی
که په تخت دیاخه کښېنې هم ملنګ دی
« خوشحال خټک »

چه زما د در وېزې په کچکول لحیر شي

دحاتم په زړه به سهم د سوال پرېوت
« عبد الحمید مهمند »

هسې رنګه له دې ځا له تنها خوښ یم
تر هغه چه خشک طینت د صحرا ویښم
چه شاړه یې له اقمې وزی مګس شي
چه په شان د آفتاب نده ګرم رویه
چه په قید یې د قفس کړم لکه زرکه
که بیدار لکه تصویر له خوا به نه شو

چه مدام لکه وحشي په صحرا خوښ یم
لکه موج آواره په دریا خوښ یم
کله زه د هغه خوان په صلا خوښ یم
ستا په سر که په سایه د هما خوښ یم
تر دا هسې خندا زه په ژړا خوښ یم
په دا حال له خپله بخته شیدا! خوښ یم
« شیدا خټک »

جهان شرم نام و ننګ دی
چه وفا و رخه نشته
چه یې عشق تر سره کړی
په ښا غلیو جهان اړت دی
چه خوشحال باندې نا ستی کا

که دا نه وی جهان رنګ دی
ګل به څه کړي چه خوشرنګ دی
نور څوك نشته خو پتنګ دی
په غو ولیو باندی تنګ دی
دا یو زی نده اورنګ دی
« د خوشحال خټك »

اکوړی ، یحیی ، شهباز واړه سره زر وو
اکوړی ، یحیی ، شهباز واړه زمری وو

په خیل دور واړه و ښه تېر کړ خپل وار
زه هم نه یم د ګیدړو په قطار
« خوشحال خټك »

د حاتم غوندې مې خیل و حشم نشته
سخاوت مې په تقلید په رسم نه دی
په وګړی مې خبر ي د مردی شته

په عطا کښې له حاتمه برابر یم
زه له ځانه د سخی بابا پسر یم
په همت کښې په هر لوری ناموریم
« خوشحال خټك »

هر چه کاندی نوکری د بادشاهانو

خدا مخا به د دربانو منت باروړی
« عبد الرحمان مهمند »

مطیع الله له موره پلاره هم سوال مکړه

سل بلا شرمندګی دی په سوال کښې
« مطیع الله پیر خیل »

در و یزه له در ویزه ګرو ناکسی ده
چه رښتینی سیده صاف نه وی حمیده !

د فلك کچکول ته مه ښسه کچکول
بولی بولی عافلان دا هسې بول
« عبدالحمید مهمند »

هسې فخر شمس الدین کاندی په عشق کښې

لکه فخر کړی پښتون په خپل نسب
« شمس الدین کاکړ »

دروغ ویل هغه کا چه یې وېره وی یا طمع

خوشحال په دا لږ نه دی حق به وایی خوی یې سرشته
« خوشحال خټك »

روهي کلتوره (۱۰۲۰) ج : سردار محمد : ح : سراج الدين : ر : محمد امين : ن : رجب علي : ه : اجرائيه پښتو ټولنه ۲۶-۲-۲۷

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library